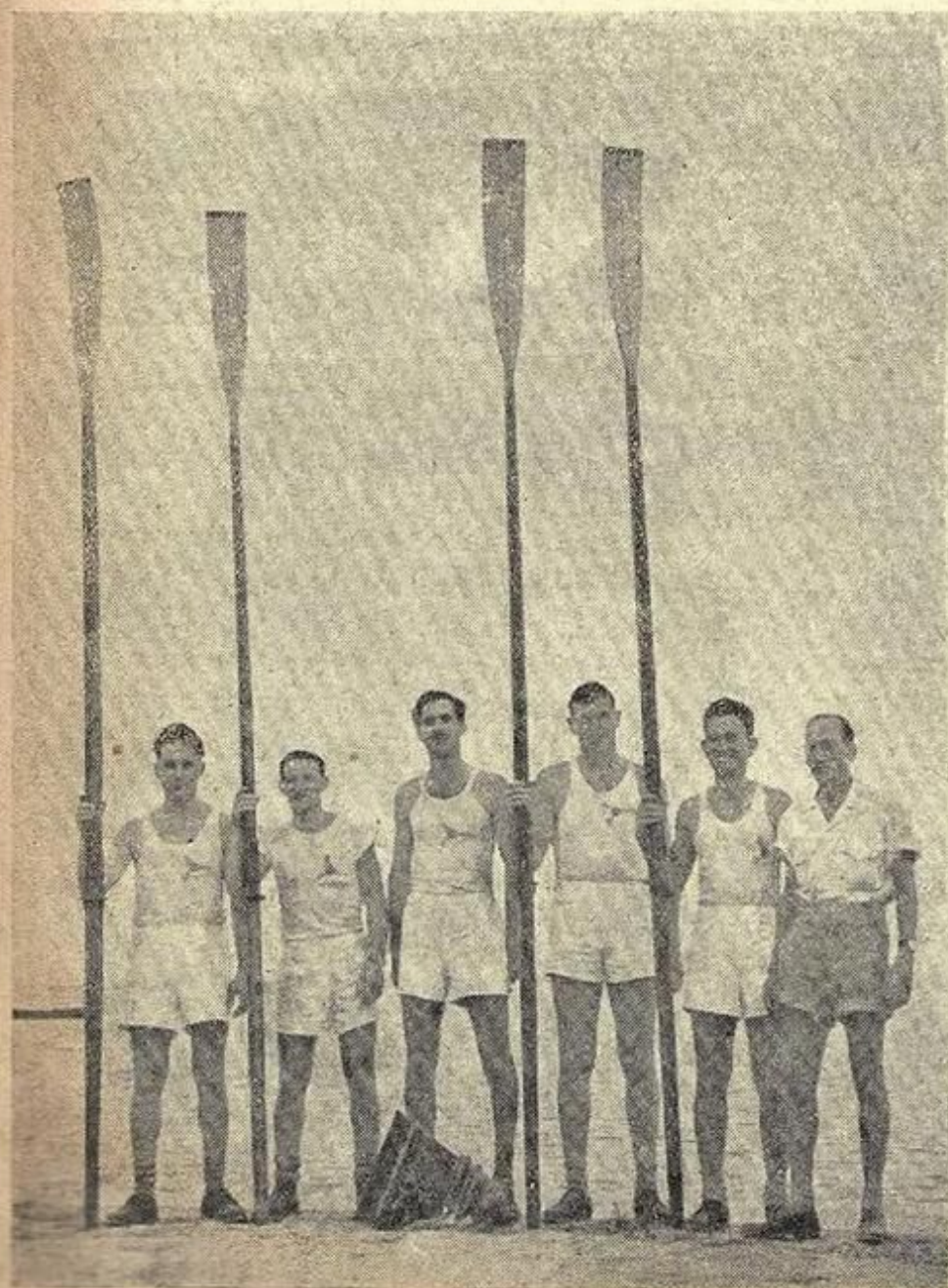

ים

גליונות החבל הימי לישראל

אחת
לחדש

חוקרת ז-ה (פ-פא)
שנה שביעית

התאריך תשי"ב - אפריל-מאי 1952
מחבת המערכת: חבל ימי לישראל
ה"אביב, טלפון 62437 ת.ד. 1917

„יום הים“ — תג הימאות הישראלית

נחוג השנה ברביעית במדינת ישראל העצמאית את חג הימאות העברית, את „יום הים“ תשי״ב ביום יום זה נשוב ונרכז את דעת הקהל בישראל ובגולה לערכו הרב של המפעל הימי בארץ כאחד מיסודות הכלכלה וכזרוע בטחונית של המדינה.

נסכם ביום זה את אשר השגנו עד כה ונבליט את החסר והטעון בסוס, השלמה והרחבה. נציין ביום זה את מעמד המפעל הימי בשנה האחרונה על ענפיו השונים בצי הסוחר ובימאים, בנמלים ועובדיהם, במפעלי הדיג ובמוסדות ההכשרה הימית.

הספנות הישראלית התקדמה התקדמות חשובה בתקופת זמן זו. נרכשו ואף נבנו אניות נוספות וצי ישראל על 34 אניותיו בעלות נפח של 130.000 טון ומעלה, שהפך כבר גורם בספנות העולם, מקשר את מדינתנו עם ארצות תבל רבות ועד לאפריקה המערבית הגיע.

גם מחנה הימאים העברי גדל בתקופה זו, כבש עבודות מקצועיות נוספות באניות ומונה כיום 1200 איש. אך עמדות-מפתח לא מעטות עדיין מחכות ליד העברית הגואלת.

נמל חיפה הגיע בשנה האחרונה לשיא חדש (1.500.000 טון) ומתקרב לאמץ לקצה יכולת תפוקתו. ברם, כבר נפתחים לו אופקים חדשים ונמל העזר שלו המוקם והולך על גדות נחל קישון, יגדיל בהרבה את כושר עבודתו. כן ייבנה על ידו מבדוק לתקון אניות ובנין ספינות ולא עוד נהיה תלויים בזה בחוץ בלבד. לעומת זה יש לציין כי השמוש בנמלי ת״א ויפו לא היה לאחרונה מלא ונוכח השפורים הרבים שחוכנסו בהם, כדאי לנצלם בהתאם ליכולת תפוקתם. אולם כל האמצעים להגדלת התפוקה בנמלים לא יעמדו לנו זמן רב אם לא תהיה דאגה בעוד מועד להקמת נמל עמוק מים שני במדינה.

אף מפעל הדיג התפתח התפתחות יפה בתקופה זו. הידוג הישראלי הגיע כבר לשליש התצרוכת (8.700 טון) — מחציתו דיג ימי — והכפיל בזה את שיא הידוג השנתי מתש״ח לפני קום המדינה. פתחו מקורות דיג חדשים ושיטות חדשות, נתווספו ספינות דיג ומעגני הדיג הולכים ונשלמים. לעומת זה מכביד על פתוח הדיג הימי המחסור בציד וכן בכוחות מלואים. ביה״ס הממשלתי לדיג ע״י מכמורת ובסיס ההדרכה לדייגים באילת ליד החייל באים להקל מחסור זה.

הישגים יפים למוסדות ההכשרה הימית של החבל הימי לישראל: ביה״ס הימי ופנימיותו צרים מלה כיל את המתדפקים על שעריה, המוסד המרכזי להדרכה ימית מגביר הדרכתו בקרב 5000 חניכיו — נוער ותלמידים, המפעל להכשרה ימית מזורות מחיש הכנת בעלי מקצוע חיוניים, הבסיס באילת מכשיר פרחי דייגים. בתי יורדי הים מגדילים שרותם לימאים.

עם כל התקדמותנו עוד רבה המלאכה. שאיפתנו לסיפוק כל צרכינו בהובלה ימית בכוחות עצמנו, עדיין ממנו והלאה.

החבל הימי לישראל, אשר ימלאו לו ביוני ש. ז. 15 שנים להווסדו ואשר נתן משך כל שנות קיומו את חלקו להנחת היסודות למפעלי כבוש הים בארץ, יוסיף לפעול ולדאוג לבסוסם ולהרחבתם.

ביום הים תשי״ב קורא החבל הימי לישראל לכל מוסדות המדינה והצבור, לכל בית ישראל בשוב ובגולה לרבות חבריו להגביר מאמצים לטפוחה ופתוחה של הימאות העברית במדינת ישראל.

החבל הימי לישראל
הועד הפועל

ת״א, ניסן תשי״ב

הֵיִם — עֵתִידֵנוּ

נאֹמוֹ שֶׁל שֵׁר הַתְּחִבּוּרָה ד. צ. פִּנְקָס שֶׁהוֹקֵלֵט בִּירוּשָׁלַיִם בְּיוֹם 1.4.52

הַיִּמָּאוֹת יִכְוֹלָה לִהְיוֹת אֶחָד מֵעֲמוּדֵי הַתּוֹךְ לְמִשְׁק שֶׁל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, אֶחָד מִמְקוֹרוֹת הַהֲכַנְסָה הַרְצִינִיִּים בְּיוֹתֵר, וּמְקוֹם לְפָרְנֶסָה לְרַבִּים וְיוֹצֵרֵת גַּם אִפְשָׁרוּיּוֹת לְקַלִּיטָה עוֹבְדִים בְּכֻלָּל, וְלְקַלִּיטָה עוֹלָיִם חֲדָשִׁים בְּפֶרֶט.

עַל יְדֵי הַסְּפִנּוֹת הָעֵבְרִית הַצִּלַּחְנוּ לְחֻסֵּךְ בְּמִשְׁךְ שָׁנָה כ־2 מִלִּיּוֹן לִירוֹת בְּמִטְבַּע חוּץ. בְּיוֹם קוֹם הַמְּדִינָה עֲמַדוֹ לְרִשׁוֹתֵנוּ 4 אֲנִיּוֹת בְּלִבָּד, שֶׁהָיוּ אֵת הַצִּי הַמְּסַחֵרֵי הַיִּשְׂרָאֵלִי. זֶה הָיָה הַיִּסּוּד שֶׁעָלָיו הַתְּפַתְחָה הַסְּפִנּוֹת הַיִּשְׂרָאֵלִית עַד כִּי הִגִּיעָה כְּיוֹם ל־30 אֲנִיּוֹת בְּעֵלּוֹת נֶפֶח שֶׁל 120 אֲלָף טוֹן, בִּינֵיהֶן 4 אֲנִיּוֹת־נוֹסְעִים וּבֵהֶן 2000 מְקוֹמוֹת. עִם גִּידוּל צִי הַסּוֹחֵר נוֹכַל לְהִשְׁתַּחַרֵּר מֵהַתְּלוּת בְּאֲנִיּוֹת זָרוֹת בְּכֹל הַנוֹגֵעַ לְהוֹבֵלָה וְלְהַסְפָּקָה בְּשִׁבּוּל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, הַשְּׁחָרֹר, עַת נִיֶּסוּ אוֹיְבֵינוּ לְהִטִּיל מִצּוֹר עַל הַמְּדִינָה וּלְנַתֵּקָה דָּבָר אֲשֶׁר אֵת חֲשִׁיבוֹתוֹ חֲזִינוּ מִבְּשָׂרֵנוּ בִּימֵי מִלְחַמַּת מִמְקוֹרוֹת הָאֲסַפְקָה בְּעוֹלָם.

כִּבֵּר כְּיוֹם נַעֲשֶׂה הַיְּבוּא וְהַיְּצוּא שֶׁל הָאָרֶץ בְּמִידָה גְּדוּלָה וְהוֹלַכְתָּ בִּיְדֵי הַסְּפִנּוֹת שֶׁלָּנוּ, אֲךָ הוּא הִגִּיעַ רַק כִּדֵי 17% מֵהַיְּצוּא. אֲנוּ רוֹאִים בְּהַתְּפַתְחוֹת זֶה רַק הַתְּחִלָּה בְּלִבָּד, אֲנִיּוֹת יִשְׂרָאֵלִיּוֹת מְפִלִּיגוֹת כְּיוֹם-בְּקוּיִם קְבוּעִים לְאִיטָלְיָה, צֶרֶפֶת, צֶפּוֹן אִירוּפָה, אֲרֻצוֹת הַבְּרִית שֶׁל אַמְרִיקָה, קַנָּדָה, קְפָרִיסִין וְתוֹרְכִיָה. בְּכֹל הַקוּיִם הָאֵלֶּה יֵשׁ מְקוֹם לְהַרְחֵבָה נוֹסֶפֶת. כִּדֵי לְהַעֲנוֹת לְדִרְיֹשׁוֹתֵינוּ שֶׁל הַמְּסַחֵר הַיְּמִי שֶׁלָּנוּ, דְּרוֹשׁוֹת לָנוּ אֲנִיּוֹת־מִשָּׂא חֲדָשׁוֹת וְהוֹבֵלַת פְּרִי וּמִטְעֵנִים אֲחֵרִים.

כִּדֵי לְאֲפֶשֶׁר אֵת הַפְּעֻלָּתוֹ שֶׁל הַצִּי מוֹבֵן, כִּי הָיָה עָלֵינוּ לְעִסּוֹק בְּהַכְּשֶׁרֶת יָמָיִם. מִסְפַּר יוֹרְדֵי הַיָּם הָעֵבְרִיִּים מִגִּיעַ ל־1000, בְּעֶרֶךְ, אִם כִּי מִסְפַּר זֶה גְּדוֹל כִּבֵּר פִּי 10 מִמְּסַפֵּר יוֹרְדֵי הַיָּם הָעֵבְרִיִּים לְפָנָיו כ־3 שָׁנִים, הָרִי אֵינֶן בּוֹ כִּדֵי לְמַלֵּא אֵת הַדְּרִיֶּשָׁה שֶׁל הָאֲנִיּוֹת הַיִּשְׂרָאֵלִיּוֹת לְכוּחַ אָדָם וּמְצָרִיךְ, לְפִי שְׂעָה, אֵת הַעֲסָקְתָם שֶׁל זָרִים, בִּיחּוּד מִבְּעֵלֵי הַדְּרָגוֹת הַמְּקַצְעִיּוֹת הַגְּבוּהוֹת.

בִּינְתַיִם הַצִּלַּחְנוּ לְהַכְשִׁיר בְּקוֹרְסִים מִיּוֹחָדִים 140 יָמָיִם וְלְהַכִּינֵם לְבַחֲיִנּוֹת שֶׁנִּתְּנוּ סְמִיכוֹת לְרַבֵי חוֹבְלִים, לְמַכּוֹנָאִים רֵאשִׁיִּים, לְקַצִּינִים, לְמַלְחִים מוֹשְׁלָמִים וְלֹאֲלַחוּט אִים. אוֹלָם, כְּאִמּוֹר, כֹּל אֵלֶּה אֵינָם מְסַפְקִים עֲדִיךְ אֵת צֶרְכֵינוּ בְּכוּח־אָדָם. תוֹסֶפֶת סְפִינּוֹת לְצִי הַיִּשְׂרָאֵלִי מְצָרִיכָה תוֹסֶפֶת שֶׁל 500 יוֹרְדֵי־יָם לְפַחוֹת. בְּעִיָּה זֶה הָיָה כְּיוֹם אַחַת מִדֹּאגוֹתֵינוּ הָעִיקָרִיּוֹת.

פְּעוּלַת הַדְּרָכָה וְהַכְּשֶׁרָה זֶה הָיָה מִפְּעוּלוֹתֵינוּ הָעִיקָרִיּוֹת וְהַנְּכַבְדוֹת בְּיוֹתֵר שֶׁל הַחֲבֵל הַיְּמִי לְיִשְׂרָאֵל, הַמְּשַׁתֵּף בּוֹאֵת פְּעוּלָה עִם מַחְלַקַּת הַסְּפִנּוֹת שֶׁבְּמִשְׁדָּרֵנוּ. חֲלָקוֹ גְּדוֹל בְּהַקְּמַתּוֹ וּבְתַקְצִיבּוֹ שֶׁל בֵּיה־ס הַיְּמִי שֶׁבְּחִיפָה. שָׁבוּ לוֹמְדִים כ־150 תַּלְמִיד וּמִסְפַּר תַּלְמִידֵינוּ גָּדֹל וְהוֹלֵךְ. תְּכֵנִית הַלְּמוּדִים שֶׁל בֵּיה־ס זֶה הוֹתָאמָה לְצֶרְכֵי הַשְּׂעָה וְנִקְבְּעָה בְּהַתָּאֵם לְדִרְיֹשׁוֹת מִשְׁרַד הַתְּחִבּוּרָה. עִם הַקְּמַתּוֹ שֶׁל מוֹסַד מְרְכִזֵי לְהַדְּרָכָה יָמִית, אֲךָ הוּא מִטְעַם הַחֲבֵל הַיְּמִי לְיִשְׂרָאֵל, עֲלָתָה הַהַדְּרָכָה הַיְּמִית שֶׁל הַנוֹעֵר עַל מַסְלוֹל תְּקִינָה, מְסוּדָר וּבְעַל הַיִּקָּף רַחֵב.

גְּבוּל הַיָּם הוּא אֶחָד מֵאוֹצְרוֹת הַטְּבַע שֶׁאַרְצֵנוּ נִתְּבַרְכָה בָּהֶם וּמְרַחֲבֵי הַיָּם קוֹרָאִים לְנוֹעֵר. בִּימֵי קֶדֶם הָיוּ גַּם אֲבוֹתֵינוּ בֵּין יוֹרְדֵי הַיָּם, וְנִקְוָה שֶׁהַנוֹעֵר שֶׁלָּנוּ יַחְזִיר גַּם בּוֹ עֵטְרָה לְיוֹשְׁנָה.

הָנוּ יְדָכֶם לְמַפְעָלֵי הַחֲבֵל הַיְּמִי לְיִשְׂרָאֵל —
לְקִדּוּם הַיְּמָאוֹת הָעֵבְרִית וְלְבִצּוּרָה!

ביצאות הישראלית

עבודות מפעל הקישון מתקדמות בקצב מלא

העבודות הגדולות של מפעל פיתוח הקישון בעמק זב-
לון, שהחלו במחצית יוני 1951, מתקדמות בקצב מלא, לפי
כל פרטי לוח הזמנים של התכנית והמקורית, שביצוע שלבה
הראשון יסתיים בנובמבר 1952.

עד עתה הוקמה מחציתו של שובר הגלים שיהיה בן 600
מטרים, הושלמו עבודות יציקת הביטון של הסכר שיוסות
את מימי נחל הקישון במקום הישן אל תעלת הקישון ונהר
פרה חמישית מכמות העפר, שיש להוציאה להשלמת התעלה
לאורך 2700 מטר.

הישגי המלאכה הרבה הזאת הופגנו בסיור שנערך
בהדרכת מנהל המחלקה לפיתוח הקישון במשרד התחבורה
מר קורט רופין והמהנדס אברהם פפר.

שובר הגלים

לפי החוזה שומה על החברה הקבלנית „גדרלאנד האר-
בור וורקס“ הפועלת בשותפות עם „סולל בונה“ — לסיים
את הקמת שובר הגלים עד נובמבר ש.ז. שליש מ-100 אלף
טון אבנים (בגודל 7—15 טונה), כבר הושקעה במקום. ארכו
של שובר הגלים כבר מגיע ל-300 מטר ועם תום העבודה
יגיע ל-600 מטר. תפקידו הנוכחי של שובר הגלים יהיה
לשמור על פי תעלת הקישון, אך בשלב שני חושבים להא-
ריכו עד 1200 מטר ואז ישמש כמקום מעגן לאניות גדולות.
אבני המילוי מובאות במכוניות בנות 12 טון ממחצבות
„אבן וסיד“ בישראל בשיעור של 500 ליום.

ה ת ע ל ה

חוזה העבודה מחייב את החברה הקבלנית לחפור, במס-
גרת שלב העבודות הנוכחי, מיליון מטרים מעוקבים של

עפר, ועד כה נחפרו 200 אלף ממע"ק. עיקר המלאכה מבו-
צעת במחפר ענק שט (דראדג'ר) בתפקיד הכפול של חפירה
ע"י שאיבת עפר מעורבל במים והגבהת פני הקרקע של
האזור ע"י פיזור באמצעות צנורות עד למרחק 1200 מטרים.
מ-2700 מטר של התעלה שרחבה יהיה 82 מטר עד 100 מטר
בקרבת המוצא, נחפרו עד כה קטעים שונים באורך כולל
של קילומטר אחד ורוחב 40 מטר. כן נחפר אחד ה„אגמים“,
בצורת מעגל בקוטר 150 מטר לצרכי סיבוב האניות בתעלה.

ה ס כ ר

הסכר הנמצא במרחק של 300 מטר מבתי הזיקוק מסמן
את התחלת תעלת הקישון, והוא מוקם לצרכי ויסות זרמי
המים מניעת, מניעת גאות במימי התעלה עקב שטפונות ביי-
מות הגשמים עד עתה הושלמו עבודות יציקת הביטון.
הוקמו קירות מגן משני הצדדים וכן נבנה גוף הסכר שרחבו
30 מטר וגבהו מעל פני הים 3.850 מטרים.

מ י נ ג ש י מ

בקטע התעלה שבין כביש שדה התעופה והים החלה
החברה הקבלנית, עוד לפני חפירת התעלה עצמה, בבניית
מינגשים (דפנות רציפים) מיועדים לעגינת אניות בעלות
נפח של 3000 טון. מינגשים אלה המוקמים לאורך של 300
מטר עשויים מלוחות-פלדה שהובאו מחו"ל. קיימים סכויים
להשלמת המלאכה עד סוף 1952, ואז ימסרו לרשות מנהלת
הנמל לשם פריקה וטעינה של סחורות בעלות נפח כגון
עצים, ברזל, צנורות וכיו"ב. בעתיד יוטענו גם מטעני פרי-
הדר.

תכנון ופתוח

בד בבד עם עבודות הביצוע מסתיימת מלאכת תכנון
השטח, המבוצעת לפי הזמנת משרד התחבורה על ידי
המתכנן ההולנדי ואן-המסקרק. תכנית זו כוללת חפירת
תעלות צדדיות. עם זאת מטפלת המחלקה לפיתוח הקישון
בבעיות הסדרת הפיתוח של השטח. מ-3800 דונם של שטח
תכנית הפיתוח יופרש חלק לכבישים, תעלות, מגרשי ציבור,
אזור נמל, משרד הבטחון ולפתוח ישארו בסך הכל 1200
דונם.

מ. דיזנגוף ושות' (ספנות) בע"מ

מ. דיזנגוף ושות' (שיט) 1951 בע"מ

תל אביב — חיפה — ירושלים — ניו יורק

בעלי האניות : —

קבול : 9400 טון — 480,000 רגל מעוקב

קבול : 9400 טון — 480,000 רגל מעוקב

קבול : 9400 טון — 480,000 רגל מעוקב

א/ק מאיר דיזנגוף

א/ק הנריטה סאלד

א/ק אברהם גרץ

שרות סדיר חדשי ארצות הברית / ישראל
חברי הקונגרס הצפון-אטלנטי ים תיכון

עם זכרו של ד. רמז

אומרים שד. רמז היה האדריכל של ההסתדרות, אולם הנכון הוא, שהיה האדריכל של כל מוסדות הצבור בארץ. חומה, שאין מוסד בעל-ערך שלא נהנה מעצתו ומתבוננתו. הכרתיו עם עלייתו לפני 32 שנה, אך מגע קרוב יותר עמו היה לי מאז יסוד החבל הימי לישראל, כלומר לפני 15 שנה. על תקופה זו אייחד דברי.

תכונות מרובות היו לרמז, ובכללן סגולת-היקר לעודד ולהדריך. זכרני באניה "הר ציון" שהפליגה לחופי קפריסין עם קומץ אנשים, במגמה ליסד את החבל הימי לישראל; אנשים מחוגים שונים היו אלה — בני העליה השניה, השי-לישית והרביעית, ולהם השקפות-עולם מנוגדות — ורמז ידע ללכדם, במגמה ליצור כלי חדש לעבודה חשובה מאין כמוה מבחינה כלכלית, מדינית וחנוכית. כיצד השכיל ליתן בטוי נאה לרגש שפעם אז, ולתקוות שתלינו במכשיר זה! ומאז השתתף בקביעות, במשך שנים רבות, בועד הפועל של החבל הימי לישראל, אינני זוכר ועידה או ישיבה חשובה, מכרעת, שדוד רמז לא השתתף בה ולא הטביע חותמו עליה, משהוכרו על "יום הים", היה הוא משתתף בקביעות ביום זה, הבטוי לערגתו לשוב לים ולחשוף מתוכו מקור פרנסה להמוני יהודים שעתידיים היו לעלות. הוא היה שמח ומציין בגאווה כי סירה קטנה שהיתה מיועדת לארגוני הנור-ער העברי. הוא ידע, שאם רוצים לחנך לים, יש להתחיל מלמטה, כלומר מהחינוך בבתי הספר; ואכן בעזרתו נתקב-לה החלטה וגם הוצאה לפועל, שכל תלמיד מהכתה הרבי-עית ומעלה יעבור קורס ימי. ראוי לזכור, שבאותה תקופה, כשלא היה לנו עדיין צי משלנו, היה החשש מפני הים גדול בעיני ההורים, והיה צורך לשכנע אותם שיסכימו לש-לוח את בניהם לארגוני הספורט הימי.

הופעותיו של דוד רמז ביום הים, השאירו תמיד רושם חזק, מלווה עידוד להמשך הפעולה. הוא היה במשך שנים חבר ועד הנאמנים בית הספר הימי, ויד לו בעיצוב דמות בית הספר. כשרכשנו את הפנימיה, וכשבשרתי לו על כך, היה מאד נרגש ואמר לי — "הנה אנו יוצאים למרחב". ואז כבר היה שר התחבורה והביע את רצונו להיות מוזמן לחנוכת הבית. בפתחה נאם רמז נאום תהילה לחבל הימי-לישראל.

גם "לבית יורדי הים" נתן את ידו. זכרני כשהיתה פלוגתה במשרדי הממשלה השונים, שרצו לקבל את בית יורדי הים בחיפה לצורך משרדים ממשלתיים. מצאנו בר-מז את התומך הנלהב, שתודות להתערבותו עבר הבית הזה לרשות החבל הימי לישראל. הוא אף הסכים לתת את חסו-תו על הבית. מה הצטער, שלא היה יכול להיות בפתחת

הבית מפאת מחלת אחותו, וביקש במיוחד למסור התנצלותו וברכתו להצלחת המפעל. גם ליסוד המועדון הימי שנועד להתקרבות החוגים הימיים, נתן את ברכתו ואת עידודו והסכים, בתור שר התחבורה, להופיע במועדון. ואם השיי-בתו של המועדון והצורך בו מורגש בחוגים הימיים — הרי חלק רב צריך לזקוף לזכותו של ד. רמז.

לא עלי לכתוב את פרשת יצירת הצי העברי, אולם אצדק אם אומר שבכל מפעל ימי, בכל אניה ישראלית המפ-ליגה בדגל ישראל, יש מיזמתו ומזיעתו ומתבוננתו של רמז.

גם הירחון "ים" שראשיתו בכתב-העת "אופק" שיצא לאור בחיפה ידו של רמז בו. "הים הוא רחב, וכולל את הכל", אמר. עצם שם הירחון הוא הצעתו.

משהוטל עלי לצאת לארצות הברית מטעם החי"ל היסטתי אם לקבל על עצמי את השליחות. פניתי לרמז והוא אז עסוק לאין שיעור, והוא ששיכנעני לקבל על עצמי את השליחות. גם בוועידה העולמית של החבל הימי, נתן עזרתו ואת עצתו להצלחתה.

בסגולה ברוכה ניתן — לראות בחברו ידיד ולרכוש אליו באימון, בלא כל מחיצה, תוך נכונות להושיט עזרה לכל הפונה אליו. ואפשר זה אשכול סגולותיו.

ומה צר ששותפות החיים נפסקה לפתע, שאנו מה-קוקים לו, והוא עוד מלא מרץ ורצון החיים.

הלך מאתנו חבר דגול, אישיות יקרה, עדינת-רוח — יחא זכרו ברוך.

מפעילות המוסד ההדרכה ימית.

הנהלתו של המוסד נבחרה במארכס 1951, והיא החלה פעולתה באשור התקציבי, התוויית דרכי פעולה והקמת ועדות שונות כמכשירי בצוץ. המוסד פעל בשטחים אלה: בתריהספר, האגודות הימיות, תקוני ורכישת ציוד, פעולות מרכזיות, ספרות מקצועית.

כבתי הספר הורחבה הפעולה במידה ניכרת. בשנת הלימודים תשי"א פעלו 8 מדריכים, שהקיפו בעבודתם העיונית כ-1000 תלמידים ובמעשית — 500; בתשי"ב פועלים 6 מורים ו-14 מדריכים. פעולתם מקיפה 100 כחול, שהן 4000 תלמיד; 2000 מהם מקבלים הדרכה בימאות מעשית.

הוצאו מערכי שעורים לעזרת המורים לימאות, וקוימו ימי עיון למורי כתי הספר, בהשתתפות אנשי מקצוע ומחנכים. כבתי הספר בהן הונהגה הוראת הימאות, כלולים שעורינו במסגרת הלימודים הכללית. מר י. אברמוביץ, ממשרד הפקוח על החנוך הגופני מבקר בשעורים ומביא את הערותיו לידיעת המורים בימי העיון, הנערכים על ידי ועדת כתי הספר והועדה המקצועית, במספר כתי ספר נבחרים התלמידים במקצוע הימאות וציונם במקצוע זה נרשם בתעודה.

מכביד מאוד המחסור בסירות ובתקציב למדריכים נוספים. מן הדין שמשדר החנוך ישתתף בהוצאות. אין ספק, שהפעולה בכתי הספר היא מקור חשוב להרחבת מסגרת האגודות הימיות. בתקציב 1952 נקבע לפעולה בכתי הספר סכום של — 15.640 ל"י ועוד היד הטויה.

באגודות התחילה פעולת המוסד על ידי קבלת מרכזים ארציים. מרכזי כל האגודות מקבלים את משכורתם מהמוסד, ומתפקדים להוציא לפועל את החלטות הנהלת המוסד ולדאוג לארגון הפעולה באגודותיהם ולהרחבתה.

בוצע רישום פעילי האגודות שהשתתפו בשיוט החוף, מחנות קיץ, הפלגות לקפריסין, בשיוט הערים וכן את אלה שהפליגו לים בסירה יותר מ-12 שעות.

כיום פועלים במסגרת האגודות 3250 חבר (כולל 2000 תלמידי כתי הספר), מהם בדרגות א' ו-ב' 685; 384 "הפועל", 166 "זבולון", 60 "צופי ים", 55 "אליצור".

הקצבת המוסד הישירה לאגודות תקבע בהתאם לכרטיסיה האי שית. ב-1951 הסתכלו ההקצבות הישירות בסכום של — 8.400 ל"י; גם ב-1952 הוקצב סכום דומה. ועדת האגודות שכל האגודות מיוצגות בה דנה, יחד עם המרכזים, על פעולות האגודות ומחליטה עליהן. המדובר הוא בתקוני ציוד, מחנות, ובכל הפעולות המרכזיות והאגודתיות.

להלן הפעולות המרכזיות שקוימו השנה:

(א) **שיוט החוף** בהשתתפות 27 סירות מארבעת הארגונים. לקראת שיוט העצמאות בתשי"ב עובד תקנון קבע שאושר ע"י הועדה לחגיגות "יום העצמאות" במשרד ראש הממשלה. הננו מתכווננים לשתף השנה כ-40 סירות, עם צוות של 300 חניכי דרגות א'—ב'.
(ב) **שיוט על הכנרת** התקיים לראשונה בתשי"א, גם השנה יקויים ויורחב.

(ג) **ב"יום הים"** שקויים לאחר שיוט החוף, אורגנו תחרויות מקומיות בחתירה, בחיפה ובת"א. ההצעה היא לקיים השנה מפד תלמידי כתי הספר הלומדים ימאות, ואף לקיים תחרויות חתירה על גביץ מקומי בין כתי הספר. לפי המשוער תקיף פעולה זו כ-3000 תלמידים ופעילי האגודות.

(ד) **מחנות קיץ** קוימו בשלוש נקודות: מחנה מרכזי לדרגה ב' — במכמורת; מחנה מדריכים של "הפועל" — בנוה ים ומחנה לדרגות ב', וב' מתחילים וא' של "אליצור" — בנתניה. השתתפו 150 חניך, בתקופת אמונים של 21 יום כל אחד. אגודת "זבולון", אשר לא השתתפה במחנות, ערכה הפלגות לקפריסין.

המוסד בא בדברים עם מפקדת חיל-הים, אשר נענתה בחיוב בדבר שתוף פעולה בכל הנוגע למחנות, הפלגות, הוצאת ספרות וכו'. יש לקוות לעזרה רבה של חיל הים גם בהקמת מחנה הקיץ ב-1952 ובהפלגות סיכום המחנה.

תקוני ציוד. — ועדת המשק של המוסד בדקה את כל הסירות וקבעה את הטעון תיקון. הושלמה כרטיסית הציוד.

כל סירות האגודות תוקנו, או אושרו לתקון. כיום יש ברשות האגודות 59 סירות, מהן: 27 — ל"הפועל"; 13 — ל"זבולון"; 10 — ל"צופיים" ו-9 — ל"אליצור".

הסירות הקיימות לא מספקות עוד את דרישות ההרחבה וקיים קושי בקליטת חניכי כתי הספר לאגודות. יהיה צורך בבנין סירות חדשות. מתנהל מ"מ להזמנת 5 סירות בשביל האגודות. המוסד משתתף בבניית 5—6 סירות נוספות בסכום של 350 ל"י כל אחת. "המשביר המרכזי" (המחלקה לציוד דיג וים) מספק למוסד את חומרי התקון הדרושים. סדור זה מאפשר לנו למסור לאגודות את החומר הדרוש לתיקון — ולא תמורתו במזומנים. כן הגענו לכלל הסדר עם מספנת "עגן" על בצוץ מרכזי של תקוני הציוד; כל זה בפיקוח ועדת המשק.

לסעיף משק וציוד הקציב המוסד השנה — 16.000 ל"י.

ועדה מקצועית — עד לאוקטובר 1951 לא היה ועדה מקצועית פעילה. באוקטובר 1951 התארגנה הועדה והיא החלה לשמש חוט מקשר בין כל ועדות המוסד, בנוגע לפעולותיהן המקצועיות. היא שיסדה הוצאת ספרים ימית-מקצועית, בשתוף עם כל יתר הגורמים הימיים. הועדה קבעה את סדר ההדפסות הבא: נויגציה חופית — כתב יד של חיל הים; שיוט מפרשים של ש. טנקוס — חיל; המכונה (מכונת קטור) — חיל הים; יציבות — מורה ביה"ס הימי ש. אביטל; היגוי — תורגם ע"י רב החובל י. פודולי; עבודה במנופים — כניל; סירות הצלה, נויגציה אסטרונומית, ימאות למעשה, מטאורולוגיה — לטפולו של הרב סרן אבני.

החבורת הראשונה "נויגציה חופית" נמצאת עתה בדפוס, והחבורת "שיוט מפרשים" — מהדורה שניה יצאה לאור.

השנה הוקצב להוצאת ספרות מקצועית סך — 2000 ל"י בתוך ירון חור.

הועדה המקצועית ערכה גם בערכי שעורים למורי כתי-הספר. **בחינות למפקדי סירות** — רק מפקד סירה, אשר עמד בבחינות הועדה המקצועית שהכניתן אושרה ע"י משרד התחבורה, יהיה רשאי להפליג לים. בהתאם להסדר החדש, אשר נקבע בין משרד התחבורה, משטרת החופים והגבולות והחבל הימי לישראל, יהיה על כל מפקד סירה, למסור למשטרת החופים והגבולות בעירו את שמות אנשי הצוות, כתובותיהם, כיוון ההפלגה ותאריך החזרה המשוער. כן יצטרך המפקד לקבל את תחזית מזג האוויר. העובר על ההסדר הנ"ל ייענש וגם אגודתו תשא באחריות על כך.

עד היום נרשמו 211 חברי אגודות ובוגריהן המועמדים לבחינות מפקדי הסירות. בבחינות בשני שלבים, עיוני בכתב — במחצית מארס 1952 ומעשי, בימי הפסח.

בגדי עבודה, והוסכם על הרחקת העובדים הזרים מהאניות במידה שיוכלו להחליט בעובדים ישראלים מתאימים. הוסכם על מתן פיצויים לימאים וקצינים במקרה של פיטורין.

נוצרה ראשית תקנון עבודה באניות, המגדיר את זכויותיהם וחובותיהם של הימאים והקצינים.

תונהג תוספת ניכרת לשעות נוספות: 25% נוספים ל-4 שעות ראשונות, 50 אחוז מ-5 עד 8 שעות ו-75 אחוז מ-9 שעות ומעלה. יכן לשבתות וחגים. הושגה העלאה לתוספת כלכלה בחוץ והיא הועמדה על 1.250 ל"י ליום.

סעיף מיוחד מונע פיטורים שרירותיים של הימאים. ועדה פריטית תברר כל מקרה של ערעור על פיטורין ותחליט על מידת צדקתם. כן הוחלט על הקמת ועדה פריטית לבעיית המגורים באניות, שתקבע סטנדרד לאניות חדשות וכן תכניס שיפורים באניות הישנות. המו"מ התנהל ע"י נציגי הועדה המארגנת של האיגוד הארצי של הימאים: א. שרי, רב חובל מ. אברמסקי ורב חובל ה. לוי, ונציגי חברת "שהם".

הוצע לחברות הספנות "דיונגוף" ו"עמיד" להשתתף במו"מ, אך החברות העדיפו להמתין לתוצאות המו"מ עם "שהם". אין ספק, שהחברות הצטרפו להסכם זה.

הועדה המקצועית ניגשה להכנת התכניות למחנות ופעולות הקיימות האחרות.

הועדה המקצועית ביקשה את המהנדס י. רבינוביץ להכין תכנית למדור מקצועי בירחון "ים". כן מתנהל מו"מ עם חיל הים על מדור מיוחד למוסד להדרכה ימית בירחוננו של חיל הים.

כדאי לציין את עזרת המוסד לקורס גדנ"צים. לרשותו הועמד מספר סירות לתקופה של 3 חדשים לשם אימון מדריכים.

הונחו היסודות לעבודה מורחבת, ויש תקווה שתצדיק את עצמה. **הפעולות הקרובות:**

א) בניית סירות והשלמת הציוד הדרוש להרחבת הפעולה באגרות ובבתי הספר.

- ב) קיום בחינות למפקדי סירות.
- ג) שיוט החוף והתהרות בכנרת ביום העצמאות.
- ד) מחנות קיץ והפלגות סיכום המחנות.
- ה) ספריה מקצועית.
- ו) תחרויות "יום הים".
- ז) יעול העבודה בבתי הספר.
- ח) עזרה להפלגות לקפריסין ושיוט הערים, לצרכי הפעולות הוצעה הצעת תקציב לשנת 1952:

- 1. בתי הספר — 15.640 ל"י; 2. האגודות הימיות — 11.800;
- 3. תקונים ורכישת ציוד — 16.000; 4. פעולות מרכזיות — 9.550;
- 5. רכוש הפעולות — 3.000; 6. ספרות מקצועית — 2.000;
- 7. פקוח על המשק — 1.000, בס"ה 58.990 ל"י.

בדעת המוסד להתחיל, בעזרת משרד התחבורה, שתפעל לשם רכישת אנית למוד, שתוכל לשמש גם את ההכשרה המזורזת. 60 חניכים גמרו השנה — 47 מהם נרשמו בלשכת הימאים. יש להזכיר גם את הבסיס להדרכת דייגים באילת, שהוקם ע"י החי"ל. בקורס הראשון שלו השתתפו 22 חניכים, ו-18 מהם נשארו בכפר הדייגים לעבודה מעשית.

הסכם עבודה לימאים בחברת "שהם". שיפורים חשובים בשכר ובתנאי-העבודה

לאחר מו"מ ממושך הושג הסכם כללי על תנאי העבודה של הקצינים והימאים באניות של חברת "שהם". החברה גילתה הבנה לצרכי הימאים ומשפחותיהם. ההסכם החדש מצוין עליה ניכרת במשכורת והטבה בתנאים הסוציאליים, ופוחת פתח לשיפור היחסים בין החברה והימאים.

חלו שינויים ניכרים בתנאי עבודתם ומעמדם של הקצינים. תוענק קביעות לכל קצין המשרת בחברה אחרי תקופת נסיון של 6 חדשים. החברה תשא בהוצאות ההשתלמות המקצועית של כל קציניה. תשומת לב מיוחדת תנתן לבעיית המגורים, לשיפור תנאי החיים של הימאים באניות "שהם" ולהרחבת פעולת התרבות באניות.

הושגה הטבה ניכרת של המשכורת, אם כי נתהוו קשיים רבים בעקבות שינוי שער החליפין של מטבע החוץ. מעתה יקבלו הימאים משכורת חדשה שתהיה מורכבת מהמשכורת הקודמת עם תוספת היוקר האחרונה, ונוסף עליה תוספת מיוחדת להוצאות במטבע חוץ. עד כה נכללה המפרעה במטבע חוץ במשכורת.

כל ימאי יקבל תוספת משפחתית בשיעור של 12 ל"י לכל נפש, תוספת ותק בשיעור של 1 וחצי ל"י לשנה לימאי. ר"ב עד 5 ל"י לקצינים. תוספת היוקר לפי האינדקס לשנת 1951, בהתאם להסכם בין ההסתדרות ובעלי התעשייה. קצינים יקבלו תוספת מיוחדת למרים. הוסכם למסור את כל חילוקי הדעות על פירוש סעיפי החוזה לועדת בוררות משותפת. הושגה הטבה לגבי חופשה שנתית, הספקת

באניותינו המפליגות ברחבי הים מים משרתי 450 ימאים ישי ראליים ועשרות צעירים המכי שירים עצמם לעבודה בצד המסחרי.

עם גדולה של הספנות הישראלית ידרשו ימאים רבים נוספים. החלצו לשירות הצי!

צ'ים

חנות השיט הישראלית בע"מ

סוכנים כלליים: שהם שרותי הים בע"מ.

עם דיגי חולתא.

הוא מן הגדולים ביותר, שנדונו באגם זה. מגדלי דגים בכריכות לא פעם פונים אלינו ומבקשים מכאן „אמהות“ לבריכות-האימון; אלו מסוגלות להטיל עד כדי 2 מיליון ביצים!...

„בכוח מאמצים חלוציים עוים השגנו כל אלה — הוסיף הוטיק ואמר — בזמן האחרון אנו מרגישים כבר בחולה את פעמי הייבוש, את הולם המפעל הגדול. הווייתה הכלכלית והחברתית של חולתא בהוה קשורה קשר אמיץ בדיגי. הוא עיקר פרנסתה של הקבוצה, על אנשיה, נשיה וטפה.“

ערפלי-שחר מתרוממים מעל ים-החולה. האגם שטוח כראי. האדים מתרוממים לאט-לאט כמסך ומגלים מדי רגע טפחים נוספים של נוף פלאים.

הנה יסודה-מעלה. כאן גרים אכרים ותיקים. הנה שדות המושבה בת ה-70, נרחבים הם ומחכים לתוספת מתיישבים. אכן, עוד ברכה רבה צפונה בעמק זה, אם אך ידעו יושביו לנצל את אדמותיו כשם שידעו בני חולתא לנצל את האגם.

מרחוק נראית הקבוצה, דיגים ודייגות — משמרת היום — מחכים על החוף. ידים זריות תולות רשתות, מנקות, מתקנות. ממעל חגים שחפים ומצפים לשללם, ושלרג בודד צולל כאבן במים הרוגעים ושם ועולה כשדגיג מפרכס במקורו.

עלה הבוקר על ים-חולתא.

הידעתם שדג מושפע מן הזרם החשמלי? הנה עומד דיג מחברי חולתא בסירתו הקטנה ו„מטה-קסמים“ בידו. לאט-לאט הוא מושך אליו את המטה הטעון חשמל — וראה זה פלא: דגים רודפים אחר המטה, מתרפקים עליו... והנה בתנועה זריזה משתרבת הרשת אל מתחת ללהקת הדגים, עוד תנופה — והשלל מוטל, מפרכס ומבריק, בכטן הסירה!...

אותם דיגים ערבים, שהיו שטים באגם ומעלים מתוכו את שללם הדל, לא חלמו שבחורים יהודים להעלות את הדיג פי שלושה. בעצם ימי המאורעות החל מאבקם של חברי חולתא הצעירים על כיבוש הדיג העברי — ומאז לא פסק. היו יריות ממארב, קטטות, הסתננויות וחבלות הפכו למעשי לוחי בלתי-נמנעים, מסוכנים ומדאיגים במשך 15 שנות הדיג העברי באגם. מעטים ויהודים לתמו החברים הצעירים, אגב התמודדות מתמדת עם איתני-הטבע ותוך חתירה (תרתו משמע!) בלתי-פוסקת ללימוד נוסף, ליתר שיפורים בשיטות העבודה. אף קרבנות בנפש היו, ואפילו בזמן האחרון לא חדל הגבול מלאיים-להטרוד ולהפיל חלל...!

לילה. בחשאי, לבל תוטרד הדגה, עוזבת שיירת סירות את המעגן, העשוי להגן על הסירות מפני רוחות ה„שרקיות“ החבלניות. „פעם, לפני שנים, — טח לי הוטיק שבחבורה — היו יוצאים עשרים חברים לעבודה זו, מלאכת הגויפה. ואילו עתה די בחמשה אנשים עם שני מנועים קטנים, הצמודים למערכת גלגלית, על-ימת למשות את הדגה. לו עוד היה אתנו אותו מדריך ערבי — היה פוקח עיניו לרווחה, למראה „תלמידיו“ שסרחו כביכול. כיום כבר אין צורך לבוסס בבוץ ולמשוך אל החוף את החבלים הכבדים ואת הרשת הכבדה הכולאת את הדגה.“

קרבנו לחוף המזרחי. החברים דרוכים מול אימת הגבול האפל, החורש מזימות, והוא רק כמה מאות מטרים מכאן. והנה כבר נראים מרחוק פקקי-הרשת, הצפים על המים. אדווה וקצה, סנפיר וקשקשת. דגים שבויים צוללים נבוכים ומחפשים מפלט מפני הרשת, הסוגרת עליהם — ומפלט אין. בודדים מצליחים בקפיצות נחשוניות להימלט... „קרפים!“ — צועקים בני-הנוער, שעדיין ירוקים הם ולא הסכינו למראה הדגים הגדולים המבהיקים בשלל גווני זהב וכסף. ושוב טח הוטיק: „את אלו הכנסנו לאגם לפני כמה שנים, והם אז דיגים בני 7 סנטימטרים. קרפיון זה — בן 15 ק"ג בודאי, ואין

לדעת חז"ל יש לאותו דג בימים השונים טעם אחר, שנאמר: «אינו דומה טעם דג העולה מעכו לעולה מצידון ולעולה מאספמיה» (עיר חוף בסוריה או הספניא-ספרד), אך המפורסמים ביותר בטעמם היו דגי הכנרת, שנאמר בתלמוד ובוהר, שטעמו של הליתן שהצדיקים עתידים לאכלו בגן-עדן הוא כטעם ראשו של דג מים טבריה.

הדגים נרפיאָה העממית.

קדמונינו ייחסו לדגים סגולות רפואיות וכוחות מאגיים ובמיוחד למיני הדגים הקטנים, שנאמר: «ששה דברים מרפאים את החולה מחוליו ורפואתן רפואה... ויש אומרים אף דגים». ולא עוד אלא «שדגים קטנים מפרין ומרביין כל גופו של אדם» (ע"ז כ"ט—א). ובמקום שני (ברכות מ—א) חוזרת אותה האמונה בהשפעה החיובית הכלי-יכולה של הדגים הקטנים על כל הגוף וכן: «הרגיל בדגים קטנים אינו בא לידי חולי מעולם». הדגים למיניהם שימשו רפואות למחלות השונות. מדגים היו מכינים תרופה למחלות עיניים. אמצעי בדיק כנגד מחלת הצהבת הוא ראש שבוטא מלוח. והבינית מרפאת את מחלת הטחול; יש לטגנה על גבי פחמים, ולאחר שכיבו את האש במים יש לאכל את הדג יחד עם מי הכבוי. דגים גדולים הם מאכל רצוי לאשה מעוברת. שאז מובטח לה שילדיה יהיו בריאים ומוצלחים.

וכשם שדגים יכולים לרפא, כן גם בכוחם להזיק ואף לסכן חיי אדם, ויש לדעת להזהר ובמיוחד מפני «דג קטן מליח פעמים שהוא ממית בשבעה, בשבעה עשר וב-עשרים ושבעה», ולפי סברה אחרת בעשרים ושלושה יום לאחר המלחתו מסוכן הדג הזה. המדובר הוא לא באכילת המליח סתם, אלא אם לא טגנוהו כראוי והסכנה לא תהי גדולה כל כך אם ישתו לאחריו שכר... (ברכות מ"ד—ב) כן מסוכנת היא אכילת דגים בחודש ניסן שאז תקופת ה«רבי-עה» — כלומר ההטלה, אכילת הדגים בתקופה זו גורמת פריחת פצעים על הגוף. דגים צעירים מותר לאכל רק כשי הם בגדלם רבע מן הגודל הרגיל של הדג המבוגר (הגנת הדגים הקטנים) כן צריכים להזהר באכילת דגים קטנים, אשה מיניקה, אדם שהקיוו דמו או אדם החולה במחלת עי-ניים מסוימת, והסיבות הן מן הסוג הנזכר. ואחרון אחרון, ידוע הוא שעצם (אידרא) בגרון אף הוא מן הדברים המסו-כנים!

ומשום שהרבו להשתמש בדגים לצרכי רפואה, קשרה המסורת העממית את בואו של המשיח עם דג. שנאמר: «אין בן-דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא» (סנה' צ"ח א'). כנראה שהכוונה היתה לומר, שהשמן יגדל כך, שאפילו דג שהוא רפואה זולה ורגילה לחולה, לא ימצא...

צְרִיכַת הַדָּגָה בְּיָמֵי קֶדֶם.

(המשך)

אשר לאכילת הדגים אומר התלמוד שהטעם הכי טוב הוא לדגים טריים (ביצה כ"ד ב') וזימים אדומות הן סמן לטריות (שם); אך את הדגים אכלו בימי קדם בכל מיני צורות; מלוחים, צלויים, מבושלים ומטוגנים. הדרך המהירה ביותר להכנת הדג היה לטגנו, ומכאן נוצר גם המשל העממי למהירות המעשה: «כחון יחה לטגנא», והכוונה היא לשיעור הזמן המועט העובר משעת שליית הדג מן הים ועד לטיגונו. משל זה נוצר בחוף טבריה, ושם יכול המבקר לראות גם בימינו את הדג המובא ע"י הדייגים ישר מן הים — למס' עדה... המומחים הגדולים ביותר בעניני דגים נחשבו, כמובן, הדייגים עצמם, ובתלמוד, בסוף מסכת מועד קטן, מצויות ארבע הערות מאלפות שנתנו לרב, — ראש הישיבה של פומפדיא בבבל, במאה השלישית לספירה, — ע"י הדייג האמורא אדא צידא — אדא הדייג — בענין הכנת דגים ו' אכילתם.

הדייג החכם הזה הסביר לרב את אופן הכנת הדג בלשון משלים זו: הדג והמלח אחים הם, כי שניהם, מן הים נבראו והמים הוא אביהם, והציר (מיץ הדגים) הוא בנו של הדג. לכן יכין לו הדג בזה האופן: ימלחנו בראשונה באחיו, ולאחר צלייתו יצננהו באביו, ואחר כך יטבלנו בבנו ולאחר האכילה ישתה עליו את אביו. מכאן יוצא, שאת הדג הצלוי היו מצ-ננים במים ואוכלים אותו עם ציר. לפי עצתו השניה של אדא-צידא מוטב לשתות אחרי אכילת דגים מים מאשר שכר, ומוטב שכר מאשר יין — ובכל מקום נהגו אחרת, כי מצאנו גם במקום אחר שאכילת דגים ושתית יין הוא מאכל מלכים. ועוד הזהיר אדא-צידא, שאחר אכילת דגים לא ישכב מיד אלא ילך לטייל הרבה, כי השינה לאלתר מזיקה. ופרשו החכמים, שהדגים הם אמנם יפים לגוף והוא סובלן אלא שמעוררים את היצר המיני, ואשור לדעה זו נמצא גם במקום אחר.

בכלל היו אנשי בבל מומחים גדולים להכנת דגים, ומסופר שרבא בא לבית ריש-גלותא והביאו לפניו דג שהוכן באופן מיוחד: שלישו מבוטל, שלישו מלוח ושלישו צלוי והמדובר הוא בדג אחד שלם ולא בחלקיו.

אך הצורה העיקרית בצריכת דגים היתה כיבושם במלח והמלחתם לפני זה. על-ידי ההמלחה נוסף לבשר הדג טעם טוב: הדג המלוח נקרא מליח ודג שאינו מלוח נקרא טפל (תפל). לפני האכילה היו מדיחים את המליח במים, כדי להפיג את מליחותו החזקה, ופעולה זו נקראה בשם איצא. היו גם מיני מליחים שאכלום מבלי שבשלום לפני כן.

גב' לוס גרביס במועדון הימי בחיפה

תחרות שחיה של קבוצת "הכונים" בקייפטאון מר. ט. כהן מוסר את הפרס לקבוצה המנצחת

— מוזר, האיש הזה צועק כבר שש-
תיים, ואני לא מבין אנגלית. אולי
אתה יודע מה הוא רוצה?

כ־30—40 אבנים גדולות מצבע ירקרק, וכן ערמה גבוהה של אבנים קטנות ששחררות, עוררו התרגשות רבה בקהל הצופים בהגיגות יום השנה הרביעי לשיחרור אילת. האבנים — גושי נחושת ומנגן ממתצבו ישראל, מילאו מכונית־משא גדולה, ששימשה מאסף במסע־ההישגים של אילת ביום הגה.

מבעוד בוקר לבשה אילת חג. הרחובות ובניני הציבור קושטו דגלים וברחובות הותקנה תאורה מיוחדת. על חוף ים סוף הועלתה כרות ענק "אילת שער הדרום", משובצת גורות חשמל. אילת היתה שטופת שמש ומג האוויר היה נהדר. עת נפתחו החגיגות במסדר ליד בית המשלה. על הגבעות מסביב התקהלו מאות צופים מתושבי אילת, אורחים וחיי־לים. המיסדר נפתח עם הורדת הדגל לחצי התורן לזכר הללו מלחמת השחרור. לאחר הנפת הדגל מחדש קיבל את המיסדר שר החקלאות והפיתוח מר לוי אשכול.

אגרת ראש הממשלה

בטרם יצעד המיסדר ונקראה אגרת ראש הממשלה, בה נאמר בין השאר: "חלאכתו המפוארת של צה"ל לא היתה אלא התחלה. הכיבוש הצבאי יעמוד לנו, רק אם תבוא אחר דיו ההעפלה החלוצית להפרכת שממות הני גב והניצול המשקי של הים על ידי אלפי ספנים ודייגים יהודים, יום אילת יעמוד לנו כיום גאון, נצחון ותביעה".

פקודת יום של הרמטכ"ל

בפקודת היום של הרמטכ"ל רב־אלוף י. ידן נאמר בין השאר: "יהיו העוז והתינופה של לוחמי צה"ל באילת כוח המחשל את רוחנו והמדרבן כל אחד מאתנו, להגביר חיי־ליים ולהאדיר את התאחזותנו בגבוקות הארץ".

לאחר שהמיצעד עבר ליד במת הפיקוד, החל מסע ההישגים של ארבע שנות אילת. על גבי מכוניות של קואופרטיב "יעל" הוד גמו בזה אחר זה ההישגים של מוסדות ההסתדרות הכללית, של כפר הדייגים, "המשביר", "תנובה", המאפיה הקואופרטיבית ואחרונה — המכונית עם "מתצבי ישראל".

החגיגה נסתיימה בפרקו אמנות, שיר ומחורלות עד אור הבוקר לצלילי תזמורת צה"ל. צלמי כרמל פילם ופוקס פילם הגיעו למקום, וצילמו את מהלך החגיגות.

בבלגיה אין גדר לנמל — מספר המרצה. המסתכל יכול לחשוב, כי כאן הפקר, אולם לא כן הדבר. אם תנסה להוציא מכאן ארגז בלא תשלום מכס, מיד יקפוץ פקיד ויעכב אותך...

בעל המטען או בא כוחו אחראי כאן, שהמטען לא יצא בלי מכס. על פי החוק חייב בעל הסחורה להוציאה תוך 3 ימים. דמי השמירה הם גדולים. ועל כן מזדרז היבואן להוציא את סחורתו. מהירות העי בודה מפליאה וכמויות גדולות מוצאות עד מהרה.

שיטת עבודה מפותחת ביותר נהוגת ברוטרדם (הולנד). העומדת בהתחרות רבה עם נמלים אחרים ובייחוד עם נמל אנטוורפן (בלגיה).
2 נמלים אלה מתקיימים בעיקר מסחרות טראנוזט וממשלות בלגיה כושר ההתחרות.

גם כאן יש בית מכס אחד, ופקיד בודק את המטענים במקום פריי קתם מהאניות.

אשר לבעיית „אזור חפשי“, נאמר לו למרצה: — תזהיר את ממשלך תך מפני קביעת אזור חפשי, אשר קשה מאד לפקח עליו. אזור חפשי נחשב מקום נוח להברחות. קושי הוא גם להחזיק לתוך את „המטען החשי“, שיש לפרקו במקום מיוחד, דבר הנמשך זמן מיותר. במקום איזור חפשי יעצו לו מתן הקלות לסחורות במחסני הערובה, דבר הנהוג בהולנד.

קצב אמי בנמל לונדון

העבודה בנמל לונדון אחראית מאד, אולם אטית ביותר עד כדי כך, שבנמלי אנטרפן ורוטרדם מזבירים בלעג על העבודה בנמל הבריטי.

בגלל אטיות העבודה מסרבות אניות פחם מאמריקה לפרוק את סחורתן בנמל לונדון, ופחם המיועד לנמל זה, נפרק בבלגיה או בהולנד — ומשם הוא מועבר ללונדון בספינות קטנות... במובן קצב העבודה אין נמל חיפה יכול להתבייש בפני נמל לונדון...

לעומת זה, כאמור, נעשית שם העבודה תוך אחריות רבה. כל פקיד חושב עצמו אחראי לעבודה ודואג לכל פרט.

לשיפור ולשכלול

הנמל בחוף לארץ (ארצות הברית, בלגיה, הולנד) נבנה על ידי המדינה, והדואגת גם לשכלול תנאיו ולפרסומו. אולם הוא מתנהל במידה רבה של יומה פרטית. המחסנים שייכים לבעל האניה, לסוכן או לכבי רת סוארות. בניגוד למצב אצלנו עבודת לטווארות היא שם מבטן האניה עד למחסן, או בכיוון הפוך, וזה נחשב פעולה אחת.

המרצה ראה, כי יש דואגים לפרוש יריעות על הסחורות בחוף. בארצות הברית ראה מעין מטריה, עשויה מקלות ויריעות ברזנט, הסוככת על סירות מפני הגשם. כן הביא המרצה דוגמאות לשיפור והסכון בנמלי חוף לארץ.

בהסיקו מסקנות, אמר המרצה, בין היתר, שנמלנו הוא קטן ואין להקצות בו מקום לחברות שונות. רצוי, לדעתו, שיחיו אזורים עצי מאיים ושתיקבע רשות אחת, שתחלוש גם על הנמל וגם על המכס.

נמל הקישון נותן מקום לבנית מחסני ערובה, הנחוצים כל כך לני מל חיפה. יש לקבוע תנאים, שיעודדו בעלי הון לבנות שם מחסנים. חברות אניות ודאי ירצו לבנות מחסנים משלהן וראוי לקבוע, כי על האניה יהיה אחראי לסחורה עד שתעבור לרשות המקבל. ההתחרות שתתעורר תהיה התחרות בריאה, תסייע לשיפור טיב העבודה ולהגדיל את התפוקה, לתועלת הנמל.

ד. שן

שיטות העבודה בקמי המכס בנמלים בעולם

בימים, שבה רבה הביקורת הציבורית על סדרי העבודה בנמל חיפה, השהיות ללא צורך, הפסד זמן וטרחת יתרה למזדקקים למשרדי הנמל, הצטברות סחורות המביאה לעתים לידי „סתירת“ הנמל, גנבות — כדאי לשמוע מה בפי איש מקצוע, שביקר בנמלי חוף לארץ.

מר ג. סאסובר, חבר ועד התאגדות סוכני המכס והתחבורה, הרצה ביום עיון מטעם ההתאגדות, שנערך ב„בית יורדיים“ בחיפה על הנהל בבתי המכס ובנמלים בארצות הברית ובאירופה, והסיק מסקנות לשיפורים בנמל חיפה.

לחסוך זמן וטרחת

נמל ניו יורק כולל 5—4 נמלים שהם אחד. דרך נמל זה עוברות כמויות סחורה ענקיות. לכל הכבודה הזאת אין אלא בית מכס אחד. איך אפשר לרכז את כל הסידורים במקום אחד, לחסוך זמן וטרחת ולמנוע התרוצצות מאשנב לאשנב ?

המכס בנמל ניו יורק מהולק ל2 מדורים. במדור ראשון מצהיר מביא המטען על כמות הסחורה שהביא, התעריפים הם ידועים ונכתיב מיד חשבון. העובד „בכוחות עצמו“ לבדיקה ממדור למדור ואי לו מבוא המטען מקבלו ב„אשנב“ שני. את דמי המכס הוא משלם בקופה. מקרי עיכוב נדירים הם.

אותה שיטה נהוגה גם בבאלטימור, בלונדון, באנטוורפן, ברוטרדם, בגנואה.

גם בדיקת הסחורה — האם הגיעה בהתאם לכתוב בתעודה — עובדת פרודורה קצרה. הארגונים נלקחים אל מקום הבדיקה לפי סוג הסחורה — עץ, ברזל וכו'. הפקידים בודקי הסחורות מנוסים במלאכתם זה עשרות שנים, עבודתם מהירה ודייקנית שלא בנוכחות הסוחר, או הסוכן. אז מגיע תור הסחורה להשתחרר. רק מטען מועט מתעכב בגלל אי דיוק, או אי סדר.

אם מקבל המטען אינו מוציא את סחורתו תוך 48 שעות משעה הגיעה האניה לנמל, מובא המטען אל מחסני ערובה, שמחוץ לשטח הנמל. רק לפעמים יש מאריכמי את שהית המטען בנמל לעוד 48 שעות. קבלת המטען במחסני הערובה כרוכה בתוספת דמי מחסני אית.

השולח סחורה לארצות הברית נדרש להמציא את העתק החשבון לקונסול האמריקאי שבמקומו. תחילה סבורים היינו, כי אין זה אלא דבר רשמי שגרתו בלבד — סיפר המרצה. העתק נשלח אל בית המכס במקום יעודו של המטען, ובהתרכז שם העתקי החשבונות כולם אפשר מיד לברר כל מקרה שהחשבון אינו מגיע. גם באיטליה נהוג כך. אולם שם יש לשלם 10 דולר בעד כל חשבון.

נהוג מהיר נהוג גם בסחורות יבוא. הסידורים הרשמיים נעשים באולם ענק סביב שולחן עגול, אשר לידו, בפנים העיגול, יושבים תריסר פקידים, העוסקים בדבר.

סוכני מכס בארצות הברית — הוא בעל מקצוע מנוסה ואחד דאי המקבל „סמיכות“ אחר 10 שנות נסיון. עליו לעמוד או בבחינה לקבל אישור השלטונות בואשינגטון. גם פקיד המכס הוא בעל נסיון. הוא מתחיל כפותח ארגונים, מגישם וסוגרם. אחד כך הוא משתלם בקורס, עומד לבחינה ונעשה עוזר לבודק. הוא מתקדם ומתמנה בודק ראשי לענף.

תקציב הסי"ל בחיפה יגדל השנה ב-50 אחוז

(סיכומים ותכניות במועצת הסי"ל, סניף חיפה)

סקירה כללית על הסי"ל ועל הסניף בחיפה, נשמעה במועצת הסניף בראשות מארס ב. בית יורדי ים. למועצה הובאו סיכומים של פעולות 1951 ותכניות לשנה הקרובה. כן היו הרצאות על בית-הספר הימי ועל "בית יורדי ים".

אחרי דברי פתיחה של מ. הינדס, יו"ר המועצה, הרצה מ. פומרק על הסי"ל. הוא עמד, בין היתר, על בעיית כוח-האדם הדרוש לספנות הישראלית; עזרה להסתדרויות-הנוער ולבתי-הספר לפיתוח הספורט הימי; הגיגות יום-הים; העתון "ים" והמהדורה החדשה שלו, באני גלית; המועדון הימי בחיפה. המגמה היא להרחיב את ממדי ההכשרה הימית; לפתח את ההדרכה לנוער; לפתוח מחדש את המוזיאון; לשפר ולהרחיב את העתון "ים" ולהוסיף עליו מדור שיערך בחיפה, לבסס ולהרחיב את בית-הספר הימי; לשכלל את "בית יורדי ים" ואת ספריותו ולהרבות במשלוח ספרים לאניות. מ. פומרק הביא גם דו"ח על סניף חיפה, כאן המשימה העיקרית — להביא לחי"ל חברים חדשים, למען ירחב הבסיס לעבודה הצבורית. תקציב הסי"ל, כפי שהובא ע"י מ. פומרק, יהיה ב-1952, 225 אלף לירות לעומת 150 אלף ב-1951.

בנין על הקישון וספינות-אמונים לבית הספר הימי

על בית-הספר הימי הרצו מ. הינדס, יו"ר ועד הנאמנים, והמנהל, רב-החובל אנריקו לוי. מ. הינדס סיפר על המאמצים להגביר את המגמה הימית בתוך בית-הספר, כצעד לכך הזמן רב-חובל לנהל את בית-הספר, והוא אי-לוי מותיקי ימאינו. ועד הנאמנים מינה ועדה לתכנון עתידו של ביה"ס ועבודה תכנית להרחבתו. בשלב הראשון ייבנה אגף נוסף לפנימיית ביה"ס ובו יהיה גם מקום ללימודים. בשלב השני יוקם בנין על שפת הקישון. לאימונים הימיים דרושה ספינה, והחי"ל צריך לבצע את הקנייה.

רב החובל א. לוי מסר בהרצאתו: בית-הספר מינה 135 תלמיד ביד-כתות (4 למכונאים ו-3 לסיפונאים) ו-40 תלמיד בקורס לאלחוט. ההוראה המעשית נשתפרה, לאחר שחברת "שהם" העמידה לרשות בית-הספר 3 סירות. הושג הסכם עם "שהם" להבטחת עתידם של בוגרי בית-הספר: החברה תתן להם מדריכים מעולים — רבי חובל וקצינים, ולחברה יתווספו כוחות ימיים צעירים. תלמידי בית-הספר משלימים ידיעותיהם בבתי המלאכה של הרכבת ושל חברת החשמל. המרצה מקוה שברבות הימים תיווצר האוירה הימית הדרושה, ואולי גם שיטת ימאות ישראלית.

"בית יורדי ים" לשירות הימאים הישראליים והזרים

ה. שלח. מנהל "בית-יורדי-ים" בחיפה הרצה על הבית ופעולותיו בשדה התרבות (מסיבות, ספרים, קונצרטים, הצגות קולנוע, נשפים; הטיפול האישי בימאים; השירות של המסעדה ותדרי הלינה) (כעשרת אלפים לינות במשך השנה); קשרים עם מלחים זרים המבקרים בחיפה;

שידורי התכנית ימית" ב"קול-ישראל" שנערכו השנה, בעריכת ש. זרחי, אבל נפסקו עם שביתת הימאים, ויש להפעילם מחדש. כן סיפר על הקורסים המקצועיים, אשר הבית משמש להם בסיס קבוע. בשיחות שנערכו אחרי ההרצאות השתתפו מ. הינדס, א. רוזנפלד, א. ולטר, מ. גולנדסקי ואחרים. מ. פומרק הודיע, כי החי"ל ישתדל להודיע בקביעות לחבריו על הפעולות הימיות והצבוריות של החי"ל.

מכתב מן הפנימיה

הפנימיה של ביה"ס הימי שוכנת ברח' החר 82. לשעבר היה זה בית-מלון מפואר, הנשקף על פני נוף נהדר של חיפה וסביבתה. הבנין בעל 3 קומות, משמש כאכסניה ל-28 תלמידים לערך, מכתות א'—ד', שבתי הוריהם נמצאים ברחבי הארץ, אולם הפנימיה מרוחקת מדי מבית הספר.

בפנימיה מקבל התלמיד מקום לינה, את ארוחותיו (4—5 פעמים ליום), מקום להכנת שעוריו בהשגחה, מקום ביזור וכדומה, כלומר: תחליף לבית במשך 3—4 שנים (שייטים — 3, מכונאים — 4 שנים). 3 מדריכים בפנימיה, כל מדריך אחראי על כיתה ותפקידיו ענפים ומגוונים: עזרה בהכנת השיעורים, בסדר ובמשמעת, שיחות הסברה ועוד. 2 מדריכים, שהם גם ימאים במקצועם, נותנים שעורי ימאות מעשית בנמל חיפה לכתותיהם. בדרך זו יש בידי המדריך לעקוב אחר הקדט גם מבחינה מקצועית. המדריך השלישי הוא בעל השכלה אקדמית ונסיון רב. בפניו אחראים יתר המדריכים.

בחדרי הלינה בפנימיה 2—8 קוטים בחדר. המטות ערוסות כמו באניה, זוגות זוגות מטה מעל מטה.

סדר יומו של הקדט מתנהל לפי תקנון קבוע. פעמיים בשבוע — "ערבי יצאה" לבלוי בעיר עד שעת כיבוי האורות. כן ניתנת חיפשה פעם לשלושה שבועות, לנסוע הביתה לבלות השבת בחוג המשפחה. עתים — בקורים במאורגן בתיאטרון, תחרויות ספורטיביות.

ד. פנימיה

מכתב דרמטי מנמל חיפה

אחד המומנטים הדרמטיים ביותר אירע ב-14 במארס, בנמל חיפה. בגלל הרוח החזקה, שעצמתה הגיעה ל-40 מיל ויותר, נותקו הכבלים שקשרו את אנית-הפאר "קורוניה", בת 34 אלף טון, לשובר הגלים. הרוח החלה לדחוף את "קורוניה" לעבר הרציף, שם עמדה "טרנסילבניה", אניה רומנית בת 18 אלף טון, שהורידה אותה שעה עולים אל החוף.

בנשימה עצורה עקבו אנשי החוף אחרי המתרחש. "קורוניה" הגדולה נישאה לעבר אנית-העולים. עוד מעט ותבקיעה לשנים ותגרום לקרבנות אדם ונזקים רבים. מקרה-אסון היה גורם לטביעתה של "טרנסילבניה" ולסגירת הרציף לזמן ממושך, אולי לשנים.

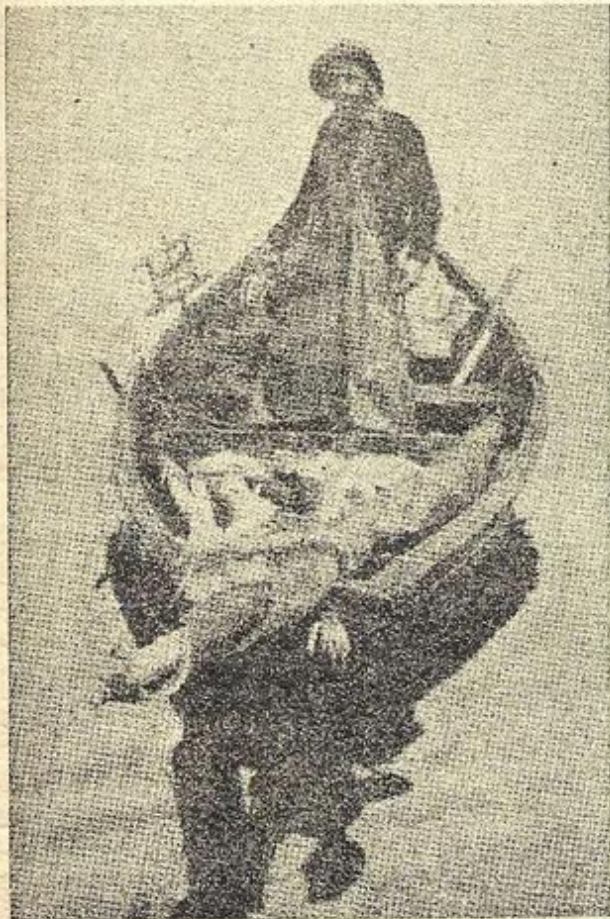
אפס, הנווט הראשי של נמל חיפה ועוזרו הצליחו להניע ל"קורוניה" את ספינות הגרר, שיתררוה מהכבלים הקרועים ובבת אחת "לקחוה" אחורה, והטוה לימין, לאורך הנמל. צוות "קורוניה", מהמעולים בעולם, נמצא במצב הכן 24 שעות ביממה, כדי להפעיל את המכונות, במאמץ משותף התגברו על הרוח העזה, כיוונו את אנית-הפאר אל שער-המעגן, ומשם יצאה אל המפרץ הפתוח.

האנשים שהיו בנמל נשמו לרווחתה. העולים מרומניה לא ידעו, מה היה צפוי להם על ה"טרנסילבניה", אין בעל הנס מכיר בנסו.

אפרים יהלם

פרשת ספינות המפרש "ארגוס"

מאת אלן ויליאמס, תוצאת צ'ארלס סגורבנרט מחברם של הספרים "סירי קונראד", "בני סיניבר", "בדרך לכף הורן" ו"ים האלמוגים". מתאר הפעם את ספינות המפרש האהובות עליו, כשהן מפליגות בתוך צידייגים של 30 אניות. הספינות שייכות לפורטוגל, והן מופעלות על ידי דייגים המשתמשים באותן השיטות שהיו נהוגות אצל אבות-אבותיהם לפני 500 שנה. המחבר מספר, כיצד מצליחים בעליהן של אניות דיגניות אלו למצוא את פריגטתם באזורי-הדיג של מיצרי-דייוויס, בגרינלאנד.

סירת דייג פורטוגלית

ככל ספריו של המחבר כן מלווה גם ספר זה צילומים נהדרים, והתוכן מרתק את הקורא ללא הפסק. בתארו חי דייגי גורטוגל, העובד דים מי 4 לפנות בוקר ועד רדת החשכה, ואחרי כן הם מנקים את הדגים וכובשים אותם במלח. על סיפונה של כל אניה כהמישים דייגים, הנוהגים בספינותיהם בכשרון מפליא בין נח שוליים אדירים. ששה חדשים בשנה הם מבלים בממוצע, על הים. הספר — תאור מזהיר של חייעמל ותלאה דווייגבורה, תאור מלחמתו של האדם, המפליג בערפל, בסער ובקרחונים.

החוקה הימית — לפני השלמתה תוך שבוע ימים יעביר משרד התחבורה למשרד המשפטים את החלק הראשון של ה"חוקה הימית", לניסוח משפטי. חלק ראשון זה יוגש, כנראה, באופן נפרד גם לכנסת. החלק הראשון של "החוקה הימית" יכיל 5 פרקים בעניני הימאות, אשר החוקים המג' דטוריים אינם נוגעים בהם, ובכלל זה: רי-שום האניות, הנאי מכירת האניות וקנייתן, הבדיקות הדרושות בשעת שינוי בעלותה של אניה. כן תדון הצעת החוקה בעניני הימאים, סידרי התקן, הרכבי הצוותות, סידרי הדיון בטענות הימאים וכלפי הימאים. פרק זה יקבע גם את הנאי הסמכת הקצינים והימאים, ביתוד את הבחינות שמועמד לדרגה מסוימת צריך לעבור, את הרשות הבוחנת ואת הרשות הנותנת את התעודות (שכנראה יהיה משרד התחבורה). כן יטפל פרק זה בשאלות הכשרה מקצועית.

פרק אחר יקבע את הסידורים למען בטחון האניות, וידון בבדיקות שכל אניה צריכה לעבור לפני הפלגתה, יקבע את הרשות המוס' מכת לעריכת הבדיקות ואת הציוד המינימלי הדרוש לכל סוג של אניות כדי לצאת לים. פרק נוסף ידון בסידורים השונים במקרי תאונות, הן מבחינה טכנית והן מבחינה מש' קית, וגם בדרכי חקירת התאונות והרשות המוסמכת לחקירת תאונות הן במים הטריי טוריאליים של ישראל והן במים הטריטוריאליים של מדינות אחרות. אשר ליתר שאלות הספינות והימאות, כגון חוזי הובלה ימית, עניני נמלים וכו', קיימים חוקים ותקנות מימי המנדט ולכן סידורם דוחק פחות. החלק השני של החוקה הימית יעובד, איפוא, בתאריך מאוחר יותר.

נחנכו שתי ספינות דיג חדשות לחברת "נחשון"

שתי ספינות חדשות לדיג של חברת "נחשון" נחנכו זה מקרוב בנמל חיפה. הספינות "ניסן", ו"נחמן" שנקנו באיטליה, נפחו — 72 טון כל אחת, והן, יחד עם הספינה "נצי חון", תעסוקנה בדיג לאורך חופי הארץ. ב"ניסן" עובדים 9 חברי המושב "דאר" שליך טנטורה — עולים חדשים מיוון המאוגדים בקואופרטיב דיג; בספינות "נחמן" ו"נצחון" — צוותות של דייגים מחיפה וממשקי הסביבה. הדייגים מקבלים מחברת "נחשון" את שכרם ב"50 אחוז מן השלל.

נספה קצין חיל הים באילת

ספינת חיל-הים שחשה לעזרת ספינות-דיג אורחיות שוגו במפרץ אילת — שעה שהת' חוללה שם סופה, התהפכה בשעת הגשת העזרה ובחאונה נספה קצין שמואל שמש וחייל אחד נפצע.

טלויזיה באניה.

נוסעים ואנשי-צוות הנמצאים באניות בלבים נעזרים בקולנוע, בראדיו ובטלוויזיה, כדי לקיים את הקשר עם משפחותיהם ועם המתרחש בעולם הגדול.

כמעט כל אניות-הנוסעים האמריקאיות מקיימות הצגות קולנוע כחלק בלתי נפרד מן התכנית הכללית, ובמקרים רבים יכולים האולמות להתחרות בנוחיותם ובהידורם אף באולמות המפוארים ביותר שביבשה. לעתים קרובות מצייר גים באניה סרט שטרם הוצג ביבשה, ואף אם יש צורך לשם כך להטיס את הסרט אל האניה.

בשמונה טאנקרים של חברת הנפט "סאן אויל" הותקנו מקלטי טלוויזיה, המאפשרים לאנשי-הצוות כשאינם בתפקיד ליהנות מהצגות. חברה זו היתה גם הראשונה אשר הנהיגה הצגות קולנוע קבועות לאנשי הצוות בכל אניות-הצי שלה. מקלטי הטלוויזיה שהותקנו באניות דרשו שכלולים טכניים מיוחדים, משום שהיה צורך להתגבר על הפרעות שונות, כגון אלו הנגרמות ע"י מנועי-האניות. רק בטאנקרים הגדולים, המהלכים באוקיינוסים, לא הותקנו מקלטי-טלוויזיה בגלל טווח-הקליטה הקטן שלה.

בהולנד הונהג שירות מיוחד, המאפשר למלחים הולנדיים הנמצאים בלב ים בכל רחבי עולם לשמוע את קול בני משפחותיהם באמצעות הראדיו. השידור נערך פעמיים בשבוע, ביום א' וביום ו', בגלים קצרים. מנהל התכנית עומד בקשרים עם כל חברות-הספנות ההולנדיות, ולפי בקשתן נבחרת "אנית השבוע", אשר אנשיה זכאים ליהנות מן השירות. חברות-הספנות משלמות את הוצאות-הנסיעה של בני המשפחות למקום האולפנים, ובהגיעם לשם משקיע מנהל התכנית את כל מרצו כדי לעזור להם להתגבר על "אימת הציבור" וללמדם צורת דיבור חפשית ועליזה.

לפי הנוהג נבחרים מכל אניה 10 מלחים בני-מזל, הזורכים לשמוע את קול יקיריהם, האניה מקבלת הודעה באמצעות רדיו-טלגרף על מועד השידור המתקיים בגלים קצרים.

שנת-שיא לתנועה השווצרית על הריינוס

בשנה החולפת הגיעה כמות הסחורות שעברה בנמלים השווצריים של הריינוס ל-4,591 מיליון טון — כמות העולה ב-31.2% על השיא האחרון שהושג ב-1937. על גודל חשיבותה של תנועת-הריינוס בשביל הכלכלה השווצרית אפשר לעמוד לפי העובדה, ש-41.3% מכלל היבוא השווצרי ו-54.4% מן היצוא מועברים דרך עורקי התחבורה של הריינוס. את התפתחותה הגדולה של תנועה זו יש לזקוף במידה לא מועטת לזכות הסכמים חשובים שנחתמו בקשר להובלת תבואה ומטענים אחרים.

אף על פי שמערכת התחבורה השווצרית בכללה התפתחה במידה מרובה תודות למצב הכלכלי של המדינה, לא היה מצב ההכנסות מזהיר ביותר משום שההתחרות של הרכבות גרמה לירידת מחירי ההובלה. את רובה של תנועת הריינוס תופסות סחורות היבוא, שהיו בשנה החולפת לא פחות מ-92.3% מן המטען הכללי (במקום הראשון הפחם) — 2 מיליון טון.

נמל גינואה — הישגים וקצוות

תנועות הסחורות בנמל גינואה הסתכמה ב-1951 ב-8,355,755 טון. זהו הישג הגדול ביותר אחרי המלחמה 8,001,511 טון ב-1950 — ואילו בשנת השיא 1928 — הגיע המהזור ל-8,672,832 טון. אשר למחזור הסחורות ב-1951, הרי במחצית הראשונה הגיעה התנועה הממוצעת ל-779,948 טון לחודש ול-25,855 ליום, ואילו במחצית האחרת ירד הממוצע ל-612,677 טון והיומי ל-19,979 טון. כמויות המטען הנשלחות ביחידות-אריזה בודדות עלו מ-2.5 מיליון טון ל-2,788. גם היחס בין כמויות הטעינה והפריקה השתפר: ב-1951 ירדה הפריקה ל-83% והטעינה עלתה ל-17% (לעומת 85% ו-15% ב-1950).

בין הסחורות שנפרקו, אשר נפחן הכולל הגיע ל-5,900,024 טונות, חלה עליה בעיקר במשלוחים של מתכות, שמני צמחים, תבואה, יוטה, עצים, מוצרים כימיים וקאוסטוק. לעומת זאת חלה ירידה בכמויות הפחם, זרעי-שמן, צמר מלאכותי וצמר טבעי. מטעני קפה, דגים, ערבות, גלולות וסחורות קולוניאליות, נשארו אשתדק.

יש לציין, כי ב-1951 חל שינוי ניכר גם בכיוון התנועה הימית כתוצאה מן המצב הבינלאומי. שעור התנועה שמקורה בארצות אמריקה הצפונית, שהיוו אשתדק 13% מן התנועה הכללית, עלה השנה ל-20%, בעוד שהתנועה מארצות אירופה הדרומית ירדה מ-31% ל-18%, אשר לארצות אחרות: אפריקה — עליה מ-8% ל-13%, הודו, המזרח הרחוק ואוסטרליה — ירידה מ-14% ל-17%, אמריקה הדרומית והמרכזית — ירידה מ-11% ל-6%, ארצות הלבנט — עליה מ-2% ל-6%.

כמות הסחורות שהוטענו ב-1951 הגיעה בסך הכל ל-1,455,731 טון — עליה של 253,384 טון, 21.07%, עליה שיש לזקמה בעיקר לזכות התפתחותו של היבוא.

אוסטרליה לקחה חלק במחזור הסחורות של גינואה בשעור של 58,859 טון; נשלחו לגינואה 13,314 טון ו-25,525 טון הגיעו מן הים אל לאוסטרליה. המשלוחים האלה פחתו ב-27% לגבי 1950, בעיקר כתוצאה מהפסקת משלוחי הניר. לעומת זאת חלה עליה של לא פחות מ-120% בתנועה לאוסטרליה במשלוחים של זרעי-שמן, פירות, תבואה ושמן אדמה.

שווי זכויות לאניות שווצריות באיטליה

בעתון הרשמי של איטליה פורסם חוק, המעניק לאניות שווצריות המבקרות בנמלי איטליה את הזכויות מהן נהנות אניות איטלקיות.

איטליה: שוב אניה חדשה בקו דוקס אמריקה

לאחר הכנסתה של אנית-המנוע החדשה "גיוליאו ציורה" לקו אמריקה הדרומית לפני חודשים אחדים, הוכנסה עתה אניה נוספת לשירות זה: "אוגוסטוס" (30 אלף טון) שביצעה ב-4 במארס 1952 את נסיעת הבכורה שלה מגנואה לברזיל. חברת "איטליה" מתכוננת להכניס השנה אניה שלישית לקו זה: "אנדריאה דוריאה" שנפתחה ב-25,000 טון.

שנים מהצוללות החדישות של הצי המלכותי "אשרון" ו"אאוריגה" — הוצגו זה מקרוב, לראשונה, במספנות נמל לונדון, בהודמנות בה חגג שרות הצוללות הבריטי (ב.ס.ס.) את יובל ההמישים להיסודו.

עוד בתחילת המאה הייט נערכו נסויים בסירות שתהיינה מסוגלות לנוע מתחת לפני המים, ברם רובם של נסויים אלה נכשלו. רק בתחילת מאה זו, נתקבלה הצוללת — כאנית קרב מן המניין. בנסויים לתכנונה של צוללת הקדומו הצרפתים את הבריטים, אך לא אלה ולא אלה היו הראשונים שנסייגו תיהם הוכתרו בהצלחה.

אבי הצוללת

הטיפוס המודרני הראשו של צוללת תוכנן בארצות-הברית ע"י יון פ. הולנד, מורה בית ספר עממי אירלנדי, שהיגר לארצות הברית, ואף נקראה על שמו. היא הורדה בשנת 1900, וארכה לא עלה על 13 מטר. מצויידת במנוע בניין של 45 כוחות-סוס, עה במהירות של 4.5 קשרים; כשצללה הפעילה מנוע-חשמל בן 150 כוחות-סוס.

הבריטים ממשיכים

הצוללת הראשונה של הצי הבריטי, היתה מהטיפוס של הולנד, וזכויותיו של הממציא הוכרו ע"י האדמירליות הבריטית. על פי תכניות אלה נבנו חמש צוללות ב-1901, אך הן היו גדולות מהצוללות הראשונות של הולנד, בעלות מהירות גדולה יותר, טוחי פעולתן גדול יותר וחימושן עלה על זה של הטיפוס האוריגנלי. אחריהן נבנתה צוללת משוכללת יותר, והיא שפתחה בסידרה הארוכה של אניות האלפא-ביתא של סדרות הצוללות הבריטיות שהופיעו במלחמת העולם השניה, שבתלקן עדין נמצאות בשרות כיום. לאחר חמישים שנה, סבב הגלגל סבוב מלא וסידרה חדשה נכנסה לשמוש.

צוללות מטיפוס חדש זה — משקלן 1620 טון מתחת לפני המים, ארכן 90 מטר, והן מצוידות ב-10 קני-שגור לטורפדות בעלי קוטר של 21 אינץ' (כ-57 סנטימטר).

במלחמת העולם השנייה

ענף הצוללות של הצי המלכותי הבריטי רשם לזכותו הישגים נכבדים במשך 50 שנות קיומו. עק במהצית שנות ה-20 החלו לתת לצוללות שמות, ושמות אלה הפכו במלחמת העולם לשמדיבר. פעולתן השתרעה מהאוקיינוס הארקטי ועד לקר-המשוה; לא פעם ולא שמים פעלו בחירוף-נפש ממש מתחת לשלדות אניות האויב, אף נפגעו בפצצות עומק ופגזות-תותחים, ועל-אף זאת חזרו לבי-סיסם. ראוי לציין בזה את פרשת העזרה שהגישו הצוללות למלטה הנצורה בעצומה

של המלחמה. אדמירל מר מקס הירטון המנהל שהיה מפקד צי הצוללות הבריטי בתחילת מלחמת העולם השניה סיכם זאת במלים אלה: "אנכי מאמין שברוחו של שרות הצוללות הבריטי מצאה לה אימרתו של גלסון על ליכוד החברות הימית ביטוי חדש ומעמיק".

מייצרים מנוע אטומי לצוללות ולאניות

מומחים בריטיים לחקר האטום השלימו את התכניות הראשונות לבנין מנוע-אניה, אשר יונע בכוח האנרגיה האטומית ועתה מחכים לייצורו של המנוע הראשון מסוג זה — נודע ממקורות בריטיים.

התכניות הן לייצר, בראש וראשונה, מנוע אטומי, שאפשר יהיה להתקינו בתוך צוללות. המומחים מקווים, כי במקרה שהממשלה תתן את אישורה לדבר, יהיה המנוע הראשון מסוג זה מוכר בקיץ הבא. בעוד 3-4 שנים אפשר יהיה להתקין מנועים אטומיים גם בתוך אניות המהלכות בימים.

לפי התכניות יהיה המנוע האטומי בעל כושר-פעולה ממושך מאד, הואיל והדלק שלו

יספיק לשלושים שנה בערך. אחת הבעיות שטרם מצאה את פתרונה היא — הקטנת משקלה של חומת המגן, המקיפה את כל מערכת האטומית במנוע זה.

בשוק הספנות

בשבועות האחרונים מורגש רפיון בשוק הספנות הבינלאומי. נראה, שהסיבה לרפיון זה היא כפולה: ראשית, בעלי ציים גדולים חתמו חוזים לזמנים ממושכים להובלת כמחצית ממשא ב"גושים", ואילו ליתר המובילים נשאר שוק מצומצם. שנית — הובלת הפחם על פני האוקיינוס האטלנטי, שהיתה מקור התעסוקה העיקרי של אניות ה"טרמפ", פסקה כמעט לחלוטין.

קרוב לדאי שרפיון זה הוא שגרם לכך, שמועצת הספנות האמריקאית הודיעה על הקמתה להחזיר ל"צי הצללים" (שאינו נמצא בשימוש) 16 מתוך 40 הספינות שהוכנסו לאחרונה לשימוש בשרות ההובלה הימית של הצבא.

אניות ארה"ב המובילות פחם, תבואה וסו"כר בחלקי עולם שונים הורידו את מחירי ה"הובלה".

בנגוד לצוללות הגדולות חוצות האוקיינוס; אחת מהן צוללות הקטנות ביותר בצי המלכותי.

1951 — מראה בלתי דגיל בלב איזור המספנות של לונדון — הצוללות "אש-רון" ו"אאוריגה" כהגיגין לחגיגות היובל.

מן העתיד: אניה אלחוטית

שני נערים הלומדים בקולג' בעיר טורונטו שבקנדה, בנו אניה דגם (מודל) המנוהלת באמצעות הרדיו, בהשתמשם בטלפון אלחוטי הגיל. האניה שנפחה כ־25 ק"ג היא העתק מדויק של אניה המשחית הבריטית "איאקס", ומונעת בעזרת 2 מצברים יבשים (בטריות). האחד מניע את המדחף והשני אחראי לפי עולות ההנהגה.

"רב החובל", חג את המספר הדרוש במכ"שיר הטלפון שלו. משדר אלחוטי שולח אותותיו למקלט שבאניה, המעביר את ההודאות למדחף ולהנהגה.

מן העבר: סירת טורפיזו

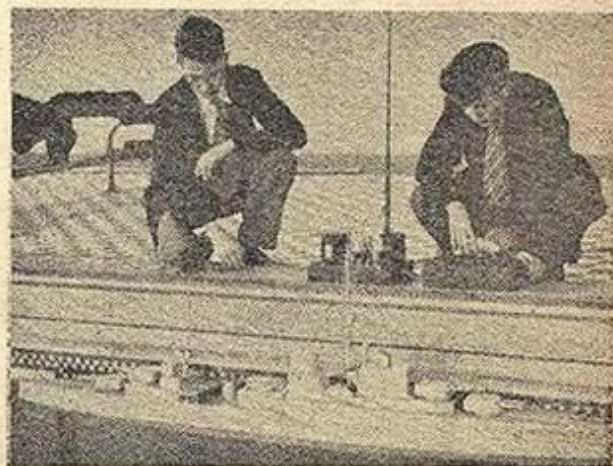
מכשיר חדש, המסוגל לנוע מתחת לפני המים, בצורת סירת טורפיזו הוצג לראשונה ע"י המציא תומס ג. מוריאיטי מניו-פורט שבארצות הברית. מכשיר זה מסוגל לנוע מתחת לפני המים ומעל פני המים, בים רועש ושקט כאחד.

סירה זעירה זו שארכה אינו עולה על 3 מטרים וצורתה מונה אדם יחיד, יכולה, בלא חשש שיגלוה, להדריך טורפיזו לאניה גדולה ולהמלט מתחת לפני המים שעה שהאניה תתפוצץ.

מראה הסירה דומה לדג, המסוגל לשנות את כוון מסעו ככל שירצה. מכשיר זה יפתח אפקים חדשים לחקירת המעמקים. הסירה מצוידת במגדל תצפית, בגודל העולה רק במעט על גודל ראש אדם, הנווט שוכב במי און על משכב מרופד, במצב המאפשר לו לנהוג חפשית ברגליו ברושות המדחף. ראשו של הנוט נמצא במגדל התצפית העשוי בחיזיתו בוכוכית, דרכה הוא צופה ושומר על קו־מסעו. שתי ידיה המחוברות אל סרן המדחוף נמצאות בחזית הסירה, והנוט יכול לנהוג בהן ללא קושי. כן מצוידת הסירה במנוע זעיר המשמש לעזר בהנעה.

סירת טורפיזו — צוללת ליחיד

שמוס הלך לפנייהם: ה"סרץ" שהובילה את הגנרל מרק קלרק לצפון אפריקה בשנת 1942 להכנת הפלישה. אניה אלחוטית

1901 — הצוללת הראשונה של הצי המלכותי הגדילה את הידרה האלפא ביתית של הצוללות הבריטיות.

מנגנון הצוללת ויתד

אהרן ברנשטיין ז"ל

נסתלקה אחת הדמויות המופלאות מתיקי הימאים היהודים, שעבד במקצוע הימאות במשך כשלושים שנה. היגדו בבית יהודי מסור רתי ברוסיה, וכבר בנערותו נמשך לימאות, שירת בצבא הרוסי ועם תום מלחמת העולם הראשונה, ב-1921, עלה על אנית מסחר ומאו המשיך לעבוד כצי המסחרי האנגלי, האמריקאי ולאחר זה במשך 6 שנים בהסעת עולים באניה „פולוניה“.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה התגייס לגוטרות והוא אז בגיל 51 ושירת ביחידת נוטרי הרכבת, יחד עם בנו יחידו.

ב-1947 עבר לעבוד בחברת „שוהם“, התחיל באניה „קדמה“ והמשיך בשירות החברה עד יום מותו. אלפי העולים וכן העוסקים בו עליה ובהעפלה זוכרים את הימאי הזקן, שיהיה תמיד ער, עליו וחביב על הכול.

ימיו האחרונים עשה באניה שהובילה הדרי ישראל לאודיסה, ומה מאושר היה עת ניתנה לו ההזדמנות להיפגש עם יהודים בעיר הנמל הסואטית, ביקר בליל השבת בבית הכנסת באודיסה ורשם חוויותיו ביומן שנמצא אצלו. הניח בן יחיד ואשה. בן 63 במותו.

מגדלורים אוטומטיים

עם התקדמות המדע עתיד המגדלור המקובל להיחזק לקרדיוזיות, ורובוטים המופעלים באמצעות רדיו, עומדים לרשות את מקומו.

כבר לפני המלחמה העולמית הראשונה הפעילו מגדל-אלחוטי כזה בנמל ניו יורק, וב-1942 היו בארצות-הברית 150 תחנות אלחוט שמילאו תפקיד מגדלורים. המגדלורים הרגילים בעלי הצורה הגלילית, המותקנים לרוב על צוקים-סלע מסוכנים, יוחלפו בהדרגה בבתאי-אבן לבנים ומרובעים, שאנתנה גבוהה של פלדה קבועה בהם על הגג. תהא זו תחנת-איר-תות אוטומטית, מיכנית, הפועלת ללא נגיעת יד-אדם. אף על פי כן לא יודחו שומרי המגדלורים מעבודתם, כי הם ימלאו בעתיד את תפקידם בחוף. התחנה תופעל ממקום מרוחק בחוף, וממילא יחור-סל הרבה מן הבדידות שהיתה קשורה לפנים בתפקידו של שומר המגדלור.

תחנות חדשות אלו תעלינה בטיבן על המגדלורים המקובלים, משום שגלי-ראדיו חודרים גם דרך ערפל, גשם ושלג בעוד שאורות המגדלור אינם נראים אלא במזג אוויר נוח. כן אפשר לקלוט את גלי-הראדיו למרחקים גדולים הרבה יותר מאשר את אורות הנורקורים. מעתה אפשר יהיה להזהיר את רבייה-חובלים נגד סכנת נזק של סלעים ושרטונים, גם במקרה שתנאי-הראות אינם נוחים.

המלח עם התוכי

בית

לצרכי

מהיצרן

**תוצרת
ההלבשה
המשובחת
לעם**

סניפים בכל הארץ

הרי מספרים מוחלטים על תנועת הסחורות בממלי פולין, ויש בכך משום ענין מיוחד, משום שעד כה פורסמו מספרים אלה באחוזים בלבד. לפי זה התפתחה תנועת הסחורות כדלקמן:

	1950	1949	1938	
				(במיליוני טונות)
גדיניה	10.128	12.046	9.174	
גדנסק			7.127	
שצ'צ'ין	5.195	4.470	8.246	
נמלים קטנים	0.341	0.390		

כפי שמתברר תפסה מערכת הנמלים גדיניה/גדנסק ב-1950 את המקום החמישי בין נמלי אירופה, אף כי טרם הגיעו לאותם הישגים שהושגו לפני המלחמה. בהתאם לתכנית "שש השנים" של הממשלה מטילים תפקידים חשובים בעיקר על נמל שצ'צ'ין. את זרימת התנועה בגמל גדיניה/גדנסק אפשר לזקוף גם על חשבון העבודה, שהסחורה רות ההמוניות הועברו בעיקר לנמל שצ'צ'ין, שעוד שנמל גדנסק/גדיניה שימש בעיקר למשלוח סחורות ביחידות בודדות, והוא הדון לגבי הנמלים הקטנים.

יוגדלו שטחי הפריקה וההחסנה של נמל יפו

שר התחבורה, מר ד. צ. פוקס, ביקר בנמל יפו בלוויית מר ס. גוברין, המתאם לנמל תל-אביב ויפו וש. דורון, היועץ ההנדסי של משרד התחבורה. נדונו תכניות ההרחבה והשיפורים לנמל יפו, העשויות להכפיל את כושר תפוקתו של הנמל ולאפשר פריקתם של כל סוגי המטענים בממדים גדולים, בעיקר ע"י הגדלת שטחי הפריקה וההחסנה. לשם כך יפוננו ההריסות הגובלות עם הנמל ויוגדלו הצידור הממוכן בחוף. הוחלט על רכישת הצידור הדרוש, מגופים וטרקטורים. שר התחבורה התענין בביקורו בפריקה ה"אניה" ו"יקו", שהגיעה אותה שעה עם מטען של סוכר.

זן חדש של דגים - הארץ

זן דגים חדש, "קטלה קטלה" הובא לישי ראל מהודו לשם גידול נסיוני בבריכות הי ארץ. הדגים הובאו ע"י שליחי משרד החק" לאות, ה"ה חיים אילן ושמאל שריג, שחזרו חזרו לארץ ביום ב' במסע "ס. א. ס." מר ממסעם בסניגפור, הודו ואינדונזיה. מקום שם עשו במחקר שיטות גידול דגים. שלל דגי-הבריכות במזרח הרוחק הוא הגדול ביותר בעולם, צרוף דגי "קטלה קטלה" לבי ריכות הארץ - עשוי להוסיף לנו מצרך הוונתי רבי-ערך בלי שנצטרך להשקיע סכום מים מיוחדים בגידולם, כיוון שהם נזונים ב" מזון הנמצא בשכבות העליונות של מימי הבריכות, בעוד שדגים אחרים ובכללם קרי פיונים מחפשים את "לחמם" בשכבות הקר" קעיות של הבריכות. משום כך אפשר יהיה לגדל את הדגים ההודים יחד עם הקרפיונים בבריכות משותפות.

20% מיצוא ההדרים הובילו באניות צ"ם

20 אחוז מיצוא ההדרים בשנה זו הובילו לחוץ לארץ באניות צ"ם. מתוך 3,699,187 תיבות הדרים, שנשלחו לחוץ-לארץ, הובילו האניות "תמר", "רימון", "אחרוג", "הדר" צפונית", "נחשון" ו"קוממיות" 736,131 תיבות לנמלי צרפת, בריטניה, הולאנד, בל" גיה, איטליה וברית המועצות.

חברת הספנות "פרודנשל" מחדשת שרותה לישראל

"פרודס-סינדיקט", סוכני חברת הספנות האמריקנית "פרודנשל", מודיעים על חידוש שרותה הימי בין ישראל לנמלי החוף המזרחי של ארצות הברית. האניה הראשונה, "לינווד וויקטוריה", תגיע לארץ ישראל עם מטען כללי ופלה. "פרודנשל" תקיים הפלגות קבועות דו-שבועיות בין ישראל לארצות הברית.

לכל מקום שאתה נוסע - פלתיורס מצוי בכל מקום!

ללוד ארץ ישראל ומצרי בע-מ

אשרדים: לונדון, ניו-יורק, פאריס

מרסיל ברזל וינה רומה

יוהנסבורג קפטאון

נסיעות - תיירות - טען אוירי הובלה בין-לאומית - ביטוח

פלתיורס

משרד ראשי: תל-אביב רחוב אחדיהעם 28 (בנין פלטין) טלפון 4385/7

סניפים: חיפה, דרך העצמאות 82, טל. 4561/2 • ירושלים רח' הנסיכה

מריה 2 טלפון 4318/9 • רחובות, רחוב הרצל, טלפון 225

הספנות הבריטית השיגה הישגים ניכרים לסובת מאזן מטבע החוץ של המדינה. בהשגחה זוהי 1947 הצליחה בשנה זו להגדיל את הפדיון הנקי במטבע חוץ כמעט פי שניים. לפי החישובים שנעשו עד כה הגיעו ההכנסות: 100 במטבע חוץ לסכום של 150 מיליון ל"ש. סכום זה אינו כולל עדיין את הפדיון הנקי שנתקבל מתנועת הטאנקרים.

לפי המספרים החדשיים של אינדקס דמי הובלה המתפרסמים ע"י לשכת הספנות, זלה בחודש מארס עליה בשעור של 2.9 קודות לגבי החודש הקודם. בסך הכל הגיע האינדקס ל-190.4 קודות, בהשוואה ל-100 קודות ב-1948. את עלית האינדקס במארס לוקוף בראש וראשונה על חשבון מש"י וחייהתבואה של מיניסטריין האספקה הבריטי, אך גם מחירי ההובלה של סחורות וחרות עלו במידה ניכרת על השיאים של שנה זו.

צורה מעניינת של תחבורה עם אנגליה וצורה ביומחה של חברת הספנות הולנדית, אשר חתמה על הסכם עם מסילות הברזל ה-הולנדיות בדבר שימוש במיכלי-רכבת, לשם העברת מטענים לנמלי אנגליה וסקוטלנד. ול משלוחים אלה חלים מתיריהמשלוח הרי-יולים בתוספת 20%.

100 מיליון מארקים גרמניים לשיקומו של צי הסוחר הגרמני

בשנת הכספים השוטפת 1951/52 הוקצב סכום של 100 מיליון מארקים גרמניים לשם מתן הלוואות לשיקומו של צי הסוחר הגרמני. עם ביטול ההגבלות על בנין אניות בגרמניה תאפשר הכנית זו לבנות אניות מהירות לחברות הספנות הגרמניות הגדולות. מיניסטריין הכספים הגרמני מצייין, כי באמצעים אלה אפשר יהיה לחדש את פעולותיהן של כמעט כל חברות הספנות, אשר פעלו בגרמניה לפני המלחמה. גם חוגים שאינם מקורבים לספנות כל-עיקר העמידו סכומים ניכרים לרשות המספנות, משום שהחוק מתיר ניכויים ממס ההכנסה לצורך זה. האפשרויות הכלולות בסעיף זה של החוק נוצלו בצורה נרחבת ביותר.

בנמל פיראוס: פחות אניות

בתשעה החדשים של שנת 1951 נכנסו לנמל פיראוס (יוון) 1574 אניות משא בעלות נפח של 2,212,113 טון. באותה תקופה של השנה הקודמת נכנסו 1678 אניות עם 2,549,456 טון.

סבל ממכת עכברים ועכברושיט. משראה כיצד חתולו של זיק משמיד אותם — קנה אותו מידו. בכסף שקיבל פתח זיק עסק, ואחר כך היה פעמים ראש עירית לונדון.

בששה נמלים בארה"ב קיימים אוורי מסתו חוץ או "נמלים חפשיים". לפי חוקי ארה"ב כל סחורה המובאת לאחד מהאזורים האלה אפשר לאחסנה, לפתוח אותה, לארוח מחדש לאספה, להפיצה, למינה, לנקותה או לערבה עם סחורה אחרת מתוצרת חוץ או תוצרת אמריקה. אזורים אלה הינם, איפוא, בעלי ערך מיוחד לגבי מסחר יצוא — הזור. כששולחים סחורות לאזור כזה אין דורשים תשלום מכס או בלו, הואיל והם מיצאים בתוקף חוקי, מכלל רשות המכס. הייצוא הזור אינו מחייב לציין את מחזור הפצן הסופי של סחורותיו ויש לו גישה מוחלטת אליהן, בכל זמן. כן ניתנת בידו הרשות לתת הזר אות לאחרים לבדוק את סחורותיו אם יש צורך בכך. סחורות המוחסנות באזור אפשר למכרן ולקנותן באופן חפשי.

שתי אפשרויות למשלוח סחורות דרך אזורים "חפשיים": דרך אחת היא הפשיטה להוציא, רשיון צריכה" בהגיע הזמן להעביר את הסחורה לצריכה לאחר תקופת אחסנה באזור, לאחר שמיניו והעריכו את הסחורות לצרכי חשוב המכס בהתאם למצבן וכמותן לפי התעריפים בזמן הבאת הסחורה הנחה היבואן מכל הנחה בתשלום המכס במשך ה-אחסנה באזור.

האפשרות השניה היא להשיג שחרור ממכס בכל זמן שהוא לאחר שהסחורות הגיעו לאזור אולם לפני שהופעל איזה שהוא תהליך, ה"עלול לשנות את תעריף המיון של הסחורות. באופן זה יודע היבואן באופן מוחלט, מה יהיה עליו לשלם עבור סחורותיו אם יכניסן לשטח המכס, אפילו אם יגדל התעריף בידי תיים.

בעקב המלצות ועדה עירונית שהוקמה לצורך כך, יגדילו את קבולת המחסנים החפשיים בניו יורק במידה ניכרת, ויתחילו בפעולות הסברה נרחבות, כדי לפתח ולעודד את הגדלת הנמלים החפשיים.

דגל הואתיקן מתנוסף שוב בימי התבל

ועדת האפיפור לקרית הואתיקן קבעה בצד מיוחד תקנון להפלטת אניות תחת דגל הואתיקן. פרושו של הצו מבחינה מעשית הוא, שהדגל הצהוב-לבן של מדינת הואתיקן תנוסף שוב על פני הימים. לאחר הפסקה של 18 שנה, צי-הואתיקן יורכב מאניות שתהיינה שייכות לחברה ממשלתית, או לנתינים פרטיים של מדינת הואתיקן. כל אניה של מדינת האפיפור תשא משה נדידה את סמל הואתיקן, בצירוף הכתובת: "סיטה דאל ואתיקטרי".

בוטון, חתולו הפוטוגני של "בית יורדי הים" במדיורק. פרש עתה מניסיונותיו ומבלה את ימיו באחת האחוות בני-איינגלאנד.

נמסר, כי מעגלי האניות בארה"ב עודם שורצים חתולים: גדולים, שמנים ושעירים, בני גזעים שונים. אין ספק, שרבים מחתולים אלה שבלעו צוגני, נוהגים להפליג באניה, לאחר שנעלמו לזמן ממושך.

בחוץ צוות האניה אין חשיבותו של החתול פחות-ערך כל עיקר, ואם תארע לו תקלה, מיד ירגישו יורדי הים בחסרונו.

אניה נורווגית, סעונה צמר מאלבאמה, היתה לנו חתולה עם ארבעה חתלתולים. הקצין השני הריץ את החתולה אחרי הדגים המעופפים, אשר נפלו על הסיפון במשך הלילה.

אומרים, שתשע נשמות לחתול... מתוך נסיון האישי אני למד, כי שום חיה איננה בת-מול כל-כך, פרט אולי לימאי. לחתולים ולמלחים התכונה ליפול תמיד על רגליהם. תכונה משורפת אחרת — לעולם אין הם שוכחים ידיו או אויב.

אין ספק, כי אחד החתולים המפורסמים ביותר בעולם הימאות היה זה של זיק ויטינגטון, שהביאה לאניה בה הפליג לאפריקה. החתול צורר את התפעלותו של מלך מרוקו, אשר

במת יורדי הים

חברת ספנות נורבגית בשבחה הספנות הישראלית

כבישראל כן גם ברוב מדינות יורדות הים החשובות — כגון אנגליה, הולאנד, דנמארק, שוודיה ונורבגיה — אין הספנות והנית מתמיכה ממשלתית, נאמר במכתב מאת חברת הספנות נורסקה מיודל הבסי ליניה, שנתקבל במשרד התחבורה בתגובה לדבריו של מר ז. צ. פוקס, שד התחבורה, על הספנות בישראל ושבו צוין בין היתר:

*

קדמה - מפליגה בפעם המאה

האניה "קדמה" יצאה להפלגתה ה-100 לפני הפלגתה קיבל מהנהלת "שהם" שי מזכרת תוצרת בצלאל.

במשך ארבע שנות קיומה של האניה תחת דגל ישראל, היא עשתה 3 אלפים מיל והציגה בירה 17.500 נוסעים ועולים. לפני 3 שבועות התחילה האניה להפליג 3 פעמים בחודש בקו חדש בין חיפה למרסיל. כל הפלגה נמשכת 4 ימים וזה שיא המהירות המקובלת בים התיכון.

בבוא האניה ביום השישי האחרון ועמה 247 תיירים מאמריקה הוברי, כי סקידי הבנק הלאומי הנהגים לעלות לאניה המביאה תיירים, כדי להחליף להם את הדולרים — לא היתה ברשותם כמות מספקת של לירות ישראליות לשם החלפתן בדולרים שסכומם הכולל היה 25 אלף. הדבר מוכיח את ערכה הנוסף של האניה כגורם לתנועת התיירות שחשיבותה המשקית למדינה מרוכה מאד.

*

ספינה נוספת לקואופרטיב "אופיר"

סכום של 80 אלף דולר אישרה חברת "אמ-פל" כמילוח לארגון הקואופרטיבי "אופיר" לשם רכישת ספינת-משא בנפח 1500 טון שתיקרא "שרגא" ע"ש שרגא בורובסקי ז"ל שגויסה בטביעת "מסדה" בשנת 1950. לקו אופרטיבי שייכת הספינה "השלושה" ע"ש השלושה שגויסו אז.

*

נקודות אור במרחבי הים

בני מזל אתם — קידם את פנינו קצין גבה-קומה, מאנשי צוות הפריגטה. כשאישים מדבר על מזל לפני הפלגה, הרי שכוחנו אחת: הים רוגע באופן יחסי, ואתה עלול לחזור מן ההפלגה בסחרחורת קלה בלבד. לגבי אלה העושים ימים כלילות בין כתלי האניה, אין הבעיה חריפה כל-כך. וסיפר לנו אחד מאנשי האניה, שבאחת הנסיעות התחוללה סערת-אימים, שטלטלה את האניה מצד אל צד, בזווית של 40 מעלות ואילצה את מרבית האנשים לבלות במיטותיהם גם את שעות היום.

— הלו ירכתיים, מה המצב?

לנוע. מצתה תלויים היינו בחסדי שמים ו-אדם.

— ירכתיים שוחררו?

מפקד הפריגטה, ספן חסון, עמד על גשר הפקוד ובשלוח נפש מפליאה נתן פקודותיו, שהועברו ע"י איש הקשר שלידי לאנשים. תוך דקות החל גוש הענק לנוע.

פנים האניה — עולם בפני עצמו. מסדרונות צרים, שלארכם שטיחים נאים, מובילים אותך לכל החדרים וחדריה-חדרים. תפקיד נכבד כאן לסולמות, שמספרם רב. ה"רוק" עושה דרכו עליהם בהסוס כשהוא נתמך היטב בשתי ידיו, חוזר ומציב רגלו היסב על הדרגת הסולם. ואילו אלה שמשכנם באניה, עולים ויורדים בבטחון, כאילו אין זו להם אלא הליכה על כביש.

אין זו מלאכה קלה לקיים "בית ענק" על הים. אם תשים עין ותבחין תמיד במלחים כשדליים, פטישים, מכושים, מברשות ושאר כלי-עבודה בידיהם; את איש-הקשר, המצויד במכשיריו, את המכונאי ליד המכונות וכו' — כל אדם על מקומו. המושג "חוסר עבודה" אינו קיים כלל על אניה. כל עת מצויה עבודה והכרח לעשותה בדיקנות ובמלוא האחריות. הכל שותפים בהנהגת האניה — המפקד והטבח, המכונאי והמלח הפשוט. כולם ללא הבדל, מושכים בעול, ומאפשרים קיום הוגן וטפול נכון באניה.

זכורתני, כאשר פגשתי את ירוחם, איש-קבוץ שבא לגדנ"ע, לא דיבר אלא על הים.

— אני מוכרח להיות על הים, ויהי מה! — כך אמר. ומה חושב בים אתם? ירוחם השיב את שלו. הוא הגיע לים. עשה את כל המאמצים להכנס לקורס מפקדי-סירות של גדנ"ע, עמד בו יפה ועלה עם שאר חבריו על אנית חיל-הים, להשתלמות סופית, שחלק הימנה נערכה תוך הפלגה לאיטליה. ניכר עליו במבט ראשון כי משהו זע בקרבו. פניו העלו הבעה נוקשה, דבורו נעשה החלטי יותר. אין ספק! החיים על הים מחשלים, מחדירים בטחון ואחריות.

"העבודה הקשה" — אומר ירוחם. "מן היבשה היא נראית קלה יותר. גם "כיף" יש. נוסעים, רואים ארצות. כן, זה השכר!"

אולם, יש לו לירוחם גם טענות.

— אדם מוכן לעשות כמיטב יכולתו ולמעלה מזה, כשרוח מתאימה אופפת את העבודה, כשיש הווי בריא, הדדיות והערכה. לגבי אלה שאינם ילידי הארץ, אין הבעה חריפה כל-כך. הם לא הכירו הווי ישראלי מהו ואם אין הוא קיים, הרי שלגביהם אינו חסר כלל. אך אנו, ילידי הארץ, גדנ"עים מזה שנים, הוי ורוח חברים סס"חיים לנו, בלעדיו אין טעם לכל עבודה. וזו שאיפתנו, להפוך את אניות חיל-הים בסיסים שוקקי חיים, עם רוח ישראלית מקורית.

כששאלנו את מפקד האניה, כיצד השתלבו הגדנ"עים בין שאר האנשים — השיב קצרות: — "אני יכול לומר לכם, בספק רב, שהם היוו כאן "נקודות-אור".

וצודקים הגדנ"עים. שכן "נקודות-אור" על האניה חשובות שבי עתיים מאשר על היבשה. זאת למדתי מבקורי הקצר ואת אישרו הימאים הצעירים, ששאיפתם עתה אינה יצירת "נקודות-אור", אלא "אניות-אור" באותה משמעות. **אביבה ב.**

עֲרַגַת נְדָד * ס. אלוֹנֵאֵילֵסוֹן

יִרְכִי מִשְׁתַּרְעַת תְּמִיד קְדִימָה,
מִגֵּל אֶל גֵּל, מִיָּם אֶל יָם;
עֲרַגַת נְדוּדִים כְּבִשְׁתָּנִי בְקִסְמָה —
וְאֵין בַּיִת לִי בַתְּבֵל בְּלָה!

כֵּל אֲרָצוֹת תְּבֵל רָאִתָּה עֵינֵי,
רְגֵלֵי דְרָכָה בְּמֵאָה מְדִינוֹת,
אֶךְ מִתּוֹךְ חֲזִי נִקְרַע הַלֵּב,
מֵאֲזוּ הַיּוֹתֵי בְּאֵי הַחֲלוּמוֹת.

וּבְהֵיחֹת לִינָה בְּהִיר-כּוֹכְבִים,
וּבְהֵיחֹת הַיָּם רוֹגַע מִסַּעַר —
שָׁבִים אֲלֵי הַזְּכֻרֹנוֹת,
עַל נִצְרָה מֵאֵי הַחֲלוּמוֹת.

רָאָה אֲרָאָה בְּעֵינֵי רוּחִי,
מִשְׁתַּרְעַת בְּחֹלּוֹת עַל חֵף נִרְדָּם,
אֶשְׁתַּרוּם תְּלַטֵף שַׁעֲרָה,
וּמֵאֲדָם הַחֲמָה יִצְטַבַּע הַיָּם.

עֵינֶיךָ בְּזָקוֹ לִי חִיוֹךְ חוֹמֵד,
אֲזִי נִחְבֵּץ לִי גוֹרֵל,
לְבִי וְנַפְשִׁי נִקְטְפוּ מִחֲזִי,
הֵיוּ לָהּ לְשִׁלָּל.

שׁוֹטָה אֹרְלֵי הַיִּתִּי, וְעוֹדְנֵי הַיּוֹם,
עַל עֲזוּבֵי אֶת לְבִי עָמָה,
עַת הַפְּלִיגָה סְפִינָה עִם גְּאוֹת הַמַּצְלָה,
אֶל אֲשֶׁר יִשְׁאַנָּה אֲלוֹתָהּ.

וְעַתָּה — מִצְחֹק, אֶתְהַבֵּה וְחִיּוּכִים,
נִשְׁאַרוּ עִמִּי בַק וְזְכוּרֹנוֹת,
כִּי לְבִי נִקְטַף בִּידֵי זוֹ הַמַּצְלָה,
אֵי-שָׁם בְּאֵי הַחֲלוּמוֹת.

* זכו בפרסים בתחרות השירים השנתית של
"בית יורדי ים" בניו יורק.

סוֹנֶטָה לְיֹרְדֵי-יָם יוסף פֶּאָרֵן

אֲמִי! לְעוֹלָם לֹא יוֹכֵל הוּא לִזְמַר לָךְ מְדוּעַ
הַיָּם אֶח מִלְּחוֹ הַיּוֹרֵק אֶל דָּם-לְבָבוֹ;
הַסֵּבֵר לֹא יוֹכֵל אֶת סַעֲרַת רִגְשׁוֹתָיו
בְּהֶאֱזוּיָו לְצָרִיחַת-רַעֲבוֹן צְרוּדָה
שֶׁל שְׁחַפְיָיִם עַל אוֹקֵינּוֹס קוֹפֵא.
נָדַע לֹא יָדַע מַה מִּגְּבִיר אֶת קַצֵּב דְּפִקּוֹ,
בְּרֵאוֹתוֹ פְּנִסִי-סְפִינּוֹת וְעִים עַל חוּג שְׁמַיִם.
דּוֹמִים הֵם בְּלָם, לָלֵא הַכְּדֵל וּפְדוֹת,
כִּי בְּנִבְכֵי נִשְׁמוֹתֵיהֶם פְּנִימָה —
שֶׁאֲנַת-נַחְשׁוּלִים אֶת הַדָּה הַטְּבִיעָה
וְאֵין שְׁלוֹם לְנַפְשָׁם אֶלָּא בְּשׁוּבָם אֶל מְרַחֵב הָאֵין-קַץ
עַל כֵּן, בְּשֵׁאתִי צִקְלוֹנִי אֶל מַעַכְרֵי לְשַׁעַר,
אֶל-נֵא תִשְׁאַלֵּנִי לְשֵׁנִית מְדוּעַ
לֹא אוֹכֵל יוֹתֵר הַתְּמַהֲמָה —
לֹא אוֹכֵל לִזְמַר, אֵינְנִי יוֹדַע.

עֲרַפְלֵי שַׁחַר

רובם א. סמאק

הַדוֹלְפִין רָקַד מִיַּל חֲרָם עוֹלָה,
עַל מִשְׁטַח הַיָּם הַמְּכֻסֵּף;
וְהַקְּלָנִית, בְּרַפְרוּף-בְּנַפְיָם קָלִיל,
הִתְלַטְטָה לְרִגְלֵי נַחְשׁוֹל מְרַחֵק, מִתְנַשֵּׂא אֶל-עַל.
אֶךְ שָׁעָה בָּבָה לְפָנֵי שְׁקַע הַיּוֹם,
וְלְפָנֵי רֵדַת הַשֶּׁמֶשׁ מִמְרוֹם סִסְגַת שְׁבָתוֹ —
עָלָה בְּלֵאֵס הַעֲרַפֵּל עַל הַיָּקוּם וּמְלֵאוֹ.
אֲזִי רָקַד הַדוֹלְפִין בְּמַצְמָקִים כְּפִילֵי-שָׁנִים,
וְהַקְּלָנִית — מְנַסֶּסֶת כְּלִשְׁהוֹ — רַחֲמָה מֵאֲחוּרֵי מִסְלוֹל הַסְּפִינָה,
וְאֵמַת-הַמְּדָה אֲשֶׁר לְתַבְּלָה,
הַזְּמַמְצָמָה בְּתוֹךְ עֲנָנֵי-עֲרַפֵּל.

בספרות ואמנות

הספרים שאני אוהב לקרא בים

הפרקים הבאים — במדורו הקבוע של ירחוננו „מלקח ימאות העולם“ — מאלפים ביותר לקורא העברי, וטפסוטיים ליוזם הים הממוצע. כולם זכו בפרסים בתחרות השנתית מטעם „בית יורדי ים“ בניו-יורק.

גיימס פארנסט

לא גיליתי ענין בספרות ימית

בהיותי ילד נהגתי למכור עתונים בראלי, בירת קא-רולינה הצפונית, ואחדים מלקוחותי הטובים ביותר היו פקידים ממשלה.

יום אחד אחרי סיום הלמודים לקחתי תחת בית-שחיי כחצי גליונות של ה„טיימס“ המקומי, והלכתי לערוך את הסבוב היומי במשרדי הממשלה. את התחנה הראשונה קבעתי לעצמי בבנין בית הדין העליון. מן הכניסה הראשית הוביל חדר-מדרגות לרחבה מפוארת. שקירותיה היו מצו-פים זכוכית. על אחד הקירות התנוססה טבלת זכרון מב-רונזה, הקישוט היחיד של הקיר. לצידה השמאלי של הטב-לה הופיעה דמות של אדם כבד-גורם, ובצד הימני נראתה בתובת זו:

או. הנרי

1862—1910

הוא לא הוסיף לראות את ההמון, אך אחיו מבקשים את האידיאל. ויליאם סידני פורטר.

מאחר שראיתי את הטבלה הזאת יום יום, תקפה עלי חסקרנות לדעת פרטים על האיש שלזכרו נקבעה הטבלה. מורתי בכתה השמינית הסבירה לי, כי „או. הנרי“ הוא שמו הספרותי של ויליאם סידני פורטר, מחבר נובילות מפורסם שנולד בגרינסבורו השכנה. המורה הסבירה, כי הכתובת לקחה מאחד הסיפורים שלו, והיטבתי להבינה לאחר שק-ראתי אחדים מהם. כדי לעודד את התענינותי הציעה המורה שאבחר בסופר זה כנושא לחיבורי באנגלית.

זו ראשית הערצתי הגדולה לאו. הנרי. מאז יצאתי לני-סיעתי הראשונה בים, ואני בן 16, ישבתי לעתים קרובות בתאי עד שעה מאוחרת בלילה, כשאני קורא ושונה לאור המנורה את הסיפורים של הסופר, המקובצים בעשרת כרכיו. מצאתי, שכתביו נתברכו ברעננות בלתי חולפת. כוחו הספ-רותי המזהיר אינו נופל במאומה מזה של הסופרים הנודעים בני ימינו.

העיר ניו-יורק גדושת האוכלוסין; ארץ הבקר של סכסס; ארץ פרחי-הלוטוס של אפריקה המרכזית; ניו-אור-ליאנס; הרי הרכס הכחול — כל אלה שימשו רקע לרבים

מסיפוריו. את טיפוסיו לקח מן העם וייצבם במצבים רצי-ניים—קומיים. עתים היו אלה סתם אנשי ירודים, הרוב-צים על ספסלי הגן הצבורי; עתים היו גבורי אמנים הנת-רים במאבק לקריירה, סופרים או מוסיקאים. עטו נתן תאור לנערות בית מסחר, שוטרים, פורצי קופות, נערי בקר ועוד. טיפוסים אלה ורבים אחרים ששורטטו על ידו ביד-אמן, היו ידידי בנטיעותי הממושכות בים. עתים קרובות ליוו אותי בימי המלחמה העולמית השניה. אין אני יכול להחליט, איזה מספוריו הסב לי את ההנאה הגדולה ביותר. אני נזכר בסיפורים כגון „המסך האבוד“, „סבובני הח-יים“, „ימי האביב בלא-קארט“, ועוד. אם יפרוץ משבר כל-כלי חדש אשר יביא עמו קצוב של ספר אחד לכל ימאי — אבחר לעצמי ללא היסוס בסיפורי או-הנרי, שהם תרופה בדוקה לשיעמום במסע הימי הארוך.

ביאוגרפיות וסיפורים היסטוריים עזרו לי אף הם להתגבר על השעמום בים. במיוחד התרשמתי מספרו של ציארלס דיקנס „שתי ערים“. כמו כן חבבתי את ספוריהם של דיומא וסאבאטיני.

עם זאת עלי לציין — אם כי יתכן שיש בכך כמעט משום כפירה לגבי ימאי — כי לא התענינתי ביותר בספריהם של ג'וזף קונראד, הרמן מלבייל וג'ק לונדון. יוצא מכלל זה רק ספר אחד — „זאב הים“ לג'ק לונדון. הביאוגרפיות הטובות ביותר שקראתי בחיי נכתבו על ידי ו. א. וודווארד, מ. ר. ורנר והרוזן גיימס. שני מחקרים שנראו לי מוצלחים במיוחד הם „התקופה הטראגית“ לקלוד באורס, ו„שנת ההכרעה לברנרד דה-רוטו“.

בספרות ההומוריסטית הקלה מצאתי את ספריהם של דאמון ראניון ורינג לארדנר, שהיה בהם בהחלט כדי לעור-רר חיוכים. אך ההומור המוצלח ביותר שעלה בידי אי-פעם להעלות מתוך ספרית-אניה, היה כלול בתוך קובץ סקצ'ים שנכתבו על ידי ביל גיי.

בדומה לרוב הימאים נוהג גם אני לקרוא ספרות בלשים. מבין כל ספרי המסתורין המודרניים, אין אף ספר שבכוחו להתמודד עם ספרו של וילקי קולינס „האשה בלבן“, או אל ספרו של גבריאו „האלמנה לא-רוו“.

ג'ק ריינולדס

הנאה — ללמוד

ספר קריאה נוסע בנו תקוה לשעות אחדות של הנאה רוחנית. אך המעיין בדבר יזכר, כי מאחורי הרצון לק-ריאה מסתתרת עוד מטרה אחת: לגלות משהו חדש על הח-יים ועל העולם, ובעיקר על עולמנו — אנו. ללמוד את אשר אין אנו יודעים.

בעיני ימאות וימאים על כל סוגי ספרות אחרים. בשעות התפקיד הממושכות, בהן מתפנה לבו של הימאי למחשבות, מתעוררות בנפשו שאלות ובעיות שאת פתרונן הוא מבקש בספרים שהוא קורא. לפני זמן-מה נתקלתי בקטע זה בספר „שנתיים לפני התורן“:

„חיי של הימאי הם, במקרה הטוב ביותר, תערובת של טובה מועטת ורעה רבה, של הנאה וכאב כבד. היפה קשור במזעזע, הנשגב בפשוט, והחגיגי במגוחך“.

אף ששורות אלו נכתבו על חיי הימאים לפני 100 שנה ומעלה, עודם אקטואליים גם היום, ונהנית מקריאתם יותר, מאשר אילו קראתי קטע בעל ערך ספרותי גדול יותר

הספנות והתחבורה הימית. מהברי הלוח הקדשו תשומת לב כמעט לכל החוגים שיש להם קשר כלשהו לספנות ולימאות. לא רק יורדי ים, חברות ספנות ומנהלי נמלים יקדמו כבר כה את האינפורמציה שבו אלא גם קבלני הובלה ושולחי מטענים ימצאו בו חומר רב. שלולא הלוח לא היו מצליחים לגלותו אלא בעמל מרובה. בספר טבלאות מגוונות של מרה-קים, זמנים ומידות, וכן רשימות הסוכנים של לודים ושאר סוגי אינפורמציה ימית. במיוחד יש לציין את המדורים ה-סקירה על החוקים הנוגעים להתנגשות אניות, ותאור הדג-לים והארובות של חברות הספנות החשובות.

כן ימצא המעיין בלוח פרטים על שיטות האיתות והצ-לה, על אייגנים ימיים, על בתי ספר להלימאות מסחרות, על אניות לחקר מזג האוויר ועוד. אפילו לתעופה האזרחית הוקדשו עשרה עמודים, הכוללים פרטים שונים ומגוונים. בסוף הספר — אינדקס אלפביתי, המאפשר למעיין למצוא את האינפורמציה הדרושה לו במהירות.

ספרה פנים

פרגוני נשמים עבים חיברו את חשמים אל חים, קסדו איתם וזכו בבלים, אשור, הסתלסלו והתקפלו ושוב התישדו והשתלשו על שטח הים, בלי לדאות את הסוף, תגיעו אחריהם, והוספו להשור את השמים, האפנוטיבולותים, אל הים, הסופר, והטכה גלים אגמשי כו בלי הפסק.

באמצע — עולם של חים בין שני ימים עליון ותחתון, נמשכים שבילי מים הרצים, נתיבים, סופחים וזופקים ומלווים רעמים וברקים המתמזגים יחד לסימפוניית ים.

הים התפולל, התנחשל, כאילו לחתך כאב, נדיחים קוצפים רותחים יסופים קמר מזה פעם, גאו כל כפה טנאו ושקטו נבלעו בבוהלו עשירים המסועה ימים אל האו זי צינתה הסתלסלו וצמא היה חים, עט בבולמוס תאווה על טיפות הגשם בלע אונן מיד בכל כך הרבה להט ולהיטות זקף, שוב את גושו הענקי, עוד ועוד, לא ידע שכמה בשאלו הזורשת, הב, הב.

תשמים מעל נענגו, אפסו, וזנחה חיה, כל הים, בלע אפס, בלעט כליל ולא ייודע כי באו אל קרבו, אך כאשר יקרה לעתים קרובות בארץ ישראל, נעצר הגשם פתאום והשמים התבהרו.

פסי שמים ירסקים ותכולים בהירים נצלו בקצות האופק ברענונות כזה, כאילו הפל נלדו מחורש, יצאה השמש, רכה, חמה, מלטפת ומסייגת, בעומדת נערההם מה נפגעה באן אחרי המבול דו שלומיתר המים השיבו לג, חזנה, אג יצר, הנשמים הפ, לברכה והמעלת יא בום, לא, נבל, לתרגע, כאנט, המים, הכבים שבלע, נשארו, תנענים בקרבו מבלי יכולת לעכלם והם מתחבטים במעור, השמש מסיפה לטפ אותה, רוצה להרגיעו, ממצמת לנליו, והוא חים, לא ולא, עוה ופאית, חזנה הא ימשיך לטפ שיחת סימפונה

שם, וזוקק פלל טלוא הפיסת העין, מה, ימדומה, חים רינג ימלח וירע בזהות וההסג, אפאלו צבוי, סטקו ופתחו צבוי אף אלה יפנה, פנחם, ששפת חים, והלא, אן, נואה, אגונו, ומשליח אה תלים, בתשמור, למצוף את מעג, אגנה, ב, בלה, וראית, ונצרת, ב, ואינה נתנת לו להשתלט על העיר היחודית, והוא עתה רק בלתי חף פלחיהם, מה, חזנה הא ימשיך לטפ שיחת סימפונה החוף ונסוג חזרה לתהום המיעד לו. ש ברלינסקי

על נושא אחר. כי בדרך זה למדתי משהו נוסף על העולם המצומצם בו אנו חיים, הקרוב ללבנו. כשהחיים והקריאה מעוררים זה בזה, אפשר להפיק מן הספר את הנאה הגדולה ביותר. ללא ספק הנאה היא לנו להיפגש ביורדיים נורווגי, המנותק ממולדתו, ואשר דיבורו מזכיר לנו את אחד הטיפוסים ששורטט בוד-אמן ע"י אויגן אוניל. הנאה היא לראות את עלילת ספרו של אוניל בהתרחשה לא בעולם הדמיון של בית-תיאטרון, אלא על סיפונה של אניה ממש. ה. גורדון

הקריאה — גורם מאזן בסיי הימאי.

חומר הקריאה שלי מגוון ורבי-צדדי כמקובל אצל רוב הימאים, ובמידה מרובה בוחר אנו את הספרים לפי מצבי הרוח, או לפי מה שניתן להשיג באותו הרגע. אוהב אני את קונראד בגלל סגנונו המלוטש, את וולף בגלל רענונותו ואת טרוונטס בגלל חריפותו והחידוד המעמיק שבהומור שלו. קיטס השותת-דם, טניסון הנבוכ, ולטייר הרציני, בראונינג האכזרי ושאללי הקיצוני — כולם מוצאים את הדרך ללבי.

לעתים מרגיש אני שקריאה היא לי מעין פיצוי על הפגמים הרבים שבחיי הימאי, פיצוי שיש בו כדי לתת משמעות לחידת-החיים ולהבהיר לפרט את תפקידו עלי-אדמות.

גם ספרי פילוסופיה מושכים את התענינותי, אוהב אני לא רק ספרי מדע, העוסקים בחכמה זו באופן ישיר, כגון כתבי אפלטון, אריסטו ודקארט, אלא גם ספרות יפה הקשורה בפילוסופיה כגון "דרך כל בשר", לשמואל באטלר, הנושא של קארל-טון, — "החיים הם חלום" — קוסם במיוחד לימאי.

האזן אנו מקבלים את הרושם ברדפנו אחרי האופק המתרחק-תמיד כי אנו חיים בתוך חלום וכי רק החלום יש בו ממש? טבעי הוא שלימאי זיקה מיוחדת אל אופיה המוחלט והעקבי של הפילוסופיה, שהרי מקצועו מכריח אותו לבוא במגע עם השמש, הירח והכוכבים עם הים, עם הרוחות ועם מזג-האוויר — כולם גורמים קבועים שלא השתנו זה אלפי שנים. הימאי תלוי ועומד בין עבר להווה בין שמים לים, מתחתיו גועש הים הזועף, אשר בו מוצאים את מותם ללא שהיות כל הצעירים מדי, כל הוקנים מדי וכל ההלשיב מדי מעליו — לעומת זאת — מתוך רקיע השמים, בסבלנות שקטה ורוגעת, הממחישה את הנגוד שבחיי היקום, בכל הסובב אותו בעולמו מוצא הימאי הדגמות והמהשות לתורו-תיהם של הפילוסופים בני כל התקופות, ואין זה פלא שהספרות הפילוסופית מדברת ללבו. חוסר הכרעות יום-יומיות, חוסר חברה רחבה והעודף הגדול בזמן — עלולים להביא עמם נזק רב: אלה המנצלים את הזמן למחשבה חושבים לעתים יותר מדי בעוד שאחרים יש ואינם חושבים כלל. הקריאה יכולה לשמש כגורם מאזן בחייהם של אנשים אלה, בהיותה חוליה המקשרת אותם לעולמות אחרים.

"לוח לודים 1952" — הוצאת לודים, לונדון זהו הלוח המקצועי הראשון לשנה זו שיצא לאור עד מה זכו שפע של חומר אינפורמטיבי ומעשי מכל שטחי

רומן התופס את המקום הראשון בין הספרים הנפוצים ביותר בארצה — מחברו הוא צעיר יהודי, הרמן וואוק, אדוק, אשר שירת שלש שנים במלחמת העולם באנית-קרב באוקינוס השקט. המרד של קציני-האניה נגד הקברניט והמשפט הצבאי שנערך לאחר מכן נגד הקוראים. — עורך-הדין היהודי שניהל את ההגנה, והנאום הסנסציוני שנשא אחרי המשפט לפני קציני האניה ומלחיה. — מוסר-ההשכל היהודי הנובע מן הרומן.

זה שלושת רבעי שנה, שהרומן "המרד באניה קיין" תופס את המקום הראשון ברשימת הספרים הנפוצים ביותר בארצות הברית.

בדומה לשאר ה"בסט סללרס" של השנים האחרונות, הרי גם ספר זה הוא רומן-מלחמה. המחבר, הרמן וואוק, שירת בצי האמריקני, בימי המלחמה העולמית השנייה, והשתתף בקרבות הימיים במרחבי האוקינוס השקט. אך בהערה מיוחדת המופיעה בעמוד הראשון מבטיח הוא לקוראים, כי העלילה עצמה בדויה מן הלב, וכי הגיבורים המופיעים בסיפור אינם מייצגים את חבריו, אשר שירתו עמו בצי. הוא מסביר, כי בספרו הכניס שינויים רבים בעובדות, ותאר את האנשים כך, שאי אפשר יהיה להכירם. אך מבחינה אמנותית אפשר לראות את הרומן כסיפור אמיתי, משום שבתנאים הקיימים באניות-המלחמה האמריקאיות אין זה מן הנמנע שמקרים כאלה יתרחשו באמת.

קוראים יהודיים ימצאו ברומן זה ענין מיוחד. ראשית משום שהמחבר, הרמן וואוק, הוא יהודי, ולא זו בלבד, אלא שהוא גם יהודי אדוק ונאמן המסור. שנית, יש בו ברומן טיפוס יהודי, ובו מתרכזו לקחו של הספר, ולבסוף, הספר נקי מניבול-הפה המציין את כל סיפורי-המלחמה של השנים האחרונות.

והרי קיצור תוכנו של הספר :

לאנית-המלחמה "קִיָּן" מתמנה קברניט חדש, שמו פיליפ פרנסיס קוויג. האניה היא כלי ישן ומרופט, ואילמלא המלחמה, היו מוכרים אותה מזמן לגרוטאות. הקברניט הקודם, אדם מזדקן בסוף ימיו, הוניה חובותיו הן לגבי הספינה והן לגבי המלחים. הוא לא הקפיד לבדוק את האנשים שומרים על נקיון האניה ועל נקיונם-הם, וכן לא דאג לקיום המשמעת. אף על פי כן מילאה האניה בשלוש השנים הראשונות בדיקנות רבה את כל התפקידים שהוטלו עליה במרחבי האוקינוס השקט.

הקברניט החדש מקבל לרשותו את האניה בשנה הרביעית והאחרונה של המלחמה. בכל המובנים הוא ההיפך הגמור מקודמו. תחילה קיבלו הקצינים והמלחים את חילופי הגברי בקורת-רוח. הם מקינים, כי בהשפעת המשמעת הקפדנית תשופר גם צורתה החיצונית של האניה, ויתאפשר לה למלא את תפקידיה בצורה מושלמת יותר. הם מקבלים את

מפקדם החדש בידדות, ומבטיחים לו את מסירותם ונאמנותם.

אך לאט לאט מתחלים אנשי הצוות להרגיש, כי המפקד החדש איננו האיש שהם תיארו לעצמם. הם סובלים אכזבה אחרי אכזבה, אחת גרועה מקודמתה. אין הקברניט מגלה התחשבות כלשהי באנשים ובלבו אין מקום לחמלה או להשתתפות בצער. שעה שהוא כועס על מלח או על קצין, הוא מתחיל לענותו באופן אכזרי: מעירו באמצע הלילה כדי לדרוש דינים וחשבונות, אוסר עליו לרדת לחוף כשהאניה מגיעה לנמל, מעליבו ומשפיל את כבודו.

בעיקר סובלים ממנו הקצינים העומדים במגע הדוק עמו, ושחובתם היא לבצע את פקודותיו. מספר קצינים מן הגיוס החדש הם חסרי נסיון, ואחד מהם, קיפר, הוא סופר המגלה בקיאות בספרות שענינה אנשים בלתי-נורמליים. קצין זה מתחיל להסביר לחבריו, שהקברניט מגלה סימנים ברורים של שגעון.

תחילה אין האנשים מתיחסים ברצינות להשערה זו. אבל לאט לאט מתרגלים הם למחשבת, שאולי יש אמת בדבר. הקברניט מתאכזר עוד יותר כשהאניה נכנסת לאזור-הקרבות שבסביבות האוקינוס השקט. הקצינים מרגישים, כי טבעו של הקברניט משפיע לרעה על כל מהלך הענינים באניה. המשמעת חשובה לגביו יותר מבטחון האניה, ואף מחובות תיו המלחמתיות. כשאחד הקצינים מעיז להעיר לו על כך, הוא מתקצף מאוד ומטיל עליו עונש חמור ביותר.

בצורה חריפה ביותר משפיע המצב על סטיב מאריק, משנהו של הקברניט. הוא רושם ביומן את כל מעשי אכזריו-תו ושגעונותיו של הקברניט. וגם הוא מגיע לכלל הכרה, כי דעתו של הסופר קיפר נכונה היא ושאין האיש באמת שפוי בדעתו.

ואז בא השיא. האניה נקלעת לתוך טיפון, הגועש במשך ימים אחדים. האניה נתונה בסכנה להתנפץ בין הגלים הסוערים. מאריק רואה, כי כל מעשיו של הקברניט אך מגבירים את הסכנה, הוא מבקש ממנו לשנות את תכסיסי הנהיגה, אך הקברניט אינו רוצה לשמוע לו. ואז מחליט מאריק לעשות צעד נואש — לסלק את הקברניט וליטול את הפיקוח לידיהו. לפי חוקי הצי רשאי סגן הקברניט אף כך. אם הוא רואה שמפקדו יצא מדעתו. מאריק מזמין שני הקצינים האחרים המצויים עמו, שיעזרו לו להשתלט על האניה. שניהם — וילי קייט וסטילמן — נשמעים לו. ואף אחד מהקצינים והמלחים אינו מתנגד להם. הקברניט מוחה נמרצות, ומזהיר את הקוראים, כי הם יכפרו בחייהם על הפשע. אך המתמרדים ממשיכים בשלהם, מחלצים את האניה מן הסערה ומביאים אותה בשלום לנמל, אז מוסר מאריק דו"ח לפיקוד העליון של הצי על אשר התרחש. והוא ושני הקצינים האחרים נאשמים בהתמרדות ומובאים לדין צבאי.

אחרי סיום המשפט מארגנים הקצינים והמלחים נשף כדי לחוג את נצחונם. גבורי-היום הוא הפרקליט היהודי, אך הוא מסרב לבוא. הכל מפצירים בו, ולבסוף הוא נכנע. בהכנה סו לאולם הוא מוצא את כולם במצב של שכרון מלא, וגם הוא עצמו מבושם במקצת. הוא קם על רגליו ונושא נאום. בו הוא אומר, בין היתר:

זכיתי עבורכם במשפט. אך אל-נא תתארו לעצמכם, כי חפים אתם מפשע. אתם אשמים! הריני מרגיש באשמתכם ממש כפי שהאחרים מרגישים בה. הריני יהודי. באירופה הושמדו היהודים ע"י קלגסי היטלר. נחנקו בתאי-הגאזים, נשרפו בכבשנים ומחלבם ודמם מכינים סבון. אם מישוהו מאחי נשאר בחיים, יש לזקוף זאת לזכותו של הצבא האמרי-קאי ושל הצי האמריקאי. והכוונה היא לא לצי המורכב ממלחים וקצינים שגוייסו באופן זמני; הכוונה לאנשי הצי הסדירים. מסוגו של קפטן קוויג. הקפטן קוויג דומיו הכשירו את הצי במשך כל הזמן, למען יוכל לעמוד במערכה מיד עם הכרות המלחמה. בלעדיהם היינו עומדים אין-אונים מול האויב. וכל השגעונות של הקברניט קוויג כאין וכאפס הם לעומת השרות הגדול שנעשה לעם האמריקאי בכלל, ולי, כיהודי בפרט.

אחרי שגריןואלד מסיים את נאומו, הוא עוזב את האולם ומסתלק.

גריןואלד דיבר כיהודי. הוא נתן ביטוי גם לרגשותיהם של אמריקאים רבים, שנודעו מן הרומנים המלחמתיים של השנים האחרונות, המתארים בצבעים שחורים ביותר את מוסדות הצבא ואת הפקידים הצבאיים בארצות-הברית.

ברומן אין אף טיפוס אחד שאפשר לראות בו את הגיבור הראשי. אין אף איש אחד שמסביבו נארגת העלילה. עם זאת מצוי קצין אחד המסתבך בהרפתקת אהבה. זהו הקצין קייט, אחד מהשלושה שהועמדו לדין בעקבות הקשר.

קייט הוא בן למשפחה אריסטוקרטית, אביו הוא רופא חשוב מהחברה הגבוהה של בוסטון, ואמו גאה מאוד ביחוס האבות שלה. קייט, בנם היחיד, מתאהב בבת-גרים איטלי-קיים, אנשים עניים ופשוטים, על אף מאמצי הוריו להניאו בכך. וזאת בעקבי נסיונו במלחמה ובמשפט.

אכן, הצליח המחבר לפרוש יריעה מחיי הצי האמריקאי וליצור את אחת העלילות הימיות החברתיות המרתקות ביותר.

הסופר הרמן וואק ואמו

כל המשתתפים במשפט הם קצינים מן הצי: השופטים, התובע והסניגור. לא כולם הם אנשי הצבא הסדיר; מהם גם שגויסו רק זמנית עד לסיום המלחמה. לקבוצה זו שייך גם הקצין המנהל את ההגנה: צעיר יהודי בשם גרינוואלד, אשר בחייו האזרחיים היה עורך-דין מצליח. משנתבקש על ידי נשיא בית הדין הצבאי לקבל על עצמו את ההגנה סירב בתחילה, אך אחרי כן הסכים לקבל התפקיד.

תיאור המשפט הוא אולי החלק רב-הענין ביותר של הספר. בשלב הראשון מתפתח המשפט לרעת הנאשמים. כל העדים הנקראים להופיע—ובכללם הקצין קיפר, אשר העלה לראשונה את הרעיון שהקברניט אינו שפוי בדעתו— מודים עתה, כי לא היתה כל סיבה מספקת להניח שהמפקד יצא מדעתו; שני רופאים, אשר בדקו את הקברניט מיד אחרי רדתו מן האניה, אישרו אף הם שהוא שפוי בדעתו בהחלט. רק שנים מן הנאשמים, מאריק וקייט, עומדים בכל תוקף על תפיסתם. הנאשם השלישי— עצביו מתמוטטים ודעתו נטרפת עליו.

אך הפרקליט היהודי מצליח בכל זאת לזכות במשפט. הנאשמים זוכים בשחרור. הוא זוכה במשפט, בחקירת שתי-ערב מוצלחת של הרופאים, ובעיקר על ידי חקירת הקבר-ניט. הנקרא על ידו להופיע כעד-סנגוריה. הוא מאלץ את הרופאים להודות, שהקברניט היה איש חולה, ומביא את הקברניט עצמו למצב הנפשי, אשר בו נתון היה בהיותו באניה. הקברניט חוזר על דיבוריו בצורה הפרועה בה נהג לדבר אל המלחים והקצינים באניה ומודה בכל התנהגותו.

ועתה מתרחשת האפתעה הגדולה, והיא הלקח של

הרומן.

הָאֵי הַבּוֹדֵד

בְּלֵב מִפְּרֵץ רְחוֹק, חֲבוּי מְנַשֶּׁת,
שׁוֹכֵן לוֹ אֵי, מִמְּנֵי כֹה הַרְחָק; אֵת
הַפְּכָכּוֹת הַיָּם הוֹפֵךְ לְשִׁלּוֹ צִיָּן;
שָׁם הַבָּקִים, וְקוֹפִים מוֹל מְרַגְשֵׁת הַיָּם,
עוֹמְדִים לְמַחֲסֵה סְפִינּוֹת; בְּקֶשֶׁת
וְרוֹעוּמִיָּה סְבִיב כּוֹלָאוֹת אֲדוֹת הַשֶּׁקֶט.

מוֹסְקוֹס (מֵאָה 3 לִפְנֵה"ס)

הָאוֹקְיָנוֹס

חֲלָף רֹחוֹת, קָנִיו בְּלֵל לֹא תִנְעָנֶה
עַל יָם הַתְּכַלֶּת, לֹא אֶהֱב בְּנֶשֶׁת,
וְרַגַע הַמְּצוּלָה, לֹא יַע אָנָּה וְאָנָּה,
יֹאמֶר לְמִשׁוֹף אֲלֵיו רֹחֵי נְרַגְשֵׁת —
אֶף צֶת צוֹלֵת אוֹקְיָנוֹס אֶפּוֹר תִּשְׁאָג,
גִּלְיָ צֶנֶק יִהְיֶה וְקֶצֶף גָּח לְבָן,
אֶסִּיב מִנוֹף מִתְרִיד, נִפְשֵׁי תִפְרָג
אֶל אֲדָמָה וַיִּצְרִים סְבוּכִים, הֵן הֵן
שֶׁבִהְמָה רֹחוֹת, יִמְתִּיקוּ אֲרָנִים לְחֶנֶם,
הִלָּה, אֲשֶׁר בֵּיתוֹ סְפִינָה וְנִמְלֹו בְּיָם,
טַרְפוֹ הַדָּג תִּמְהַ, חֲיֵי רָצָה וְנִיד
בְּחֶר; אוֹלָם אֲנִי גִי וְנָה-נִסַּח
אֶטִּיל אֶל מַתְחַת דְּלָב וּמִמְּוֹל הַנְּחַל
הַנֶּשֶׁשׁ הַשֶּׁקֶטָה יִנִּיעַ, אֶף לֹא יִתְרִיד

בְּאוֹקְיָנוֹס

כְּתִבְתָּ לְיַד הַיָּם

(מֵו, הַאֲנֹטוֹלוֹגִיָה הַיוֹנִית)

אֶנֶק אֵין לֵי לְמַעֲטָא,
קְבָרִי לֹא יוֹר אִישׁ לְרַעֲיוֹ,
מַצְבֵּת, יָם-אֵין-סִי יִשָּׂה,
נֶאֱנִי עֲמַק תִּתְּתִיו אֲשֶׁכֶב,
הוּ זָר, לְטַבֵּעַ לֵי יַעַד,
וּמְקוֹם שֶׁקֶעָה סְפִינָה לְצַד
כֵּךְ עוֹף-הַיָּם יַדַע עֲלֵיו.

משלושה עברים מקיף הים את יון ואיטליה. היונים היו יורדיים ידועים מלכתחילה וההיסטוריה שלהם היא, מכמה בחינות, היסטוריה של השתלטות על הים ושימוש באוצרותיו ובאפשרויות הטמונות בו. מושבות היונים בחצי-האי העיקרי ובאיים הקטנים המרוכים הסובבים אותו, נזקקו לכוח ימי כדי להתישב בנחלאות השונות וכדי להתחזק בהן. הרבה מסיבות חורבנה של ממלכת כרתים יש לזקוף להשבונן של ספינות-הפיראטים היוניות, אשר השמידו את ספינות הסוחר ומרטו את הכלכלה של בני קנוסוס.

לאחר שהונחו יסודותיה של תרבות יון והחל שגשוגה המופלא, עובר הים כחוט-השני דרכה. ה"איליאדה" וה"אודיסיאה", שתי יצירות פאר אלו של הרות היוניות, הן גם מומור-שיר אדיר לספנות. אגיות האכאיים המפליגות לשים מצור על טרויה משמשות בסיס לגייסות המזיקים — מהן הם מגיחים להתכתשויותיהם בשדה ואלהן הם נסוגים בגבור יד המגינים; הרפתקאותיו של אודיסיאוס ואנשיו מתרחשות תוך כדי מסע-שיט נפלא, ותמונות-ים מלאות הדר ותן משובצות באפוס זה. בכלל חופפת רוחו של פוסיידו, אל הים, על הציביליזציה היונית לכל גלוייה: החל במסחר הפורה, עליו הושתתו עריה-המדינה היוניות בהתפתחותן וכלם בשירה היונית הקלאסית, הנצחית. יון ארץ הררית ומיעוטה אדמה פורייה. — הקולוניות שנטעו יורדי-הים של יון בספרד (כהמרוסקופיוס), בצרפת הדרומית (כמסילה) כאיטליה ואייה (כאלליה, סירקוסי, רגיום, קרוטון, סירקוסי, טרנסיוס וכו'), בחופי הים האדריאטי (כאפידמוס), בקריניקה (כקירנה), במצרים (כנאוקרטיוס), בחופי הים השחור, קרים וקולכיס (כפאסיס, חרסונטוס, אודוסוס, סינופה ועוד), מחוץ להלס האסיאטית ותרקה — היו מרכזי גידול ועצמה מאין כמוהם. מרכז התרבות היוני, אתינה, היה גם מרכז של אימפריה ימית, ששלוחותיה הגיעו למרחוק, ואדמירלים מוכשרים, כתמיסתוקלס הניחו יסודותיה. אין פלא, איפוא, שהים תופס מקום נכבד ביותר בתרבות יון.

אם כי בצעדיה הראשונים של רומא, לעומת זאת, אין אנו מוצאים גטיה ימית כלל וכלל, הרי שלרגל הנסיכות נאלצו גם האכרים הרומי-אים לאחוז גם במשוט. המלחמה הפונית הראשונה (241—264 לפנה"ס) הביאה לידי שנוי מהפכני בדרכי מלחמתה, וכתוצאה מכך גם באורח חייה של רומא. אם לכתחילה נאלץ עוד הקונסול הרומי לשאול ספינות מבעלי בריתו היונים-איטלקים כדי למעביר את אנשי חילג על פני מיצר מסינה אל סיציליה, הרי שפני הדברים נשתנו במהרה. ספינה קרתגנית שעלתה על שרטון שימשה מידגם לבוני הספינות החובבים, אבל הם עבדו במזורז וצי של 120 גליאות, רובן בנות חמש שורות משוטים, הוקם בזמן קצר ביותר. את מלחמת-הים המקובלה ניסו הרומאים — ובהצלחה — להפוך לכעין מלחמת יבשה, אבל קרב מילאה (260 לפנה"ס) הוא אבן-ציון בהיסטוריה הרומאית: — מכאן הופכת רומי מעצמה ימית.

אין מעונינו לסקור את דבריה-ימאים של האימפריה הרומית המת-פתחת, אבל לכשנפקחו עיניהם של הרומאים אל הים, הרי הוא מופיע גם בספרותם העשירה. ההשתלטות על הים הקנתה לרומא אימפריה, אבל היא גם גיוונה את תרבותה במידה שאין למעלה הימנה. הים כבר נושם בשירי סיטוס לוקרטיוס קרוס; הוא מופיע בכל הדרו בשירת-הנצח של הורציוס וירגיליוס; וגם עם נצחון הנצרות וירידתה של התרבות הלטינית עדיין מפארים אותו המשוררים ביצירותיהם. תיאוקריטוס: קלאוניקס, מכתם 9 (מאה 3 לפנה"ס).

שפור מצבם של ירדי הים

בעיות שיש בהן משום ענין לימאים בכל רחבי צולם נידונו בוועדה הימית המשותפת של אירגון העבודה הבינלאומי, אשר התכנסה זה מקרוב למושב ה-16 בג'נבה, בהשתתפות נציגים מסעם הימאים ובעלי-האניות כאחד. בסדר היום עמדו סעיפים אלה:

(א) תנאי העבודה של יורדי-הים האסיתיים.
(ב) תנאי-העבודה בקרי הים הקצרים של אירופה הצפונית והצפונית-מערבית.

(ג) סקירה על ההתקדמות שחלה באישורה של "אמנת סטל".
ועיון בהכנסת שינויים בסעיף ה-93 של האמנה.

(ד) הקמת מועצה משותפת של אירגון העבודה הבינלאומי וארגון הבריאות הבינלאומי, לטיפול בבעיות ההיגיינה של יורדי-הים.

(ה) דו"ח המנהל הכללי של אירגון העבודה הבינלאומי.

במושבו הועלה רעיון לכנס ועידה מיוחדת ליורדי-הים האסיתיים, לשם דיון בתנאי-חייחם ועבודתם. הדיון בשאלה זו נערך בעקבות התביעות שנשמעו כבר לפני כן בוועידות האזוריות של אירגון העבודה הבינלאומי, שהתקיימו בניו-דלהי (1947) ובנובארא אליאה (1951). בגלל תנאי העבודה הגרועים של יורדי-הים באסיה, תמכו כל נציגי הימאים בהצעה לכינוס ועידה אסיתית מיוחדת. חוק מקובל הוא בחברת-הימאים העולמית, שכל האמנות הבינלאומיות חלות על כל יורדי-הים ללא הבדל דת וגזע, ועל כן תמכו בהצעה זו גם המדינות הימיות המפותחות, אף שלגביהן מהווים תנאי העבודה הירודים נחלת העבר הרחוק.

בפתחת הדיון על כינוס ועידה מיוחדת, הושם לב בעיקר לנקודות אלו:

(א) העדר כל תשומת לב לגורלם של יורדי-הים בחוקת-הסער של הנמלים האסיתיים.

(ב) המצב המזעזע השורר עדיין בסדרי התעסוקה של יורדי-הים בחלק זה של העולם.

(ג) העדר כל דאגה מינימלית לגורלו של הימאי במקרים של אבטלה, מחלה או פגיעה גופנית.

הוועדה הימית המשותפת קיבלה את ההצעה, בניגוד לדעתם של בעלי האניות האסיתיים, אשר התנגדו לכל הרעיון של הסדר אזורי ביחס לגורלו של הימאי באסיה. לבסוף נתקבלה החלטת-פשרה, הקוראת לאירגון העבודה הבינלאומי לערוך חקירה במקום בנוגע לתנאי העבודה של הימאים האסיתיים, בתנאי שהוועדה הימית המשותפת

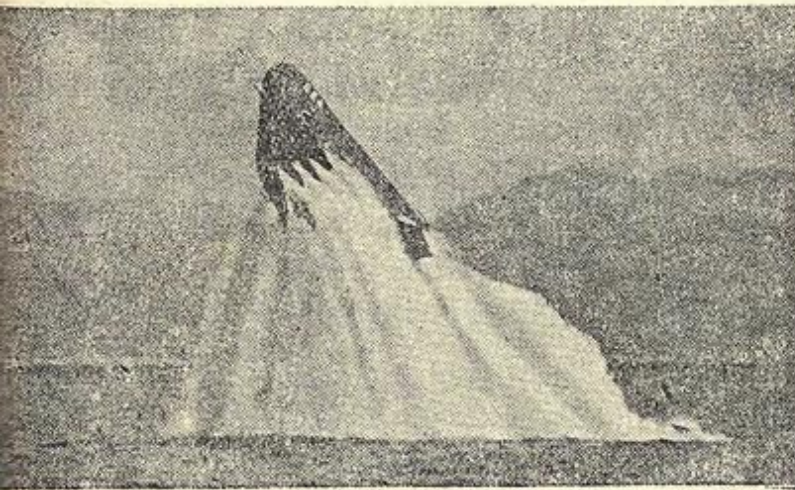
תפת תחליט במושב מאוחר יותר אם יש צורך לכנס ועידה אסיתית מיוחדת.

הימאים דרשו בתחילה לקבל החלטה בענין זה ללא כל חקירה מוקדמת, אך אחרי כן הסכימו לעריכת חקירה בתנאי שתבוצע בהשתתפות נציגיהם. אך ההחלטה הסופית דחתה גם את התביעה הזאת, והוחלט שהחקירה תיערך על ידי אירגון העבודה הבינלאומי. אף ל פי כן נחלו הימאים נצחון מסויים, בזה שההחלטה הסופית מכירה מבחינה עקרונית בצורך לחקור את תנאי עבודתם של הימאים באסיה. הוועדה דנה גם בבעיות הנוגעות לתנאים הסוציאליים של יורדי-

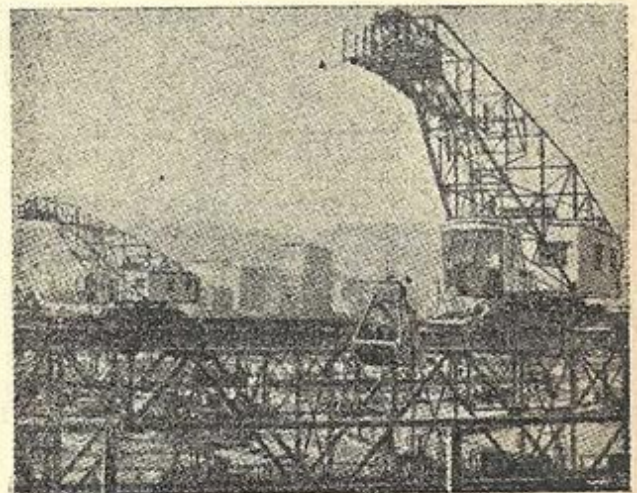
הים בקרים הקצרים של אירופה הצפונית והצפונית-מערבית. הדיון נסב על העובדה, שקיימת כיום שורה ארוכה של אמנות בינלאומיות שלא זכו עדיין לאישור בכל מקום ומקום, מסיבה זו או אחרת. גם בשדה האמנת הימיות של אירופה הצפונית קיימת תופעה זו, ומצויות פרצות ונקודות-תורפה פמ ושם, אם כי בדרך כלל הושגה אחידות בתנאי העבודה והשכר של הימאים בכל איתן המדינות. נקודות תורפה אלו מהוות סכנה לכל הבנין כולו, ובפרט בתקופה של ירידה כלכלית והתחרות קשה.

בניסויים, שנערכו על ידי הצי האמריקאי באוקינוס השקט, עלתה הצוללת "פיקארל" (זאב המים) ממצולות הים בזווית של 48 מעלות, שהיא אחת מזוויות העליה הכהות ביותר שהושגו עד כה על-ידי צוללות. הניסוי נערך כדי לקבוע את יכולתן ותכונותיהן של צוללות מסוג "גופי". בשעת הניסוי לא ניזוק איש מבין 70 אנשי הצוות. "זאב המים" היא צוללת מסוג "גופי", ולה מכשיר נשימה מיוחד, המאפשר לצוללת להימצא מתחת לפני המים במשך זמן ממושך.

חרטומה השחור של הצוללת האמריקאית "פיקארל" מגיח ממי האוקינוס השקט בזווית בת 48 מעלות, ביוצרה מערבולת של קצף.

בנמל טריאסט

"רדו בים ומשלו בו"

מי שחזה בתחרויות האחרונות בסירות המפרשים במפרץ חיפה, ובתחרויות בחתירה ספורטיבית בטבריה, — ידע להעריך פעור לתו הברוכה של "חבל ימי לישראל", שבוכותו קמו לנו פרחי ימאים אלה והוכיחו את יכולתם בימים סוערים.

התחרות הראשונה בשיוט נועדה תחילה מעכו לתל-אביב, אך ערב לפני התחרות ישבו על המדוכה מארגניה, והחליטו לערבה רק במפרץ לרגל סערת הים והרוחות הסוערים, אשר נתנו את אור תותיהם יומיים לפני השיוט, כשסירות מתל אביב נאלצו לעגון בטנטורה ובזכרון ולא יכלו להגיע לחיפה.

תחרויות שחיה בכנרת

ביום-כנרת בחופה של טבריה, נערך ביום העצמאות המפעל הספורטיבי השלישי במסגרת מפגני הספורט; תחרויות בסירות חתירה בהשתתפות כ-200 ספורטאים למרחק של 1000, ו-2000 מטר. כן נערכו תחרויות בחמקות (חסקות).

לפי הניקוד בסיכום התחרויות זכו אנשי "מועדון השייטים" בת"א ל-38 נקודות, "מכבי"-טבריה — 13, "הפועל" ת"א — 7, "זבולון" חיפה — 6. בפרס הראשון מטעם המדינה זכו אנשי "מועדון השייטים" בת"א. כן זכתה אגודה זו בשני פרסים בחתירה לקשישים (מטעם עיריית טבריה וחברת "הסנה"), ובפרס ע"ש י. טייבר, כאגודה שהצטיינה ביותר במפעל זה. בחתירה לקשישים ב' זכו אנשי "מועדון השייטים".

בתחרות החתירה למתחילים זכה "מועדון השייטים" בפרס עיריית טבריה בעד המקום הראשון, ו"זבולון" במקום השני. בתחרות נוספת לותיקים זכה "מועדון השייטים" במקום ראשון ו"הפועל" ת"א במקום שני.

בחתירה ל-1000 מטר — זכו בנות "מועדון השייטים" בפרס של עיריית טבריה. בתחרות לתלמידים עד גיל 18 זכה "הפועל" ת"א בפרס ראשון, ו"מועדון השייטים" בפרס השני. בחתירה ליחיד בחמקות — זכה במקום ראשון ד. ער-בד, ובזוגות — ד. עובד וא. זיליק.

באותו מעמד נמסרו שני גביעים לקבוצת הכדורסל של ה"מכבי" טבריה שניצחו ביום ג' את קבוצת "הפועל" במקום.

ראש עיריית טבריה מ. צהרי, שחילק את הגביעים קרא בדברי ברכתו — להרחבת ספורט המים בכנרת. י. ברלב הביא את ברכת המחלקה הגופנית שלייד משרד החינוך והחבל הימי לישראל, הוא הודה למארגנים, לשופטים, למשטרת-החופים והגבולות וכן לשוטרי המחוז על עזרתם הרבה להצלחת המפעל.

טקס חלוקת הפרסים נערך במרכז העיר.

ואכן, על אף שינוי התכנית והכרח העברת הסירות ע"י המתחרים עוד אותו לילה מעכו לחיפה — לא נפלה רוחם של המתחרים.

אות ההפג נחלק הפעם לשניים, הראשון ניתן כנמל חיפה על ידי שר החינוך והתרבות פרופ. ב. צ. דינבורג, ואו הפליגו 27 סירות, ואילו אות ההפג השני ניתן לשמונה סירות שנשארו בעכו והגיעו לחיפה (על ידי סירות חיל הים).

"ימאים רדו בים ומשלו בו"

היתה ברכת שר החינוך והתרבות, שעה שירה רקטה ירוקה. הספורטאים תפסו מיד את הרוח. בראש שטו שתי סירות של בית הספר לדיג במכמורת. — אחר כך נראו 11 סירות יוצאות בבת אחת את פתח הנמל — ולפתע נפרשה תמונה מרהיבת-עין של מפרשיות לבנות — מול הרה-הכרמל והשחפים הלבנים כאילו מלזים את המתחרים. תוך זמן קצר הודיע סירת-השיוט ליד חוף עכו, כי הסירה הראשונה כבר הקיפה את המצוף והיא בדרכה לחיפה; היתה זו סירת בית הספר הימי. לא עבר זמן רב ושוב הודעה באל-חוט כי 27 סירות, כבר בדרכן חזרה.

אנו שהיינו על סירת משטרת הגבולות והחופים, יצאנו את הנמל לאחר הדיג השני, ואכן פגשנו ב"סנונית" הראשונה של בית הספר לדיג בדרכה חזרה.

הגלים מגביהים והרוח סוערת, בוו אחר זו נראות הסירות כשהן נלחמות בגלים בחזון אל קו הגמר, אך הנה לפתע שוב אור עקת אל חוט — סירת "סיריני" להפועל תל-אביב התהפכה. קמה התרגשות בין נוסעי סירת המשטרה, וחשים במהירות אל המקום. מפקד השיוט נותן הוראותיו לאסוף את המתחרים, — שמונה המתחרים, 4 בנות ו-4 בנים, כולם מחזיקים בדפנות הסירה כאם רוחים סביב הדוגרת. את תורן הסירה ומפרשיה וכן חלקי סירה אחרים ראינו צפים בדרכנו, ובתוך הסירה מלאת המים — מפקדה. בינתיים ניגשה סירת משטרה אחרת, ורק לאחר תביעות נמרצות הסכימו לעבור לסירת משטרה. היה זה מעשה גבורה ודוגמה לרוח האיתנה של הימאים והימאיות הצעירים. אנשי צוות המשטרה שהיינו בסירתם, הצליחו למשות מהמים את אשר ניתן. בינתיים התרחקו כמה סירות לעומק כדי "לתפוס" רוח נוחה. מרכז לבן היה מראה השיוט כאשר 6 הסירות פשטו לעומק הים, במרחק רב אחת מהשניה.

חזרנו לבסיס, כשכמה מן הסירות כבר סיימו תחרותן. ראשונה באה סירת בית הספר לדיג "טרית" כעבור 3 שעות ו-20 רגעי; אחריה "זאב קלישר" (צופי י"ג) תל אביב 4.02 שעות, "עמי רם" ("הפועל" תל אביב 4.03 שעות), "עין-גדי" (צופי י"ב חיפה) 4.05 שעות, ואחר החלו להגיע הסירות בוו אחר זו, האחרונה באה כעבור 7 שעות ממתן אות ההפג. בתחרות השתתפו כ-300 פרחי-ימאים מאגודות "אליצור", "הפועל", "צופי י"ם" ו"זבולון". התחרות אורגנה מטעם המחלקה לתרבות הגוף של משרד החינוך והחבל הימי לישראל. ואף כי היו כמה ליקויים (שהטבע גרם), הרי אין ספק, כי היה זה מפעל ראוי לשמו.

בְּחֵבֶל הַיָּמִי לְיִשְׂרָאֵל

בְּמֶרְכָּז הַחַי"ל

ההכנות ל"יום הים" תש"ב

ההכנות ל"יום הים" תש"ב, שיחול השנה ב'18 במאי, כמלאו קצבן.

בתל-אביב תהיה ב'18 במאי עצרת-עם חגיגית בנמל ת"א בהשד זמפות שר התחבורה, ראשי הסוכנות היהודית, מפקדת חיל הים וראש עיריית ת"א. בתכנית האמנותית — הופעת להקת זמרים, מחיל אמנות, מקרא, תזמורת ורקודים. באותו יום, אחה"צ תתקיימה תחרויות תזירה של בתי הספר על הירקון במסגרת החי"ל על פיס החי"ל. כן תיערכנה אספות חגיגיות בצרוף תכנית אמנותית על במות רבות בת"א. יפו והשכונות.

בחיפה תהיה ב'18 במאי מסיבה חגיגית לאגודות הנוער בבית יורדי הים. ב'21 במאי יערך ברחבת העירייה מפקד הנוער הימי בהשתתפות שר החוק, מ. שרת, ילדי חיפה יפליגו ב"יום הים" באניות חיל הים.

— בין תלמידי בתי הספר והנוער תתנהל פעולה מגוונת, שיתית, מפקדים, בקורים בנמלים וכו'.

— "קול ישראל" ו"קול ציון לגולה" ישדרו תכניות עשירות לרגל "יום הים".

— מרכז החי"ל הוציא חומר ספרותי והסברתי לרגל היום. חומר שונה, כרוז החי"ל, לוח התמנות וכו' נשלח לכל סניפי החי"ל בתוך לארץ.

— מפעל כספי לטובת מפעלי ההכשרה של החי"ל יתנהל בכל הארץ.

פני שות

ב'7 במאוס היתה במשרד הבטחון פגישה בין מ"מ המנהל הכללי מר פרס ומר ז. רוטצקי לבין משלחת החי"ל בהרכב ה"ה מ. כדולה, מ. זיליסט, י. שריר וד"ר צ. ברגודי. נדונו בעיות השתתפותו של משרד הבטחון במפעלי ההכשרה של החי"ל.

המוסד המרכזי להדרכה ימית

שיוט המפריץ לרגל "יום העצמאות" כ'28 באפריל נערך ע"י החי"ל בשותף עם המחלקה לתרבות הגוף של משרד החינוך והתרבות ובהשתתפות כל אגודות הנוער הימיות וביה"ס לדיג. לקראת שיוט זה נעשו מאמצים והכנות מדוקדקות משך שבועות רבים, חוקנו כל הסירות, הודרכו החניכים והושקעו אמצעים גדולים. על אף קשיי מזג האוויר עמדו החניכים במבחן והוכיחו דרגה גבוהה של אימון. למעלה מ-300 צעירים וצעירות ב'36 סירות התחרו על הפרסים שניתנו ע"י החי"ל. את הפרס הראשון לסירה בודדת השיגה שירת ביה"ס לדיג במכמורת, בפרס הקבוצי הראשון זכו "צופי הים".

התחרות החתירה על הכנרת לכבוד "יום העצמאות" נערכה ב'30 באפריל בסבריה. השתתפו אגודות הספורט: מועדון השייטים, הפועל, המכבי, זבולון. — מועדון השייטים זכה ברוב הפרסים.

הכנות למחנות הקיץ

ההכנות לקראת מחנות האימנים הן בכל תוקפן.

כנסים להדרכת דייגים באילת

בקרוב ייפתחו שני קורסים אינטנסיביים: האחד לימאים בשביל חברי כפר הדייגים במקום והשני לקבוצת רשתניות.

הקורס השני ייפתח ב'1 ביולי ונעשות כל ההכנות לקראת פתח חתו במועד: הקמת צריפי מגורים נוספים, סדור המטבח. חדר אוכל וכו'.

מפעל ההסברה

לפי פנייתנו השמיע שר התחבורה את דברו על הימאות. נאום זה הוקלט וישמע ב"קול ישראל" ובאספות ההסברה של החי"ל. במסגרת המפעל כבר התקיימו נשפי חי"ל ואספות הסברה רבות בעיר, במושבות, במושבים ובישיבות המועצות האזוריות של ההתיישות העובדת. כן נערכו הרצאות רבות במקומות עבודה בעיר והסביבה.

בסניפי החי"ל בחו"ל

באפריקה הדרומית

ב'6 בפברואר ש. ז. נערכה במויזנברג שליח קייפטאון אספה חגיגית של החי"ל, מוקדשת לאילת ובעיותיה. פתח נ. מרכס שמטר אינפורמציה על מפעלי החי"ל בארץ. הרצאה מקיפה על אילת הקדומה והחדשה הרצה הפרופ. אברהמיס. היו"ר פנה בקריאה ליהדות אפריקה להת את ידה לעבודת החי"ל. בתכנית אמנותית עשירה נסתיים הערב, שעשה רושם על כל המשתתפים.

— דוגמת סניף החי"ל ביוהנסבורג הקים החי"ל בקייפטאון בשותף עם תנועת "הבונים" במקום גדוד ימי שיקרא "בוני הים". מטרתו — להחזיר את רוח הים לנוער בגיל 13—17. למצטיינים יוענקו סטיפנדריות לשם המשכת למודיהם בביה"ס הימי בהיפה.

לקבלת הפנים שנערכה בקייפטאון ע"י ציר ישראל, מר כסיל היימן, הוזמנו באי כוח החי"ל במקום, אשר ברכו את הציר החדש בשם תנועת החי"ל באפריקה הדרומית.

בסניף תל-אביב

באפריל ביקרה בבית הימאים פלוגת גדנ"ע-ים, סיירה בנמל ובתערוכה ושמעה דברי הסבר מפי מנהל הבית.

כן בקרו החודש בבית ובנמל אורחים שונים מאפריקה הדרומית ומאפריקה הדרומית בהדרכתו של מר פ. גל. (בסניף חפה ראה עמוד 16)

מאת המערכת

מחמת המחסור החמור בנייר, ההשתייה בקבלתו מהממשלה וכן לרגל ההעברה לבית-דפוס חדש נתאחרה הוצאתה של החוברת — ועם קוראינו הסליחה.

תמונת השער: הצלס — א. עשר

נחשון בערבון מוגבל

NAKHSION LIMITED

ספנות ודיג. חיפה ת.ד. 550 טל. 4734

תנובה

האכלסיר הראשו
להספקת
תוצרת חקלאית
בארצנו

לממשלת ישראל, לצבא ההגנה לישראל,
להיל הים, לאניות העבריות ועובדיהן, לעובדים
בנמלים, לדייגים של חופי ארצנו,
לכובשי הים הצעירים

**מיטב אחולינו
ל"יום הים"**

המספנות המאוחדות
"עגן" בע"מ - חיפה

... עכשיו עם בטוח חיים!

בני מן

חברה אי אפריקה
לבטוח בע"מ

כל טובי בטוח

קשת בע"מ

נוסד 1933

מצבעה טקסטילית
מחלקה ניוחדת לנקוי יבש
בית חרושת:

רמת-גן - טל. 7103

סניפים: תל-אביב, חיפה,
ירושלים

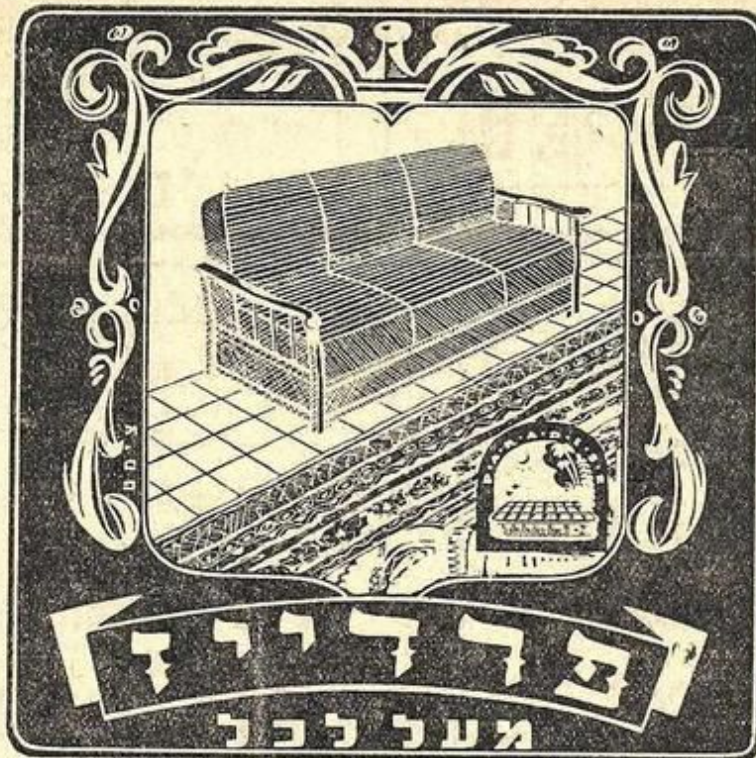

כרמית בע"מ

תעשייה חימית

סבון רך וסבון נוזל בשביל אניות

חיפה, ת.ד. 282 טל. 7228

הוצאת ספרים „מסדה” ספרים חדשים

לקראת יובל ה־60 של חדרה והכרזתה כעיר אפשר לרכוש את הספר

חדרה - 60 שנות קורותיה

במחיר מוזל של 3 ל"י

מאת עבר הדני

ספר חדרה מגלה מחדש את האופיאה של סבל ראשוני בניה, אומץ רוחם וכושר פעולתם. ספר היסטורי חנוכי-הלוצי זה ראוי שימצא בכל בית בארץ.

הספר נדפס בהודור רב, מכיל 408 עמודים, ומלווה תמונות רבות, כריכתו כולה בד.

ספר המסע הנועז של קבוצת אנשי מדע באוקינוס, שהרעיש את העלם כולו

מסע קוֹרִיטִיקי מאת תור הירדאל

מהדורה שניה של הספר **דוד ברגורין ודורו** מאת מרבה חכם

ליהושע ברלב

ליום כלולותיו עם בח"ל

מזל טוב וברכות נאמנות

בית החבל הימני לישראל

לחברנו

מיכאל נחמה ורעיתו

ברכות לבביות להולדת הבן

המוסד להדרכה של

החבל הימני לישראל

חברה א"י לחוטי חשמל בע"מ

Israel Electric Wire Co. Ltd.

אהים גולדשטיין

חברה לשכונן ופתח בע"מ

החברה בונה ומוכרת דירות,
חנייות ומשרדים בבתים משותפים

דמת גן, רח' ביאליק 45, טל 7261

החברה הישראלית

לטרקטורים וציוד בע"מ
תל-אביב חיפה

מנועים דיזל ימיים

Caterpillar Tractor Co.

טרקטורים, מנועים דיזל, דחפורים
ומכונות להסעת עפר

צבע"מ

תעשייה נזרחית לצבעים בע"מ

חיפה, ת.ד. 577

"תחבורה" בע"מ

אגודה חקלאית שתופית של משקי העובדים להובלה

המשרדים הראשיים:

תל-אביב: רחוב עקיבא איגר 7, טל. 5197—62709

חיפה: רח' הנמל 53, טל. 2381

ירושלים: רח' סטורס 10, טל. 2990

סניפים בכל חלקי הארץ

שרות בין עירוני:

חיפה, ת"א, ירושלים, טבריה, באר-שבע

ולכל משקי העובדים

מחלקה מיוחדת להובלת חבילות:

כלים מיוחדים להובלת משאות כבדים וארוכים

מחסני עצים בע"מ

המשרד הראשי:

רח' לילינבלום 39

ת.ד. 1772 טלפון 5979

עצים לבנין ולרהיטים

מ.וי. ברמן

תל-אביב רחוב נחמני 33

קבלנים לעבודות בנין

ולסלילת כבישים

בנק הפועלים בע"מ

נוסד בשנת 1921
תל-אביב

משרד: המשרד הראשי: רח' מונטיפיורי 21
רחוב אלנבי 126

מניפים:

צפון תל-אביב, יפו, חולון, מגדל-אשקלון, רמת-גן,
לוד, באר-שבע.

**כל עסקי בנק בתנאים נוחים
קשרים בנקאיים ענפים בחו"ל**

העברות וגוכינא בכל חלקי הארץ באמצעות
הסניפים וקופות המלווה של העובדים
ברחבי הארץ.

אגודת פועלי ההובלה

שע"י מועצת פועלי חיפה

חיפה, רחוב הנמל 51, טלפון 3524

מבצעת כל מיני הובלות חומר בנין ומטען כללי

ברכת

"יום הים"

לחיל הים הישראלי

ליורדי ים העבריים

לעובדים בנמלים

לדייגים בחופי ארצנו

לכובשי הים הצעירים

הועד הפועל

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים
בארץ ישראל.

גאות ושפע בים וביבשה

להאדרתה וחזוקה

של מדינת ישראל ועובדיה

לשכת הים המרכזית

ת"א, משרדי הועה"פ של ההסתדרות

לכל יורדי הים

לחג הים העברי

בדכות

המשביר המרכזי ב"מ

חברה א"י לחוטי חשמל בע"מ

Israel Electric Wire Co. Ltd.

אהים גולדשטיין

חברה לשכין ופתח בע"מ

החברה בונה ומוכרת דירות,
חנויות ומשרדים בבתים משותפים

דמת נז, רח' ביאליק 45, טל 7261

החברה הישראלית

לטרקטורים וציוד בע"מ
תל-אביב חיפה

מנועים דיזל ימיים

Caterpillar Tractor Co.

טרקטורים מנועים דיזל, דחפורים
ומכונות להסעת עפר

צבע

תעשייה מזרחית לצבעים בע"מ

חיפה, ת.ד. 577

תהבורה " בע"מ

אגודה חקלאית שתופית של משקי העובדים להובלה

המשרדים הראשיים:

תל-אביב: רחוב עקיבא איגר 7, טל. 5197—62709

חיפה: רח' הנמל 53, טל. 2381

ירושלים: רח' סטורס 10, טל. 2990

סניפים בכל חלקי הארץ

שרות בין עירוני:

חיפה, ת"א, ירושלים, טבריה, באר-שבע
ולכל משקי העובדים

מחלקה מיוחדת להובלת חבילות:

כלים מיוחדים להובלת משאות כבדים וארוכים

מחסני עצים בע"מ

המשרד הראשי:

רח' לילינבלום 39

ת.ד. 1772 טלפון 5979

עצים לבנין ולרהיטים

מ.וי. ברמן

תל-אביב וחי'ב נחמני 33

קבלנים לעבודות בנין

ולסלילת כבישים

בנק הפועלים בע"מ

נוסד בשנת 1921

תל-אביב

המשרד הראשי : רח' מונטיפיורי 21
משרד : רחוב אלנבי 126

סניפים :

צפון תל-אביב, יפו, חולון, מגדלי-אשקלון, רמלה,
לוד, באר-שבע.

**כל עסקי בנק בתנאים נוחים
קשרים בנקאיים ענפים בחו"ל**

העברות וגוכינא בכל חלקי הארץ כאמצעות
הסניפים וקופות המלוה של העובדים
ברחבי הארץ.

אגודת פועלי ההובלה

שע"י מועצת פועלי חיפה

חיפה, רחוב הנמל 51, טלפון 3524

מבצעת כל מיני הובלות חומר בנין ומטען כללי

ברכת

"יום הים"

לחיל הים הישראלי

ליורדי ים העבריים

לעובדים בנמלים

לדייגים בחופי ארצנו

לכובשי הים הצעירים

הועד הפועל

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים
בארץ ישראל.

נאות ושפנ ביט וביבשה

להאדרתה וחזוקה

של מדינת ישראל ועובדיה

לשכת האס המרכזית

ת"א, משרדי הועה"פ של ההסתדרות

לכל יורדי הים

לחג הים העברי

ברכות

המשבד המרכזי ב"ע

בתי יציקה
"וולקן"
 בע"מ

תיפיה, ת.ד. 624 ט. 7104

לשוחרי הימאות הישראלית
 בכל אתר ואתר

תעשית **"אבן וסיד"** בע"מ
 חיפה ירושלים תל-אביב

בית מסחר תבואות, זרעים ומספוא

אפרים קרסניצקי

רחוב הנמל 51, חיפה, טל. 3562

לסוללים נתיבה בימים
 ברכת:

"הקו" קואופרטיב קבוצי השוה"צ

להובלת משא בע"מ

חיפה, רחוב הנמל 55, טל. 2228

צבי אריסון

טוכן אניות ובתי חרושת

חיפה, רח' הנמל 47

ת.ד. 1276, טל. 2240

בית דפוס

"אמנות"

חיפה, הדר הכרמל, רח' סוקולוב 7

*

טלפון 3812

"אות"

דפוס קואופרטיבי בע"מ

חיפה

גדול בתי-הדפוס בצפון הארץ

חדר הכרמל, רח' הרצל 61, טל. 2973

"אופיר"

קואופרטיב
 להובלה ימית

בחיפה בע"מ

ת.ד. 1461

מברקים : אופטרנס

רחוב יפו 88

טל. 66234

קואופ. **הנמל החדש** בע"מ

הובלת משא

*

חיפה, רחוב הנמל 45, טלפון 2829

"אחוד הנמל" בע"מ

מניה (טללי) ופקות בנמל חיפה

המשרד :

רחוב הנמל 51 טלפונים : 66054, 6554, חיפה

א ר ג מ י ן

מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ

בני ברק
טלפון 7197 8

מ ע ד ן חיפה בע"מ

מחסני קרור, החסנה ומחסני ערובה, ביח"ר לקרה
חיפה, רח' הנמל 14 ת. ד. 1466, טלפון 3859

מפעלי "נמליט" חיפה
חיפה
עמק זבולון - אזור התעשייה
המשרד: בנין הלואה וחסכון, מרכז מסחרי חדש
תעשיות: צנורות מלט לגשרים, השקאה ודרינג,
מרצפות, לבנים, רעפים, מוזאיקה
ומדרגות.
ת. ד. 1435 טל. 7126, 3662

ב ו נ י נ ד ב כ י ם ב ע ״ מ

בית חרושת של חיילים משוחררים
למוצרי מוזאיקה ומרצפות

תל-אביב, דרך פתח-תקוה
ליד בית התעשייה

.....

ת. ד. 2260

טלפון 2505

בנק למשכנתאות

דרום אפריקה בנין

בע"מ

אהרן רוזנפלד

סוכו אניות

עומד לרשות הקהל המסחרי בכל עניני הובלה ימית.
חיפה, ת. ד. 74 טלפון 4241/2

סניפים:

תל-אביב - יפו - ירושלים

חברת פחם ישראל בע"מ ISRAEL COAL COMP. LTD.

חיפה, רחוב העצמאות 47, טל. 3413

פחם ממדרגה ראשונה, טעינה ישירה מאנית
המחסן שלנו "יוסף" העוגנת בנמל חיפה ע"י
שובר הגלים

מחסני ברזל בע"מ

תל-אביב
ירושלים
חיפה

המשרד הראשי:
רח' לילינבלום 39

ת. ד. 50 טלפון 5416

יבוא ומכירה של ברזל, פסים ומחים מנל הסוגים

המטבע העברית הלאומית בשפתה ובסמליה
קמה לתחיה בימי המרד הראשון נגד הרומאים
(66—70 לספירת הנוצרים).

הכתבות ביונית והדמויות נעלמות. העברית מופיעה
מחדש ונעשית שפה היחידה של המטבע כבימי
המכבים הראשונים. הסמלים הם: גביע, אמפורה,
ר י מ ו ג י מ, כפות תמרים, שבליים, ענפי גפן.
הכתבות הן: "ירושלים הקדושה" ו"חירות ציון".

שטרי הנסף הראשונים של ישראל הוצאו ע"י
בנק לאומי לישראל בע"מ (בזמנו בנק אנגלו
פלשתינה בע"מ) עם הכרות המדינה בשנת
1948. מאז פועל הבנק כבנקאי של מדינת
ישראל ומוציא לאור שטרי הכסף שלה.

בנק לאומי לישראל בע"מ

**קופת גלילה וחמכון שתופית
של העובדים בחיפה בע"מ**

ה מ ר כ ז : רח' החלוץ 41

ס נ י פ י מ : בעיר, רח' כיאט 4; עכו; צפת.

קרית-חיים; כפר-איתא; תל-חנן; גשר; קרית-
שמונה; בית-שאן.

**כל עולה ואזרח
— בהסנה יבוטח**

כמה עובדות על תרומת הסנה לכלכלת הארץ:

- (1) סכום בטוח חיים 13.000.000 ל"י
- (2) דמי בטוח, נזקי רכוש בלבד 2.000.000 ל"י
- (3) השקעות בכל ענפי הכלכלה 3.000.000 ל"י
- (4) הון ורזרבות 3.000.000 ל"י
- (5) הכנסה שנתית כוללת 3.000.000 ל"י
- (6) הענקה ללא תגמול למבוטחי חיים.
- (7) 25 שנות פעולה בארץ.

**הסנה צועד בראש כל
חברות בטוח בארץ**

הסנה

„הגליל העליון“

קואופ. להובלת משאות בא"י בע"מ

המשרד הראשי: ראש פנה.

(דאר נע הגליל העליון). טלפון 27; 38.

חיפה: רחוב הנמל 37, ת. ד. 742

טלפון 6533 — 3733

תל-אביב: רחוב הנגב 8, טלפון 2709.

פ ל ק ר מ י ק

תעשית קרמיקה
אמנותית וטומושית

מפרץ חיפה, ת.ד. 888 טל. 7124

מ ז

טחנת קמח
חיפה

טלפון 2978
ת.ד. 686

חברת החמצן לישראל

האחים מילר

ביח"ר לחמצן אצטלין ומטליוזיה

טל. 3295
טל. 7215
במשרד בבית חרושת

חיפה, ת.ד. 290

" ל י ם "

חברה להספקה לאניות

חיפה, בנין המשביר, שער פלמר 2
ת.ד. 295 טל. 4271-4, 4231

תל-אביב, רחוב חבר הלאומים 3
ת.ד. 130 טל. 6011-6

יצחק פוליובסקי

ספנות, עמילות במכס, הובלה, ביטוח

רחוב העצמאות 47, טלפון 6545
חיפה, ת.ד. 1219

מרדכי אמסלם

חיפה, רחוב הנמל 53
טלפון 6051 ת.ד. 610
שחרור מכס וסוכן אניות

" ד י ג ו מ ש ק "

חיפה רח' העצמאות 66

טלפון 2768 ת.ד. 1263

בית דפוס "הדר הכרמל"
מ"ח אשד

חיפה, הדר הכרמל, רחוב שפירא 10, טל. 4318

חברת המהנדס

אגודה שתופית של ארכיטקטים, מהנדסים
ומתכנני ערים בחיפה, בע"מ

חיפה, רח' ירושלים 2, ת.ד. 2140 טל. 2505

א. סברנסקי

ביח"ר לקונסטרוקציות ברזל

וכל מיני עבודות מתכת
רחוב נצרת, מול תחנת הכח הישנה
חיפה, טל. 4797

לשוחרי

הימאות
הישראלית

חזקו ואמצו!

כפר אתא
המועצה המקומית

ש. פרידמן ושות'

שחרור, רשום, משלוח סחורות, וקומיסיון,
 סוכני מכס מורשים
 אקספרטים מוסמכים לחמרי בנין
 חיפה, רח' העצמאות 37 חדרים 31-30
 ת. ד. 1716 טל. 6376 — 6959

ע ת י ד

חברה לשרות ימי בע"מ

החברה החלוצית
 בספנות העברית

הסוכנים והמנהלים:
 אחים ברנמ את בורכרד בע"מ

**מפעלי מלט
 פורטלנד אי**

נשר

ב "ע" מ

"חמת" בע"מ

מפעלי מתכת, נחמת-יצחק
 תל אביב ת. ד. 1944 טל. 67607 — 67606
 ביהח"ר הגדול והחדש לייצור של:

ארמטורות סניטריות

ברזים, בטריות לאינסטלציה, שסתומים לבנין
 ולהשקאה ומחלקה לצפוי כרום וניקל
 מוצרי פרזול לדלתות ולחלונות
 צירים ישרים, כפופים ומתרוממים, פומלים
 וצירי "טע" מנעולי לחץ.
 מריצות יפונקות, דליים וכלי עזר שונים
 לעבודות בנין
 קונסטרוקציות ברזל
 מיכלים וזודים
 ציוד תעשייתי

מחלקה חדישה לכלי-שלחן
 מניקל כסף בלתי מחליד

ההסתדרות הכללית

שה העובדים העברים בארץ-ישראל

מועצת פועלי תל-אביב

חברה להספקת צרכי-חשמל,

קרור והנדסה, בע"מ ח"פ ה

המשרד הראשי בית-חשמל בית מלאכה לקרור

שער פלמר 4 רח' הרצל 57 רח' שבתאי לוי 16

שרות למתקני קרור באניות טלפונים 4004, 6239

"החקלאית"

אגודה חדדית לבטוחה
 ושרותים וטרינריים למקנה
 בישראל, בע"מ

ב, יום הים

שלוחה ברכתנו

ליורדי הים העברים
לכל חברי התנועה
לחברינו בצבא ההגנה לישראל
ולתנועתנו בארץ ובגולה

איחוד הקבוצות והקיבוצים

לקצינים ולמלחים
באניות הישראליות
לעובדים בנמלים
ולדייגים בחופי ארצנו
ברכה

הסתדרות עולמית
לנשים ציוניות
ו י צ ו

ל, יום הים

ברכת

מפלגת פועלי ארץ-ישראל

ליורדי הים העבריים

לצבור הפועלים

לאחים ולאחיות במחנות עולים וריכוזיהם

להמוני בית ישראל במדינת ישראל

ב, יום הים

שלוחה הברכה

ליורדי הים העבריים

לישובי הקבוץ וחבריו

לתנועות הנוער הקשורות עמן

לחברינו בצבא ההגנה לישראל

לצבור הפועלים בארץ, לעם היהודי בתפוצות

להגשמה מהירה של חזון קבוץ הגלויות
להתישבות חלוצית רבתי ברחבי הארץ
לקליטת העליה בהתישבות ובעבודה יוצרת
להגברת בטחונה ועצמאותה של המדינה

מוזכרות הקבוץ המאוחד

החברה הארצית לעבודות עפר בישראל

מוציאה לפועל עבודות סקול, חרישים, נקוז תעלות השקאה, בונה מעפר מקוי מים וברכות דגים. יישור שטחים לשכונים, פלוס דרכים לכבישים, בנין סוללות למסילות ברזל, לכל סוגי קרקע ובכל שטחי הארץ. בציוד חדיש של מחפרים, טרקטורים, דחפורים וסקרייפרים אוטומטיים מהגדולים והחדישים ביותר.

"חריש" חברה קואופרטיבית חקלאית בע"מ

תל-אביב, רח' לבונטין 30 — טלפון: 3122 — מחסן: 67698

אפעלי, "יכין-חקל" בשנת תשי"ב

(1) עיבוד מטעי הדיר:

חק"ל, חברה קבלנית לחקלאות (מיסודה של "יכין" ופאזא) בע"מ. עיבוד 14,000 דונם פרדסים ב־21 מושבות. "חקל-יכין" — בשותפות עיבוד 10,000 דונם פרדסים מהרכוש הנטוש.

(2) גידול ירקות, משתלות:

"חקל-ירקות" מעבד 9800 דונם גני ירק. כולל גידולי טבק, סורגום, משתלות עצי פרו והדרים.

(3) משלוח פרי:

"יכין" אגודה שתופית חקלאית בע"מ — שוק בעונת 1950/51 865,000 תיבות פרי לחוף-לארץ ו-34,500 טונות לתצרוכת מקומית, המהווה 17.5% מהמשלוח הכללי של המועצה לשוק פרי הדיר.

(4) תוצרת לזאי מפרי הדיר ושמורי ירקות:

"יכין" חברה לתעשית שמורים בע"מ השתמשה ב־12,843 טונות פרי הדיר ליצור רכו ומיצי פרי ליצוא, ומיצים ממותקים, ריבות ושימורי ירקות לתצרוכת מקומית.

(5) התישבות חקלאית:

"יכין" — התישבות עממית — מארגן ומקים ישובים חקלאיים לבעלי אמצעים עצמאיים, בשטח כללי של 20,000 דונם אדמות קרן הקיימת שנמסרו למטרה זו. מכשיר 10,000 דונם לנטיעת פרדסים חדשים בשנת 1952.

המשרד הראשי: תל-אביב, רח' לילינגבלום 48, ת. ד. 998, טל. 4365/4158

ת ב ל

חבר נסיעות בע"מ

כרטיסי נסיעה לאוירונים, אניות ורכבות
מ ש ל ו ח י מ י מ ט ע נ א ו י ר י
כ ל ס ו ג י ב ט ו ח — ט י ו ל י ס

טלפון: 67551

רחוב לילינגבלום 42, תל-אביב. — מכרקים: תבל

קופת מלווה של

המועל המזרחי בא"י בע"מ

תל-אביב, רח' אחד-העם 108, טל. 4474-66755

סניפים: ירושלים, רח' הרצל בית כורי, טל. 5181

נתניה, רח' הרצל בית מוברמן, טל. 321

ההון הרשום — 200,000 ל"י

כ ל ע ס ק י ב נ ק

מחלקה מיוחדת לכל סוגי בטוח

ש מ ש ו נ

חברה ליסוד שכונות בע"מ

תל-אביב, רח' יפרת"א 34 — טל. 67399

מכרך את יורדי הים
לחג הים העברי

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ

חיפה

תל-אביב

מנועים דיזל ימיים

CATERPILLAR TRACTOR CO.

טרקטורים, מנועים דיזל, דחפורים

ומכונות להעת עפר.

טנא
 אגודה שיתופית מרכזית לשיווק
 תוצרת הקלאית בישראל בע"מ

המשווק הקואופרטיבי המרכזי
 לתוצרת המשק ההקלאי הפרטי

ביצויים ועופות
 ירקות ופירות
 דבש ותוצרת חלב

המרכז: תל-אביב, רח' צ'לנוב 21
 טלפון: 6098/9 — 6090
 מחסנים: בערי הארץ והמושבות

חרות בע"מ

משרדים טכניים ומחסנים

תל-אביב

דרך יפו-ת"א 7

ת.ד. 1969, טל. 67586

ירושלים

חיפה

רחוב הרצל 386

רחוב הנמל

ת.ד. 648, טל. 4789 ת.ד. 342, טל. 3096

הוצאה לפועל של עבודות-אינסטלציה

סניטרית, הספקת מים, קיטור, הסקה

מרכזית, תעול והנחת קוי מים.

בנק זרובל

אגודה שיתופית מרכזית בע"מ

מוסד כספי מרכזי של הקואופרציה האשראית
 בישראל.

תל-אביב, רחוב לילינבלום 32
 טלפון 5365

מטבחי פועלים בת"א

רח' ברנר, בית הרנר הסניף: רח' אלנבי 130
 טל. 3448 טל. 4125

"הבונה"

חברה קבלנית לבנין של הפועל המזרחי

מציא לפועל: עבודות בנין צבוריות ופרטיות
 בעיר ובכפר

המשרד הראשי:

תל-אביב, רח' אחד העם 35, טלפון 62874

סניפים:

ירושלים, רח' בן יהודה 3, טלפון 4015

חיפה, רחוב לונץ 7א, טלפון 3163

רחובות, רחוב הרצל 19א, טלפון 269

נתניה

הקואופרטיב המאוחד להובלה בע"מ

הובלת משאות לכל חלקי הארץ

מקשר הראשי: ת"א, מקוה ישראל 8

באר-שבע

טבריה

רחובות

טל. 33

טל. 221

טל. 232

"שלב"

תל-אביב יפו חיפה ירושלים פתח-תקה

טל. 3986 טל. 80834 טל. 4394/6 טל. 3026 טל. 231

4618, 4641

חברה קבלנית לבנין צבי סבירסקי ושות' בע"מ

בנין בתים ושותפים
ברמת-גן, בגבעתיים והסביבה

המשרד: רמת-גן, רחוב ארלוזורוב 6

„מ.ש.“

קואופרטיב של חיילים משוחררים
לייצור חמרי בנין בע"מ

תל-אביב, רחוב החשמונאים 82, טלפון 5232

מייצר מרצפות למדרכות
אבני שפה, לבנים ובלוקים
וכל מיני תוצרת מלט

מוציא לפועל
עבודות רצוף והנחת אבני שפה.

„המסד“

חברה לבנין וקבלנות בע"מ

המנהל: י. שמושקוביץ

תל-אביב, רח' משה בן עזרא 15, ת.ד. 2312

מוציאה לפועל

עבודות שכונ עירוני וציבורי
בניני ד'ור ותעשייה

הלואה וחסכון יפוח"א

אגודה הדדית בע"מ

תל-אביב, רח' הרצל 21, ת.ד. 151,
טלפונים 6061-2-3

סניפים:

שדרות קה"ק 47 פנת דיונגוף, טלפון 67673.

רחוב לוינסקי 63, טלפון 66596.

יד-אליהו, רחוב לה-גרדיה 23.

הדרייסק, שכונת עמידר.

יפו, רח' תרשיש 3, (בוסטרוס) טלפון 80138.

כספות (סייפים) להשכיר בסניף שד' הקק"ל —

פנת דיונגוף.

בנק ארצישראלי לתעשייה

בערבון מוגבל

תל-אביב, רחוב מונטיפיורי 13

טלפונים 12-13-4311, ת.ד. 2297

חיפה, מרכז מסחרי חדש, בית בוביס

טלפון 2367

כל עסקי בנק של בעלי תעשייה

הלואות, נכיון שמרות, אשראים

דוקומנטים בחנאים נוחים

מחלקה מיוחדת לעניני בטוח תעשיתי

בית דפוס סוכובולסקי

חיפה, סמטת עזה 5
טלפון: 3882

ב. לוריא בע"מ

דרך העצמאות 35, חיפה טלפון 3539 ת.ד. 1595
חבלים, בדים, המטים, צרכי דיג
וחקלאות, הספקה לאניות

"הימה"

המפעלים הישראליים למספנות והנדסה בע"מ

בתי מלאכה וייצוקה

קבלנים לעבודות הצי והממשלה

כל סוגי תקון אניות

בנית סירות וספינות מפלדה

המשרד: דרך העצמאות 9, טל. 66551 ת.ד. 1951
בתי המלאכה: מפרץ חיפה, אזור התעשייה, טל. 7186

נ. פלדמן ובנו בע"מ

תל-אביב	חיפה
רחוב הגליל 9	רחוב העצמאות 57
טל. 2571	טל. 2522

מכונות ומכשירים לחקלאות

ח. מייזלר

דפוס ובית חרושת לקופסאות, חיפה

רח' המגינים 52
טלפון-3856

"פניציה" בע"מ

תבת דאר 168 טלפונים: 7239, 7289, 7365

מכשירי "פיניקה" בע"מ

ירושלים
תבת דאר 342 טלפון 4775

"כרמל" חברה מזרחית בע"מ

סוכנות אניות — משלוח סחורות — בטוח
תל-אביב, ת.ד. 1246, רח' לילינבלום 91, טל. 4831
חיפה, ת.ד. 1354, רח' העצמאות 47, טל. 2587
משרד רשום: ירושלים, בית מצפה, רחוב יפו

טרנזיט ישראל

מחסני ערובה בע"מ

דרך העצמאות 35, טל. 3040
ת.ד. 763 חיפה

סוכנות לאומית לנטוח בע"מ

דרך העצמאות 47, חיפה
טלפונים: 3841-4865; ת.ד. 289
כל ענפי בטוח ע"י חברות
וללודים לונדון

מרדכי מנו

סוכן ושוכר אניות להובלת נוסעים ומטען
עומד לרשות הקהל המסחרי בכל עניני הובלה ימית
ת.ד. 3003, רח' הנמל 53, טלפון 66040 חיפה

לכל עובדי המכס והנמל בחיפה,
מנהלים, פקידים, פועלים, סוכני
אניות, ולכל חברי החבל הימי
לישראל, סוכני המכס ויבואנים
מיטב אחולינו ליום היום
ועד אגוד סוכני המכס והתחבורה
ב ח י פ ה

חיים זהבי

שחרור סחורות ממכס — הובלה בינלאומית
בטוח — הובלה באויר — סוכן אניות
סוכנים בכל חלקי תבל
חיפה, דרך יפו 9, ת.ד. 3031, טל. 3540
כתבות למברקים: „זחבה“

הלואה וחסכון חיפה

אגודה הדדית בע"מ
ת.ד. 250, טל. 42—4641
המרכז — רח' יפו, בית אגודה
סניף בהדר הכרמל, רח' הרצל בית הקרנות טל. 66246
סוכנות: קרית מוצקין, שדרות השופטים 9, טל. 7197

מ. הולצמן

כל עבודות בית המכס, בטוח ימי
דרך העצמאות 37, חיפה
ת.ד. 551, טלפון 3987

אגוד הדייגים בישראל

לצבור הדייגים ולכל יורדיהים העבריים

ח ז ק ו א מ צ ו !

המשרדים: חיפה, דרך העצמאות 37, טל. 3299
תל-אביב, רח' אלנבי 126, טל. 6051

סוכנות אניות מזרחית

קובר את ילינק

ספנות, שיחרור
משלוח סחורות, סוכנים לתיירות
סוכני מכס מורשים

חיפה	תל-אביב	ירושלים
שער פלמר 3,	רח' לילינבלום 35,	ת.ד. 653
ת.ד. 568	ט. 67112, 3521	
טלפון 4055	ת.ד. 1421	

החברה המזרחית למחסני ערובה

בע"מ

Levant Bonded Warehouse Co. Ltd.

מחסני ערובה ומחסנים הפשיים

שחרור סחורות והובלה

חיפה תל-אביב יפו

להלוצי הימאות הישראלית
המפלסים לנו נתיבה בימים

ברכת:

ל גליקמן בע"מ, חיפה
טלפון 3172

ש. ביין ושות' בע"מ

חיפה, רח' הבנקים 11, ת.ד. 536, טלפון 3300

זכוכית לבנינים, רהיטים, מכונות וכו'
מראות, כלים מזכוכית, בקבוקים וכו'

למקדמי

הספנות

העברית

ברכה

בי"מ"ס

ל. גליקמן בע"מ

תל-אביב - חיפה - ירושלים

החברה
הלונדרונית-ישראלית
למסחר בע"מ

הברג בע"מ, — תעשית ברגים — נחלת-יצחק
פעמון, — תעשית מנופים — קרית אריה
קפיטול, — תעשית ניפלים ופיטינגים — משמר השבעה
תמו, — תעשית צנורות אלומיניום — חיפה
ברזורין, — חיתוך, יישור וקיפול ברזל — חיפה.

טלפון 2959 ת. ד. 1264
תל-אביב, רחוב אלנבי 105

עצמון

מחסני ערובה בע"מ

החסנה, סוכני מכס, סוכני אניות,
הובלה ימית, בטוח, סבלות מיכניות.

ת"א: רח' לילינבלום 11, ת. ד. 698, טל. 62485
חיפה: רח' הנמל 14, בית מעדן, ת. ד. 1466,
טלפון 66196
ירושלים: בנין סנסור, ת. ד. 951, טל. 5270
מברקים: עצמון ת"א.

לחלוצי הים

מרחיבי גבולות מדינתנו

שפע ברכות

מרכז הקואופרציה ומוסדותיו

תל-אביב, רחוב מקה ישראל 6, טלפון 4698

ביצור בע"מ

התן הרשום 1.000.000.— ל"י
התן המשולם ורזרבות 825.242.— ל"י
תל-אביב, רח' אחד העם 28, בנין פלטיין
טל. 4577/8 ת. ד. 1687

החשמל ופנס

מצרכי חשמל קנו
אך ורק אצל

תל-אביב, רח' אלנבי 86, טל. 2238

רמת-גן, רחוב ביאליק 21

ותקבלו שרות של מומחים — מחירים נוחים

לימאות העברית — פאר המדינה
עלי והצלויחי!

אשה קרמו ובניו בע"מ

סוכנים כללים של:

סינקלד

שמני הסיכה המשובחים, תוצרת ארה"ב
משרדים: רח' החשמל 18-20, טל. 4723 ת"א
מחסן: דרך ראש פנה, טל. 5098 תל-אביב

פרדס

אגודה קואופרטיבית של פרדסנים בע"מ
(נוסדה בשנת תר"ס)

המשרד: תל-אביב, רחוב לבונטין 8
טל. 4351, ת. ד. 461

כל עסקי בנק בתנאים נוחים

בנק ארץ-ישראל למסחר בע"מ

תל-אביב, רח' לילינבלום 42

טלפון 2410 — ת. ד. 1992

לחלוצי חים, לכל הישוב ומופדותיו

ש פ ע ב ר כ ו ת

שיכון אזרחי בע"מ

מיסודו של המפדה האזרחי בישראל

תל-אביב, שדר' רוטשילד 28, טלפון 2348, 6260

החברה הארצישראלית המרכזית למסחר והשקעות בע"מ

תל-אביב, רחוב לילינבלום 39

טלפון 6044 ת. ד. 501

הון המניות — 1,040,000 ל"י

נוסדה ע"י:

החברה המאוחדת לצנורות ולמסחר ותעשייה בע"מ
מחסני ברזל בע"מ מחסני עצים בע"מ

מפיצים כלליים של תוצרת
מפעלי מלט פורטלנד א"י, "נשר" בע"מ

הסוכנים הראשיים
להפצת המוצרים הסניטריים מתוצרת
בתי יציקה "וולקן" בע"מ
ומפעלי קרמיקה "חרסה"

תרזיה

בית חרושת לנגרות בע"מ

ראשון לציון

טלפון 219

החסנה א"י בע"מ PALESTINE STORAGE Ltd.

מחסני ערובה ומחסנים פרטיים

תל-אביב, רח' מקוה-ישראל 3

טל. 4134 ת. ד. 2201

רדיו בוגל

כל חשמל

חברה להספקת מכשירי חשמל
רדיו וטלפון בע"מ

רחוב 348 מס. 11
טלפון 80183, יפו ת. ד. 97

אנו מיצרים

מקלטי רדיו חדישים
חלקי רדיו שונים
מוצרי גומי לחשמל
כבלי חשמל מגופרים
לתעשייה ולבית

תוצרת כל חשמל יפו

הארגז בע"מ

תעשיית עץ ומתכת

טל. 3755 תל-אביב ת. ד. 106

מרכבים לאוטובוסים — אמבולנסים — מרכבי
משא וכלי רכב שונים — רהיטי פלדה ועץ
למשרדים — רהוט וציוד פלדה ועץ עבור
בתי חולים, ספריות ובתי מסחר — תיבות
לאריזה מכל המינים והמדות — הדפסה בצבעים
על עץ — נגרות בנין.

קבוצת אחים בע"מ תל-אביב

מקבלים ומוציאים לפועל באחריות גמורה
עבודות אספלט ובדוד גגות, בריכות שחיה
והשקאה, מדרכות וכבישים.
מחלקה מיוחדת לתיקוני גגות אספלט
כמו כן נמצא למכירה צבע אספלט לק

תל-אביב, רחוב פינסקר 27, טלפון 2456

יואב כץ

עמילות, שחרור ממכס, הובלה, החסנת סחורות
שרות חבילות מזון וצרכי חשמל מארה"ב וארצות
אירופה.

תל-אביב, דחי אלנבי 123
ת. ד. 328 טלפון 3701

סניפים בחיפה וירושלים

יבואנים — יצואנים — סוכני פרייהודר
באי כח תעשיות הולנדיות למשי מלאכותי,
כימיקליים, צרכי מזון, כדי חלב ופרמצוטיקה

אמיל ויטר את פ. שילר בע"מ

רחוב אחד העם 15, ת. ד. 2119
מברקים: DAYAK טלפון: 62451

החברה המאוחדת לצנורות ולמסחר ותעשייה בע"מ

רחוב לילינבלום 39

ת. ד. 529 — טלפון 62135

תל-אביב